

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

*Puternică
manifestare
a unității poporului,
a hotărîrii sale
de a înfăptui
programul partidului
de înflorire a patriei*

Biblioteca Jud. Huned. 827
SALA DE LECTURĂ

„Să acționăm în așa fel încît deceniul anilor 1980 să asigure triumful societății socialiste multilateral dezvoltate în România, să pună o bază trainică pentru trecerea la făurirea comunismului, pentru ridicarea bunăstării poporului, întărirea independenței și suveranității Republicii Socialiste România !”

NICOLAE CEAUȘESCU

(Cuvîntarea rostită la marea adunare populară, cetățenească din Capitală — 6 martie 1980)

Strălucita victorie în alegeri a Frontului Democrației și Unității Socialiste

EXPRESIE A ADEZIUNII DEPLINE LA POLITICA PARTIDULUI DE INFLORE MULTILATERALĂ A PATRIEI

O DATĂ MAI MULT, prin votul de la 9 martie poporul român și-a manifestat maturitatea sa politică, și-a exprimat opțiunea fermă și definitivă pentru socialism, convingerea sa profundă că progresul, prosperitatea și independența patriei, ridicarea României în rîndul statelor avansate ale lumii sînt indisolubil legate de înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român, a Programului său de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism. Covîrșitoarea majoritate, practic unanimitatea voturilor în favoarea candidaților Frontului Democrației și Unității Socialiste, a cărui platformă politică a constituit-o înfăptuirea hotărîrilor celui de al XII-lea Congres al partidului, sînt tot atîtea voturi de încredere în partid, forța politică conducătoare în societatea noastră, tot atîtea glasuri prin care oamenii muncii din toate colțurile țării, muncitori, țărani, intelectuali, fără deosebire de naționalitate și-au afirmat unitatea de nezdruccinat, hotărîrea puternică de a face totul, de a nu precupeți nici un efort pentru înfăptuirea politicii interne și internaționale a partidului și statului nostru. Tot atîtea glasuri prin care poporul și-a exprimat dragostea, înalta prețuire, nemărginita încredere în cel mai bun fiu al său, secretarul general al partidului, Președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Perioada cea mai bogată în realizări din istoria țării

ELOCVENTĂ MANIFESTARE a acestor sentimente, toți alegătorii înscriși pe listele de votare în circum-

scripția Nr. 1 „23 August“ din municipiul București, unde a candidat pentru Marea Adunare Națională tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-au prezentat la secțiile de votare, dîndu-și votul, fără nici-o excepție, pentru secretarul general al partidului. Această impresionantă unanimitate are o semnificație deosebită în acest martie cînd poporul nostru sărbătorește cu bucurie și recunoștința, cu sentimente de înaltă mîndrie patriotică, împlinirea a 15 ani de la venirea în fruntea partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu, moment care s-a dovedit de importanță cardinală pentru destinul României. Pentru că întregul nostru popor este pe deplin conștient că anii de cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în fruntea Partidului Comunist Român, s-au constituit, sub conducerea sa înțeleaptă, clarvăzătoare, străbătută de cea mai fierbinte dragoste față de țară și față de popor, de cel mai autentic revoluționarism și cel mai nobil umanism, ca perioada cea mai fertilă, cea mai bogată în realizări, din întreaga noastră istorie.

Au fost anii în care, sub influența puternicei sale personalități, a preocupării sale neobosite pentru punerea în drepturi a valorilor autentice și prin acțiunea tenace pe care a desfășurat-o zi cu zi, în întreaga viață a societății noastre s-a afirmat un spirit nou, dinamic, creator, de exigență revoluționară și intransigență față de orice manifestare de arbitrar, de formalism, de anchilozare și comoditate în gîndire. Consacrîndu-și întreaga putere de muncă, întreaga viață înfăptuirii celor mai nobile aspirații ale națiunii noastre, făurirea pe pămîntul României a celei mai drepte orînduiri — comunismul, ridicarea patriei, libere, independente, suverane, pe cele mai înalte trepte de progres, civilizație și

bunăstare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus inestimabile contribuții teoretice și practice la elaborarea politicii interne și internaționale a partidului și statului nostru.

Plecînd de la premisa că în opera atît de complexă a edificării noii societăți fiecare popor trebuie să aplice creator adevărurile generale ale revoluției și construcției socialiste la propriile condiții concret-istorice, secretarul general al partidului a avut contribuția hotărîtoare la elaborarea unei strategii profund științifice, originale, a dezvoltării în ritmuri înalte a României. Bazată pe cunoașterea aprofundată a realităților noastre, a propriei experiențe ca și a experienței celorlalte țări socialiste, a tendințelor și fenomenelor din economia mondială, această strategie, sintetizată magistral în Programul Partidului Comunist Român, și-a demonstrat pe deplin justetea, caracterul său realist. După cum releva secretarul general al partidului în cuvîntarea rostită la marea adunare cetățenească din Capitală premergătoare alegerilor, în perioada ultimului deceniu 1970—1980 venitul național a crescut de 2,8 ori. Actualul potențial al economiei noastre ne permite ca în acest an să investim de 3 ori mai mult decît în anul 1970, iar în decursul acestor 10 ani producția industrială a crescut de peste 3 ori, iar valoarea producției agricole de peste 1,8 ori. Opțiunea pentru dezvoltarea în ritmuri înalte a economiei naționale a constituit baza trainică a creșterii nivelului de trai, dovedindu-se pe deplin că acesta este scopul fundamental al întregii politici a partidului. Elocvent, în deceniul care s-a scurs, veniturile bănești ale populației s-au triplat, iar cele obținute din fondurile sociale de consum pe o familie s-au dublat. S-a dezvoltat considerabil învățămîntul, ocrotirea sănătății, cultura, arta, s-au construit circa 1 640 000 noi locuințe. Iată un succint bilanț care, așa cum spunea secretarul general al partidului „demonstrează cu putere justetea politicii Partidului Comunist Român, care aplică în mod creator adevărurile generale valabile la condițiile concrete din țara noastră, călăuzindu-se neabătut în întreaga sa activitate de concepția revoluționară materialist dialectică și istorică“.

Dar contribuțiile secretarului general al partidului au fost hotărîtoare și în alte domenii. Cu participarea și sub îndrumarea sa directă și permanentă a fost elaborat un sistem științific de conducere și organizare a societății și a economiei, a fost conceput și aplicat mecanismul economico-financiar perfecționat, bazat pe autoconducere și autogestiune. Militant hotărît, neobosit pentru afirmarea deplină a personalității umane, secretarului general al partidului îi revine meritul istoric de a fi inițiat instituirea unei reale democrații socialiste, unică în felul ei, superioară oricărei forme de democrație burgheză, în cadrul căreia cei ce muncesc, proprietari, producători și beneficiari ai întregii activități economico-sociale, sînt cei care hotărîsc în deplină cunoștință asupra politicii interne și externe a țării, de a fi pus în practică principiul muncii colective la toate nivelurile, stilul de muncă, ce îi este propriu, de a se consulta permanent cu masele, de a fi neîncetat în mijlocul poporului. Sînt tot atîtea aspecte, care, alături de grija pentru bunăstarea și fericirea poporului, de activitatea neobosită pentru afirmarea tot mai puternică a principiilor eticii și echității socialiste, dau dimensiunea înaltului și nobilului umanism al personalității secretarului general al partidului.

În egală măsură tovarășul Nicolae Ceaușescu este și arhitectul politicii externe a partidului și statului nostru, politică bazîndu-se și promovînd în relațiile internaționale aceleași principii de echitate, justiție și democrație. Astăzi, contribuția decisivă a tovarășului Nicolae

Ceaușescu, personalitate proeminentă a lumii politice contemporane, la elaborarea conceptului de nouă ordine internațională este larg recunoscută pe plan mondial, președintele României fiind în același timp și un militant neobosit pentru așezarea relațiilor dintre state pe principiile deplinei egalități, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, colaborării reciproc avantajoase. Manifestînd cea mai înaltă responsabilitate față de destinele poporului nostru, față de destinele omenirii în general, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avertizat în repetate rînduri asupra pericolului unui nou război, a insistat asupra necesității promovării unei politici de destindere, bazată pe respectul independenței și suveranității, a dreptului sacru al popoarelor de a-și hotărî singure destinele, fără nici o ingerință din afară, a găsirii căilor pentru soluționarea gravelor probleme cu care este confruntată omenirea în prezent și care îi pun în pericol viitorul. O politică, deci, principială, consacrată făuririi unei lumi mai bune și mai drepte, care se bucură de cea mai înaltă prețuire din partea popoarelor, a forțelor democratice progresiste iubitoare de pace, și care, împreună cu marile succese dobîndite de poporul nostru în edificarea noii orînduirii, în puternicul său progres economico-social, au ridicat prestigiul României socialiste la cote fără precedent.

Angajament ferm pentru îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XII-lea

AVÎNDU-ȘI temeiul în mărețele victorii obținute, strălucitul succes al Frontului Democrației și Unității Socialiste semnifică, totodată, unanima și deplina încredere a poporului în politica partidului, în realismul hotărîrilor celui de al XII-lea Congres al partidului, precum și angajamentul său ferm de a nu precupeți nici un efort pentru a le realiza exemplar. Pentru că programul partidului nostru, al Frontului Democrației și Unității Socialiste pentru perioada 1981—1985, cea de a doua etapă a făuririi societăți socialiste multilateral dezvoltate, constă tocmai în transpunerea în realitate a obiectivelor concretizate în documentele, Directivele și programele-directivă, cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul următor, adoptate de Congresul al XII-lea. În următorii cinci ani, ca urmare a creșterii puternice a forțelor de producție, a perfecționării relațiilor și a progresului întregii vieți sociale, România va depăși stadiul de țară în curs de dezvoltare, trecînd la noua calitate de țară mediu dezvoltată. Realizarea acestui obiectiv strategic, realist, definit de Congresul al XII-lea, se întemeiază pe o serie de opțiuni științifice fundamentate: continuarea politicii de dezvoltare a industriei cu accentuarea preocupărilor pentru remodelarea structurilor ei pornind de la criteriul restricțiilor energetice, dezvoltarea mai puternică a bazei proprii de materii prime și energetice, îmbunătățirea în continuare a repartizării teritoriale a forțelor de producție pentru valorificarea cît mai înaltă a resurselor și ridicarea nivelului de civilizație a tuturor zonelor țării, ridicarea competitivității, sub toate aspectele, a produselor românești, perfecționarea organizării producției și a muncii în vederea creșterii mai accentuate a productivității muncii, înfăptuirea unei adevărate revoluții în agricultură. Odată cu dezvoltarea

N. IONESCU

(Continuare în pag. 7)

O CONCEPȚIE ȘTIINȚIFICĂ ASUPRA DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE

ÎN ANII CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE, sub conducerea partidului și prin munca avântată a întregului popor, România a înregistrat succese de o deosebită însemnătate în dezvoltarea accelerată a economiei, transformarea radicală a structurilor economico-sociale urmându-se valorificarea superioară a potențialului, sporirea productivității muncii sociale, în creșterea continuă a nivelului de trai al tuturor cetățenilor țării — trăsătură care pune pregnant în lumină faptul că tot ceea ce se realizează în această țară este destinat omului, satisfacerii cerințelor lui materiale și spirituale, înfloririi personalității sale.

Faptele o dovedesc — în întreaga perioadă de construcție a noii orînduiri realizările cele mai remarcabile, fără seamăn în întreaga istorie a țării, se evidențiază în anii de după Congresul al IX-lea al partidului — moment politic de largă deschidere spre progres, de excepțională însemnătate pentru prezentul, viitorul, pentru însăși destinele României. **Cei cincisprezece ani care au trecut de la alegerea la cirna partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al poporului, personalitate strălucitoare a României și a întregului ev contemporan, au constituit tot atîția ani de transformări innoitoare în economia românească, de declanșare a unor puternice pirghii și mecanisme de progres, de afirmare puternică a României între țările lumii.**

Progresul rapid și multilateral al economiei românești în anii construcției socialismului, și cu deosebire realizările de o excepțională importanță obținute în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, atestă justetea, profunzimea științifică a politicii partidului nostru de dezvoltare impetuoasă și modernizare a forțelor de producție pe baza industrializării socialiste, a accentuării laturilor calitative în întregul proces al dezvoltării economico-sociale, justetea politicii partidului de perfecționare permanentă a relațiilor sociale de producție, a relațiilor din societate în ansamblul lor.

Un rol determinant în elaborarea acestei politici l-a avut și îl are secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Concepția sa științifică, novatoare, deopotrivă cuprinzătoare și integratoare, unitară, prospectivă și cutezătoare, profund umanistă asupra dezvoltării țării, pornind de la condițiile noastre concrete, de la cerințele necesare realizării progresului, așa cum se vădese ele în lumea contemporană, în procesul competitivității economice, a asigurat și asigură premise vitale pentru sporirea rapidă a

venitului național, a avuției naționale a României.

Primatul factorilor calității

UN ROL DE PRIMĂ IMPORTANȚĂ în sporirea însemnată a avuției naționale, în dezvoltarea proprietății socialiste a venitului politicilor de formare și utilizare a fondului de dezvoltare, avînd la bază concepția complexă, cu ample proiecții în planul prezentului și perspectivei, a secretarului general al partidului asupra repartizării venitului național pentru dezvoltare și consum. Ca urmare a aplicării acestei politici a fost posibilă constituirea, cincinal de cincinal, a unui volum tot mai ridicat de investiții, destinat cu precădere creării unei puternice industrii proprii — devenită în anii construcției socialismului ramură conducătoare și un însemnat factor dinamizator al progresului întregii economii naționale —, dezvoltării multilaterale a acesteia. Trebuie remarcat astfel că numai în acest cincinal se realizează lucrări de investiții în valoare de circa 970 miliarde lei, egale cu volumul total al investițiilor din cele 3 cincinale precedente, volum care asigură punerea în funcțiune pînă la finele anului 1980 a peste 2800 noi capacități industriale și agrozootehnice, modernizarea și reutilizarea a numeroase întreprinderi, realizarea unui important număr de obiective social-culturale. Repartizarea rațională, într-o concepție unitară și armonioasă, a obiectivelor de dezvoltare în profil teritorial — problemă pentru care secretarul general al partidului a manifestat o preocupare deosebită, are drept consecință creșterea avuției, a proprietății socialiste în toate județele și localitățile țării, crearea unor condiții de muncă și viață egale pentru toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate, în spiritul principiilor echității socialiste; această orientare asigură participarea tuturor oamenilor muncii la rezolvarea problemelor economice și sociale ale unităților și așezărilor în care își desfășoară activitatea și trăiesc, precum și la conducerea întregii noastre societăți.

Dimensiunile atinse în dezvoltarea industriei țării sînt pregnant reliefate de valoarea producției globale industriale care va fi la finele anului 1980 de 53 ori mai mare decît cea obținută în anul 1938. Industria participă în prezent cu 60% la formarea venitului național și cu peste 75% la acoperirea cerințelor de mașini și utilaje ale economiei, cuprinde circa 35% din totalul populației ocupate. Paralel cu creșterea volumu-

lui producției au avut loc mutații structurale de o deosebită amploare în profil de ramură și în profil teritorial, s-a intensificat an de an procesul de înnoire și modernizare a producției industriale — expresii ale unei pregnante creșteri industriale calitative. Afirmarea largă a cuceririlor revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate, legarea tot mai strînsă a cercetării de cerințele concrete ale economiei, au determinat creșterea rolului științei în promovarea progresului tehnic, cercetarea științifică națională asigurînd în prezent circa 90% din tehnologiile și materialele noi puse în fabricație. Ritmuri înalte de dezvoltare au înregistrat ramurile de bază ale industriei cu un înalt nivel de prelucrare a materiilor prime și cu eficiență economică sporită, construcțiile de mașini și chimia, a căror pondere în ansamblul industriei sporește în 1980 la 47% față de 12,9% în 1938 și 27,9% în 1965.

Mărețele realizări dobîndite de poporul nostru muncitor în ridicarea potențialului industrial al țării, rezultatele însemnate obținute în agricultură, a cărei producție globală depășește în acest cincinal cu peste 30% pe cea din perioada 1971—1975, ca și dezvoltarea celorlalte ramuri ale economiei naționale au condus la amplificarea dimensiunilor proprietății socialiste, a celor două forme ale sale — de stat și cooperatiste. Semnificativ pentru procesul de dezvoltare a proprietății obștești este faptul că valoarea fondurilor fixe, cu o pondere însemnată în avuția națională, a ajuns în prezent la circa 1800 miliarde lei, față de 207 miliarde lei în 1950 și 517 miliarde în 1965. Din totalul fondurilor fixe 60% au fost puse în funcțiune în ultimul deceniu, expresie a nivelului calitativ superior al aparatului de producție existent în economia națională, avînd loc în același timp importante modificări în structura lor materială, în sensul cerut de sporirea productivității muncii sociale.

Interdependența dezvoltare — creșterea calității vieții

PARALEL CU CREȘTEREA volumului și schimbarea structurii conținutului natural-material al proprietății socialiste, ca expresie însemnată a creșterii avuției țării, s-au produs transformări calitative radicale în întregul sistem al relațiilor economice și sociale, în perfecționarea proprietății ca relație so-

cială. Trebuie amintit în această direcție crearea unui întreg cadru relațional nou pentru desfășurarea vieții economico-sociale, bazat pe aplicarea largă a principiului centralismului democratic în viața țării, statuarea întreprinderii ca celulă de bază a economiei, a conducerii colective pe toate treptele și nivelele de organizare, pe participarea democratică și responsabilă a tuturor oamenilor muncii la conceperea și înfăptuirea obiectivelor progresului economico-social, pe aplicarea unui nou mecanism economico-financiar care ridică pe un plan superior laturile calitative ale activității etc.

Deopotrivă, accentuarea caracterului social al producției determinată de adâncirea diviziunii sociale a muncii, dezvoltarea proceselor de concentrare, specializare și cooperare au dus la amplificarea raporturilor economice, la intensificarea colaborării și conlucrării dintre diferitele unități și ramuri ale economiei naționale. De exemplu, ca factori însemnați de perfecționare a activității din agricultură se înscriu crearea asociațiilor intercooperatiste, ca și a consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, care au un rol deosebit în dezvoltarea proprietății socialiste în agricultură; aceste noi forme de cooperare economică și de conlucrare dintre proprietatea socialistă de stat și cooperatistă au menirea de a asigura coordonarea activităților de planificare, conducere concentrare și specializare a producției, utilizarea cu eficiență maximă a fondului financiar, a mijloacelor tehnice, financiare și a forței de muncă, creșterea eficienței economice și întărirea potențialului economic al fiecărei unități componente.

În condițiile transformărilor înnoitoare din economie s-au vădit și se vădesc însemnate mutații în structura socială a țării. A crescut cantitativ și calitativ clasa muncitoare, rolul ei de forță socială conducătoare a întregii societăți, îndeplinindu-și cu cinste misiunea sa istorică în conducerea noii orînduirii sociale în patria noastră. Schimbările intervenite în situația țărănimii, a intelectualității și a celorlalte categorii sociale au accentuat procesul de omogenizare a societății, de întărire a unității moral-politice a întregului popor.

Creșterea susținută a avuției obștești a asigurat ridicarea substanțială a nivelului de trai și a calității vieții tuturor membrilor societății. Cincinalul care se încheie în acest an se caracterizează prin cele mai mari realizări în ridicarea nivelului de civilizație materială și spirituală a întregului nostru popor. Sporirea venitului național cu peste 64% asigură creșterea retribuției reale a personalului muncitor pînă la finele anului 1980 cu 30—32% față de anul 1975, cu mult peste prevederile inițiale de 18—20%, iar a veniturilor reale ale țărănimii, pe o persoană activă, cu 30%.

Cresc de asemenea veniturile totale obținute de populație din fondurile sociale de consum cu 44% pe cincinal, revenind în medie pe o familie 12 000 lei față de 8 780 de lei în 1975. S-au majorat totodată pensiile pentru asigurări sociale, alocațiile de stat pentru copii și ajutoarele pentru mamele cu mulți copii. Corespunzător veniturilor sporite ale populației va crește volumul

mărfurilor desfăcute prin comerțul socialist cu 52%, iar al serviciilor prestate către populație cu 63% în 1980 față de anul 1975 — toate acestea punînd în lumină elemente însemnate ale unei considerabile îmbunătățiri a calității vieții în România de astăzi.

Marile realizări obținute în dezvoltarea economico-socială a țării, în creșterea bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii, obiectivele de mare însemnătate ale viitorului sint factori importanți care asigură în continuare progresul multilateral, pe o linie mereu ascendentă, dinamică și echilibrată a întregii economii românești, ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii opere de edificare a socialismului și comunismului în patria noastră.

O economie eficientă, multilateral dezvoltată

ORIENTĂRILE fundamentale ale dezvoltării economico-sociale a țării în următoarea etapă, stabilite de Congresul al XII-lea al partidului, asigură continuarea pe o treaptă superioară a îndeplinirii Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. Dezvoltarea societății noastre se caracterizează prin amplificarea și modernizarea forțelor de producție, afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice și, totodată, perfecționarea continuă a proprietății, a întregului sistem al relațiilor sociale de producție.

În perioada 1981—1985, producția netă industrială va crește într-un ritm de 10% anual, iar producția globală de 9%, ceea ce va asigura obținerea unui spor de producție egal cu întreaga producție a anului 1975 și de 3 ori mai mare decît cea a anului 1965. În scopul realizării obiectivelor cincinalului viitor, Directivele Congresului al XII-lea situează pe prim plan lărgirea bazei proprii de materii prime, asigurarea în proporție mai mare din resurse interne a necesităților economiei naționale și reducerea substanțială a importurilor. În perioada viitorului plan cincinal va continua procesul de restructurare a industriei prin creșterea prioritară a ramurilor care asigură un grad înalt de prelucrare a materiilor prime, realizarea de produse de înaltă tehnicitate și mici consumatoare de energie. Ritmuri superioare celui pe ansamblul industriei vor înregistra ramurile și subramurile tehnicii de vîrf, purtătoare și promotoare ale progresului tehnic.

Înfăptuirea unei profunde revoluții agrare, obiectiv esențial al cincinalului viitor, prin dezvoltarea și modernizarea susținută a producției agricole, a bazei tehnico-materiale a agriculturii și ridicarea nivelului de organizare a producției și a muncii, va asigura realizarea unui echilibru dinamic între industrie și agricultură, creșterea lor proporțională și armonioasă și pe acest temei consolidarea proprietății cooperatiste, apropierea ei de proprietatea întregului popor.

Înfăptuirea sarcinilor de dezvoltare economico-socială a României în viitorul cincinal este susținută de volumul mare de investiții prevăzută a se realiza, de 1 300—1 350 miliarde lei, superior întregului volum efectuat între anii

1951—1975. Se vor construi 1 200 noi capacități de producție și vor fi modernizate circa 1 100 unități industriale, 375 noi capacități în agricultură, precum și numeroase alte obiective economice, științifice, sociale și culturale. Fondurile fixe totale vor ajunge la finele cincinalului la 3 000 miliarde lei, din care 77% productive. În aceste condiții, în anul 1985 fiecare membru al societății noastre va fi proprietarul unor mijloace fixe în valoare de circa 120 000 lei. „Accasta impune fiecăruia, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, răspunderea de a le gospodări cum trebuie, ca proprietate comună, asigurînd creșterea continuă a forței societății noastre socialiste, baza societății comuniste*”). Prin însăși esența sa, deci, societatea socialistă și fiecare membru al ei în parte trebuie să asigure utilizarea cît mai rațională și eficientă a avuției naționale, în scopul obținerii unor rezultate superioare.

Ritmul susținut al dezvoltării economiei naționale în cincinalul viitor, trecerea la o nouă calitate în toate domeniile de activitate, creșterea mai accentuată a eficienței activității economice și gospodărirea cu maximă eficiență a resurselor energetice, materiale și financiare, constituie izvorul ridicării necontenite a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor — scopul fundamental al politicii partidului nostru.

Deopotrivă se asigură ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a raporturilor ce se statornicesc între membrii societății în legătură cu însușirea, stăpînirea în comun a mijloacelor de producție și a rezultatelor producției, a relațiilor de cooperare dintre întreprinderi și ramurile economiei naționale, intensificarea relațiilor de colaborare și conlucrarea dintre proprietatea socialistă de stat și cea cooperatistă, de împletire tot mai strînsă a acestora în procesul edificării socialismului multilateral dezvoltat și înaintării spre comunism. Ridicarea pe o treaptă nouă a relațiilor de repartiție și consum, a relațiilor de conducere, planificare și organizare a activității economice, prin întărirea autoconducerii muncitorești și a autogestiei economico-financiare vor mobiliza și stimula mai activ unitățile economice și colectivele de oameni ai muncii în realizarea unei eficiențe economice superioare în activitatea de producție și creșterea spiritului de răspundere față de administrarea și funcționarea avutului obștesc.

Se vor produce în continuare noi schimbări calitative în cadrul fiecărei clase și categorii sociale ce compun structura orînduirii noastre noi, se va realiza apropierea tot mai accentuată dintre acestea, se va întări unitatea moral-politică a întregului popor, va crește rolul maselor în conducerea conștientă a societății.

DESIGUR, cele arătate constituie doar cîteva repere care pun în lumină revigorarea energiilor națiunii pe drumul progresului calitativ, al edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, hotărîrea întregului popor ca sub conducerea partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să înfăptuiască această minunată misiune de ridicare a țării spre cele mai înalte trepte de progres și civilizație comunistă.

prof. dr. Constantin A. OLAH
Cluj-Napoca

*) Nicolae Ceaușescu: Raport la cel de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român. Ed. politică, București, 1979, p. 39.

Orientare consecventă spre extinderea relațiilor economice internaționale

Dinamism ridicat al relațiilor economice externe

RELAȚIILE economice internaționale dețin un rol însemnat în amplul program de dezvoltare și modernizare a economiei românești adoptat la cel de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român. Această orientare se înscrie în strategia științifică a partidului și statului nostru la a cărei elaborare secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut o contribuție hotărâtoare, strategie în cadrul căreia factorii interni ai dezvoltării economice se îmbină echilibrat cu cei externi, ținând seama de amplificarea și diversificarea considerabilă a interdependențelor pe plan mondial. Printre factorii care acționează în direcția accentuării acestei tendințe menționăm: progresul științific tehnic care s-a afirmat puternic în ultimele decenii și care se află în fața unei noi revoluții; atragerea în circuitul dezvoltării economice, cu deosebire al celei industriale a unui număr în continuă creștere de state ale lumii: adâncirea diviziunii internaționale a muncii, a specializării și a cooperării economice internaționale; caracterul limitat și perspectiva nu prea îndepărtată de epuizare a a unor resurse naturale și repartizarea acestora foarte inegală între diferite țări și zone ale planetei noastre; situația diversificată a resurselor financiar-bancare, precum și a numărului și a calității cadrelor de specialiști. Fără îndoială că factorii menționați, și acestora li s-ar putea adăuga și alții, exercită în cadrul ordinii economice mondiale existente influențe adeoseori contradictorii, cu consecințe notabile asupra relațiilor economice internaționale, precum și asupra legăturilor existente între acestea și alte componente ale creșterii economice.

În realitate, s-a demonstrat cu deosebită pregnanță că ordinea economică mondială existentă favorizează, prin sistemul învechit al relațiilor economice internaționale, menținerea și perpetuarea decalajelor economice. Țările care, în fapt, beneficiază cel mai puțin de efectele pozitive ale comerțului internațional sînt de regulă cele care ar avea cea mai mare nevoie de ele, respectiv țările slab dezvoltate și care nu dispun nici de rezerve însemnate de resurse naturale. Acesta este un factor hotărâtor, care explică interesul major al forțelor progresiste din întreaga lume pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice mondiale, și totodată înaltul prestigiu de care se bucură pe plan mondial România, președintele său tovarășul Nicolae Ceaușescu, care aduc contribuții remarcabile pe linia conceptualizării și a promovării unor soluții eficiente în vederea instituirii unei noi ordini economice și politice mondiale.

Pe de altă parte, așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la cel de al XII-lea Congres al P.C.R., a continuat „să se amplifice criza economică, petrolieră și financiară și pe această bază criza socială și politică a lumii capitaliste, s-au intensificat și s-au ivit noi contradicții între diferite state și grupări de state, ceea ce a dus la agravarea conflictelor existente și la apariția altora noi în diferite zone ale lumii, la momente de încordare și la accentuarea instabilității în viața internațională.”¹⁾

Aceste fenomene de criză au dus la reactivarea unor măsuri protecționiste în domeniul comerțului internațional, la încetinirea dezvoltării acestuia. De menționat că după un anumit reviriment al evoluției comerțului mondial, înregistrat după criza din 1974/1975, asistăm în ultimul timp la o nouă tendință de încetinire a ritmului de creștere a volumului comerțului mondial. Astfel, volumul comerțului mondial a crescut în anul 1978 cu 6%, în 1979 cu 5,5% iar pentru anul 1980 previziunile converg de regulă către 4%. Trebuie subliniat ca un fapt remarcabil că în aceste condiții, ale unei conjuncturi mondiale mai puțin favorabile, comerțul exterior al țării noastre a continuat să înregistreze un dinamism constant ridicat, ceea ce demonstrează justetea și prestigiul politicii externe a țării noastre.

România are unele tradiții interesante în ceea ce privește participarea la circuitul economic mondial, ea fiind încă de la începutul acestui secol și în continuare în perioada dintre cele două războaie mondiale o prezență activă în relațiile economice

internaționale. Participarea sa la comerțul mondial reflecta însă, în acea perioadă, nivelul scăzut de dezvoltare industrială, exportul românesc fiind concentrat pe câteva grupe de mărfuri: produse petroliere, lemnoase, cereale și alte produse agricole. Dar România a înregistrat progrese remarcabile în ceea ce privește dezvoltarea relațiilor sale economice externe abia în anti-socialismului, cînd volumul comerțului exterior a crescut (în perioada 1950—1978) de 28 ori, cu un ritm mediu anual de creștere de 12,7%.

Dinamismul comerțului exterior românesc s-a accentuat în ultimele trei cincinale, în perioada 1965—1978 ritmul mediu anual de creștere a volumului comerțului exterior fiind de 14,7%. În această perioadă creșterea volumului comerțului exterior a devansat atât creșterea produsului social total și a venitului național cît și pe cea a producției globale industriale. Astfel, în perioada ultimului deceniu 1970—1980, față de o creștere de 2,6 ori a produsului social și de 2,8 ori a venitului național, volumul comerțului exterior al țării s-a mărit de 5,6 ori. Comerțul exterior s-a afirmat din ce în ce mai mult ca un factor al dinamizării reproducerii socialiste lărgite. În anul 1979 volumul total al comerțului exterior s-a ridicat la 92,3 miliarde lei valută, fiind cu 19,1% mai ridicat decît în 1978 și cu 73,8% față de 1975. În același an România a participat la 165 de tîrguri și expoziții internaționale, numeroase produse românești bucurîndu-se de o înaltă apreciere și fiind răsplătite prin medalii și distincții.

Dinamismul relațiilor economice externe, concretizat printre altele în creșterea volumului comerțului exterior, constituie o componentă de seamă a programului de dezvoltare și modernizare a economiei românești în următorul cincinal și în întreg deceniul. „O orientare de bază a viitorului cincinal e constituie participarea activă și eficientă a României la diviziunea internațională a muncii, accentuarea cooperării în domeniul producției, al științei și tehnologiei, asigurarea unei balanțe de plăți externe echilibrate și consolidarea rezervelor valutare ale țării”, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul la cel de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român. Astfel volumul comerțului exterior va crește față de 1980 cu 50—57% în 1985 și se va dubla pînă în 1990. Semnificațiile deosebite ale acestei evoluții dinamice rezultă cel puțin din următoarele împrejurări: pe de o parte, faptul că baza de comparație este considerabil mai ridicată față de trecut, iar, pe de altă parte, că relațiile economice externe ale numeroaselor țări ale lumii traversează o perioadă de creștere lentă, în unele cazuri de criză prelungită care, corespunzător previziunilor emise, se va accentua, cel puțin în prima parte a acestui an.

Realizarea obiectivelor stabilite de cel de al XII-lea Congres al P.C.R. implică exigențe sporite, strategii îmbunătățite și unele realmente noi în domeniile care condiționează dezvoltarea, calitatea și eficiența relațiilor economice externe cum sînt: volumul, structura și calitatea producției pentru export care trebuie să corespundă într-o măsură sporită cerințelor și posibilităților reale de dezvoltare și de modernizare ale economiei românești, precum și cerințelor prezente și celor viitoare ale piețelor externe, dimensionarea corectă a importului, perfecționarea managementului și a marketingului comercial, pentru a face față condițiilor de risc accentuat datorat instabilității unor componente ale pieței mondiale, folosirea activă a unor politici și tehnici de comerț exterior, de cooperare economică externă și financiar-valutare care să prezinte o eficacitate ridicată în condițiile extrem de diversificate ale diferitelor zone și țări ale lumii, îmbunătățirea logisticii mărfurilor, a acțiunilor promoționale.

Modernizarea și perfecționarea structurii producției pentru export

PERSPECTIVELE dezvoltării comerțului nostru exterior sînt condiționate într-o măsură însemnată de evoluția exportului de mărfuri, de calitatea ofertei, a producției pentru export. În anii construcției socialismului producția pentru export a cunoscut o puternică dezvoltare, în cadrul acesteia producîndu-se și o serie de mutații structurale notabile. Astfel, succesele remarcabile obținute de industria românească se reflectă într-o

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, Ed. politică, București, 1979, p. 90—91.

măsură din ce în ce mai mare în îmbunătățirea structurii exporturilor, în creșterea gradului de industrializare a acestora. Ponderea produselor industriei constructoare de mașini, ale industriei chimice, ale industriei ușoare, a crescut de la cca. 25% în 1960 la cca. 55% în prezent. În exportul nostru au devenit tradiționale produse industriale cum sînt: utilaj petrolier, tractoare și autovehicule, instalații chimice, fabrici de ciment, motoare electrice, receptoare radio-TV, mașini unelte, excavatoare, fire și fibre sintetice, mase plastice, cauciuc sintetic, mobilă și alte bunuri industriale de consum. În cadrul grupei de mașini și utilaje de transport, un loc important revine utilajelor tehnologice, pe care industria și cercetarea românească le pot oferi în cele mai diferite domenii.

Gradul ridicat de participare a industriei românești la circuitul economic mondial se reflectă și în ponderea mare a exportului în producția totală a unor mărfuri ca: tractoare (62%), autocamioane și autotractoare (56%), aparate radio (40%), anvelope (30%), încălțăminte (23%). De asemenea sugestiv este și faptul că pe ansamblul industriei prelucrătoare fiecare al treilea muncitor este antrenat în producția pentru export, în prelucrarea mărfurilor din import sau în acțiuni economice de cooperare internațională.

Corespunzător documentelor Congresului al XII-lea al P.C.R. ponderea mașinilor și utilajelor, a produselor chimice și a bunurilor industriale de consum se va ridica în 1985 la 65% din totalul exporturilor, ceea ce va face ca participarea României la circuitul economic internațional să intre într-o nouă fază, calitativ superioară, structura exporturilor noastre apropiindu-se de cea a țărilor cu economie dezvoltată. Nivelul atins de industria românească, modernizarea acesteia ca urmare a promovării accelerate a progresului științific și tehnic, pe de o parte, caracterul limitat al resurselor noastre naturale, faptul că ramurile industriale prelucrătoare se bazează într-o măsură însemnată pe importul de materii prime și combustibili, pe de altă parte, fac posibile și necesare măsuri ferme pentru perfecționarea structurii exporturilor pe produse și pe tipodimensiuni în interiorul ramurilor prelucrătoare.

Astfel, dacă ne referim la mașini și utilaje, care dețin locul central în exportul mondial de produse prelucrate, o primă cerință în comerțul nostru exterior constă în introducerea și extinderea exporturilor de produse cu un înalt grad de tehnicitate și care valorifică superior materiile prime și munca încorporată în ele. Îmbunătățirea structurii exportului se poate realiza și prin înfăptuirea unor mutații tipodimensionale în cadrul unor produse care au devenit deja tradiționale în exportul nostru. Tot în domeniul mașinilor și al utilajelor, o prioritate de mare importanță în domeniul producției pentru export vizează o serie de produse care sînt strîns legate și de cerințele dinamice ale pieței interne. Orientarea prioritară a producției de export spre produse care găsesc un larg deșeu și pe piața internă prezintă multe avantaje printre care o capacitate sporită de repliere în momentele de conjunctură nefavorabilă, realizarea unor serii optime. Printre produsele care se înscriu în această categorie menționăm, de pildă, gama largă a tractoarelor și a altor mașini agricole, utilajul petrolier, o serie de mașini unelte etc.

Această cerință rezultă și din faptul că prețul mediu obținut de noi pe tona de mărfuri exportate, este încă sensibil mai redus decît cel obținut de țările industriale dezvoltate. Aceasta se datorează mai multor factori printre care și structurii exporturilor.

Mutații structurale importante vor avea loc și în cadrul industriei chimice care se situează printre ramurile cele mai dinamice ale economiei românești și ale economiei mondiale, ponderea acesteia în totalul producției și al exportului cunoscînd în ultimele decenii o tendință de creștere. În țara noastră industria chimică a cunoscut o puternică dezvoltare, aducîndu-și contribuția remarcabilă și la dezvoltarea exportului. Pe de altă parte, trebuie menționat că în valorificarea produselor chimice la export există încă rezerve însemnate. Astfel, corespunzător unor date orientative, prețul mediu obținut pe tona de produse chimice exportate este de 3-4 ori mai redus decît cel obținut de țările industriale dezvoltate. Cu toate că în ultimii ani s-au produs unele ameliorări calitative în structura exportului nostru, ele sînt încă modeste în raport cu cerințele. Astfel, exportul românesc de produse chimice a fost axat încă într-o măsură prea mare pe produse de mare tonaj: îngrășăminte chimice azotoase, sodă caustică, sodă calcinată, carbid, negru de fum. Ca atare este necesar, așa cum s-a subliniat și la Congresul al XII-lea să se accelereze îmbunătățirea structurii exportului nostru de produse chimice prin creșterea ponderii unor produse de mic tonaj care asigură o valorificare medie și mai ales a celor care asigură o valorificare ridicată a materiei prime cum sînt: materialele plastice, anvelope, articole tehnice de cauciuc, coloranți, medicamentele, produsele cosmetice și de parfumerie, produse care sînt fabricate de ani de zile în țara

noastră, dar al căror export va trebui să fie promovat pe măsura potențialului științific, tehnic și de producție existent.

Rezerve însemnate pe linia îmbunătățirii structurii exporturilor de produse industriale, pe linia creșterii ponderii mărfurilor de înaltă prelucrare există și în alte domenii ca de pildă în cel al bunurilor de consum industriale.

Penuria de combustibil și energie care se înscrie ca un fenomen cu tendințe de amplificare în viitor a dus la accentuarea, în ultimul timp, a preocupărilor în direcția unor restructurări ale tehnicilor și tehnologiilor de fabricație. Opinia corespunzătoare căreia ne-am afla în fața unei revoluții științifice și tehnice cu profunde implicații în domeniul structurii invențiilor, producției și al comerțului internațional și care are drept una dintre principalele motivații valorificarea superioară a resurselor de energie cunoscute, introducerea în procesul tehnologic a unor noi surse de energie, dobîndește o recunoaștere tot mai largă. În acest context apar atît probleme de restructurări radicale, realizabile într-o perspectivă mai îndepărtată, cît și adaptări și ajustări care pot fi luate în considerare în perioada imediat următoare.

Contribuție activă la promovarea unei colaborări economice, constructive, echitabile, reciproc avantajoase

ABORDÎND problema interdependențelor dintre relațiile economice internaționale și dezvoltarea economiilor naționale, trebuie să subliniem rolul însemnat ce revine în evoluția și finalizarea acestor interdependențe fenomenului politic. Într-adevăr, în relația comerț-dezvoltare, decizia politică are un rol deosebit de însemnat în lumea contemporană. În acest context, contribuția noatoare a țării noastre, cu deosebire a tovarășului Nicolae Ceaușescu în planul instituționalizării cooperării bilaterale și multilaterale care se bucură de o largă și deosebită recunoaștere și apreciere pe plan mondial, constituie o premisă puternică pentru dezvoltarea unor relații economice trainice, durabile cu țările lumii.

Întîlnirile și convorbirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu conducători de partid și de stat din țările socialiste, din țările în curs de dezvoltare, din alte state ale lumii, au condus la încheierea unui mare număr de acorduri, convenții și alte înțelegeri privind amplificarea schimburilor comerciale reciproce, promovarea formelor moderne de cooperare în producție, transferul de tehnologie avansată. Toate aceste înțelegeri au creat cadrul economic, juridic și organizatoric extern propice unei activități susținute, fructuoase, de lungă durată, în domeniul relațiilor noastre economice internaționale. România întreține în prezent raporturi economice cu 143 de țări din toate continentele lumii. Țara noastră a participat în ultimii ani la numeroase acțiuni de cooperare și specializare în producție cu alte state, a constituit o serie de societăți mixte și a realizat sau este în curs de a realiza peste 110 obiective economice în străinătate.

O sarcină primordială a viitorului cincinal este de a se pune în valoare deplină cadrul favorabil existent, poziția de prestigiu a României socialiste pe toate meridianele lumii, pentru a realiza o participare mai activă și eficientă la circuitul economic mondial, aptă să aducă o contribuție sporită la accelerarea progresului nostru economic și tehnic, la creșterea mai rapidă a venitului și avuției naționale, la ridicarea nivelului de trai și a calității vieții tuturor membrilor societății noastre. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la marea adunare cetățenească de la 6 martie din Capitală „Un rol important în accelerarea progresului economiei noastre naționale îl au dezvoltarea relațiilor de colaborare economică și cooperare în producție cu alte țări, intensificarea activității de comerț exterior... Trebuie acționat pentru extinderea colaborării și cooperării economice cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, precum și cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, pentru a asigura participarea activă a țării noastre la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori“. La baza extinderii relațiilor sale economice și a cooperării cu alte state, țara noastră va pune și în continuare, principiile respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, considerînd că aceste principii creează singurul cadru favorabil pentru realizarea unei conlucrări fructuoase, stabile, de lungă durată.

România va dezvolta în continuare relațiile economice cu toate țările socialiste acestea urmînd să dețină o pondere de cca. 48% în comerțul nostru exterior. O atenție deosebită se acordă promovării colaborării economice și tehnico-științifice

cu țările membre C.A.E.R., pentru orientarea activității Consiliului în direcția satisfacerii necesităților de materii prime, combustibili și energie ale țărilor membre, adâncirii specializării și cooperării în producție, schimbului de tehnologii avansate, intensificării cooperării științifice și tehnice.

În ansamblul relațiilor internaționale ale României, un loc tot mai important îl ocupă țările în curs de dezvoltare. Amplificarea colaborării cu aceste țări răspunde atât unor necesități de diversificare a comerțului exterior și cooperării economice internaționale a țării noastre, cât și intereselor statelor partenere pentru consolidarea bazei economice a independenței lor politice. De asemenea, țara noastră dezvoltă relațiile economice cu toate țările, inclusiv cu cele capitaliste dezvoltate aceasta constituind o componentă de bază a politicii de coexistență pașnică, de apărare și consolidare a păcii.

România îmbină politica sa de dezvoltare continuă a colaborării economice cu toate țările lumii cu poziția militantă, fermă, pentru înlăturarea vechilor structuri și relații economice care adâncesc decalajele între nivelurile de dezvoltare ale diferitelor țări, perpetuează raporturi de inegalitate și de asuprire, facilitează prosperitatea unora în detrimentul dezvoltării altora, creează focare de tensiune, generând o încetinire a progresului general și serioase pericole pentru pacea și securitatea internațională. În acest sens România a făcut numeroase propuneri la O.N.U., la U.N.C.T.A.D. ca și în alte organisme internaționale, a contribuit la elaborarea unor documente fundamentale pentru edificarea unei lumi mai bune și mai drepte.

Fără îndoială că efortul propriu al fiecărei țări are rolul hotărâtor în asigurarea dezvoltării, dar a devenit, totodată, evident că o însemnată tot mai mare o prezintă și efortul colectiv, bazat pe o colaborare constructivă între țările lumii. În acest sens țara noastră a avansat un șir de propuneri concrete care prevăd în esență creșterea mai accelerată a economiei: statelor în curs de dezvoltare, în cadrul unui program de lungă

durată pînă în anul 2000, cu o primă etapă pînă în 1990. În acest context un rol deosebit îl are promovarea colaborării economice internaționale bazată pe egalitate și avantaj reciproc, care să contribuie la valorificarea eficientă a resurselor naturale, la dezvoltarea industriei prelucrătoare și a bazei alimentare în țările rămase în urmă la stabilirea unor raporturi juste între prețurile materiilor prime și ale produselor industrializate, între costurile combustibililor, energiei și ale celorlalte produse, asigurându-se accesul tuturor țărilor, în condiții echitabile, la materii prime și la sursele de energie. Lichidarea subdezvoltării impune totodată accesul larg, fără discriminări sau bariere, al tuturor statelor la cuceririle științei și tehnicii moderne. Țara noastră consideră că îndeplinirea marilor deziderate ale contemporaneității — o lume mai bună și mai dreaptă, o nouă ordine economică mondială — presupune abordarea și rezolvarea corespunzătoare a problemelor complexe care decurg din cerințele de progres ale societății. Cu atât mai mult cu cât experiența, cu deosebire a ultimilor ani, arată că problemele grave pe care subdezvoltarea le ridică în fața țărilor sărace se răsfrîng negativ și asupra țărilor bogate. Menținerea și accentuarea subdezvoltării și a decalajelor economice constituie un factor de îngustare a pieței mondiale, afectează evoluția economică generală, creează mari dezechilibre, alimentează instabilitatea economică și politică.

Participarea activă a economiei naționale a României socialiste la diviziunea internațională a muncii constituie o trăsătură fundamentală a politicii economice externe a partidului și statului nostru, caracterizată printr-o largă deschidere spre fluxurile mondiale de valori materiale și spirituale. În acest context, România este vital interesată în instaurarea unei noi ordini economice mondiale, bazată pe echitate și justiție pentru toate popoarele lumii.

prof. dr. AI. PUIU

ADEZIUNE DEPLINĂ

(Urmare din pag. 2)

puternică a forțelor de producție, cu creșterea avuției naționale și a venitului național se va asigura în continuare creșterea sistematică a nivelului de trai material și spiritual al poporului. Așa cum se stabilește prin Programul-directivă, veniturile reale ale populației vor fi în 1985 cu 23—25% mai mari față de anul acesta. Se vor majora totodată pensiile, alocațiile de stat pentru copii, celelalte cheltuieli social-culturale ale statului. Vor fi construite alte 1 000 000 noi locuințe, și încă 120 de localități sătești vor deveni orașele agroindustriale, se vor desfășura ample acțiuni pentru urbanizarea, sistematizarea și modernizarea tuturor localităților țării.

Disponem deci de un vast program de activitate, aprobat, prin votul dat Frontului Democrației și Unității Socialiste, de întregul nostru popor, de clasa muncitoare, de țărănime și intelectualitate, un program care, așa cum sublinia secretarul general al partidului „corespunde pe deplin realităților istorice, social-politice din țara noastră, intereselor și aspirațiilor întregului nostru popor”. Dar îndeplinirea acestor obiective mobilizatoare, mersul nostru înainte pe toate planurile civilizației socialiste și comuniste, vor cere și în viitor eforturi creatoare din partea tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, o muncă plină de abnegație din partea fiecărui cetățean al țării. Pentru că punerea în valoare a potențialului material pe care l-am creat, cu considerabile eforturi, depinde în primul rînd de capacitatea oamenilor muncii de a rezolva cele mai complexe probleme ale producției, ale dezvoltării economico-sociale a țării. Tocmai de aceea sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea la marea adunare cetățenească din 6 martie de la București, „Pornind de la faptul că munca este cea mai mare avuție-socială, izvorul tuturor prefacerilor revoluționare ale societății, clementul fundamental al progresului, trebuie să facem totul pentru a realiza o nouă calitate a muncii, pentru

ridicarea nivelului de complexitate și calificare profesională, de pregătire științifică și tehnică a întregii forțe de muncă din patria noastră, în pas cu cele mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice pe plan mondial”. Aceasta este o condiție esențială a transformării acumulărilor cantitative într-o nouă calitate în întreaga activitate economico-socială, a trecerii la noua etapă a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate.

Votînd la 9 martie pentru candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste, cetățenii patriei noastre și-au exprimat în unanimitate opțiunea lor fundamentală pentru politica Partidului Comunist Român. Acest vot a fost un vot pentru Programul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism, al ridicării țării pe noi culmi de progres, civilizație și prosperitate; a fost un vot pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor și localităților țării, pentru politica de deplină egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate, și de puternică dezvoltare a științei, culturii și învățămîntului; a fost un vot pentru o politică de pace și colaborare cu toate statele, fără deosebire de orînduire, pentru întărirea continuă a forței economice și politice, pentru independența și suveranitatea patriei socialiste.

Prin votul de la 9 martie, întregul nostru popor a confirmat încă o dată, cu o deosebită forță, hotărîrea sa nestrămutată de a-și întări și mai puternic unitatea sub conducerea partidului, a secretarului său general, de a răspunde cu cînstă chemării de înalt patriotism adresată națiunii de tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Să acționăm în așa fel încît deceniul anilor '80 să asigure triumful societății socialiste multilateral dezvoltate în România, să pună o bază trainică pentru trecerea la făurirea comunismului, pentru ridicarea bunăstării poporului, întărirea independenței și suveranității Republicii Socialiste România.

Să facem în așa fel încît partidul și țara noastră să-și aducă o contribuție și mai puternică în anii ce vin la cauza destinderii, colaborării, independenței naționale și păcii”.

Cerințe ale realizării sarcinilor de plan

Scurtarea duratelor de execuție pe șantierele de investiții

ACCELERAREA ritmului lucrărilor pe șantierele de investiții are, ca o componentă esențială, asigurarea la vreme și montarea operativă a utilajelor tehnologice necesare noilor capacități de producție.

Studierea intercondiționării dintre termenele de finalizare a lucrărilor de construcții-montaj și cele de livrare pe șantier și instalarea a fondurilor fixe — în cadrul unor noi obiective din planul Trustului de montaj utilaj chimic București — pune în evidență rolul esențial și atenția sporită care se cere acordată utilajelor tehnologice, ca factor important în recuperarea rămănerilor în urmă în îndeplinirea și depășirea prevederilor din planul de investiții pe acest an.

Sfera analizei a încercat să se înscrie — pentru a fi semnificativă — în activitatea complexă desfășurată de trust pentru montajul utilajelor chimice la noile obiective de investiții ale Ministerului Industriei Chimice. Este vorba în special de rafinării, instalații petrochimice și combinate de îngrășăminte pe platformele Midia-Năvodari, Borzești, Teleajen, Brazi, Arad, Slobozia, Craiova ș.a.

Planul de construcții-montaj pe trimestrul I a.c. a fost îndeplinit, pe ansamblul trustului, în proporție de circa 95%, iar ierarhizarea cauzelor a relevat că o pondere esențială în nerealizarea semnalată o determină problema utilajelor tehnologice. În acest context, analiza factorială a conturat faptul că principalele influențe care pot determina recuperarea întârzierilor în montarea la vreme a noilor fonduri fixe și, prin aceasta, scurtarea duratelor de execuție sînt următoarele :

1 ACCELERAREA LIVRĂRII UTILAJELOR TEHNOLOGICE RESTANTE.

Pentru că, rămănerile în urmă ale livrărilor de noi fonduri fixe față de prevederile din contracte au determinat circa 40% din nerealizarea programului de construcții-montaj al trustului. Volumul utilajelor tehnologice programate la montaj — cu fronturi de lucru și celelalte condiții asigurate — dar nelivrate pe șantier pînă la 29 II a.c. depășea 10 500 tone. Dat fiind nu numai tonajul, ci și valoarea lor ridicată apare necesară, în toate întreprinderile furnizoare de utilaje tehnologice, o sporire a eforturilor pentru eliminarea restanțelor în livrare în special pentru platforma Combinatului petrochimic

Midia-Năvodari (restanțe 4 330 tone de la furnizorii „Grivița roșie” și „Vulcan”-București, întreprinderea de utilaj chimic și forjă Rimnicu-Vilcea ș.a.), a Combinatului de îngrășăminte chimice Arad (restanțe 300 t de la întreprinderea de mașini grele și „Grivița roșie” din București, întreprinderea de utilaj chimic Ploiești ș.a.), a Combinatului de fire poliesterice Corabia (restanțe 1 200 t de la întreprinderile de utilaj chimic din Făgăraș, Borzești și din import ș.a.).

Tot atât de adevărat este însă că apare necesar ca pe viitor toți beneficiarii să depună mult mai din vreme ca în prezent documentațiile de execuție la furnizori, dat fiind ciclul larg de fabricație și dificultățile inerente producției de utilaje tehnologice complexe, în majoritate unicate.

2 DIMINUAREA OPERATIVĂ A STOCURILOR DE UTILAJE NEMONTATE.

Este o acțiune de maximă importanță, dat fiind că aceste stocuri determină în prezent 60 de procente din totalul nerealizărilor programului de montaj al trustului. Modalitățile de acțiune aferente atingerii acestui obiectiv pot fi concretizate în :

- **Sporirea asistenței tehnice a proiectantului la montaj.** Eliminarea lipsurilor existente în acest sector ar putea determina o reducere cu circa 40% a valorii stocului de fonduri fixe sosite pe șantier dar nemontate. În acest sens, devine necesar să crească substanțial operativitatea în asigurarea, de către institutele de proiectare ale Ministerului Chimiei (în special de către Institutul de cercetare și inginerie tehnologică pentru petrochimie și rafinării Ploiești), a documentației de execuție pentru fundațiile necesare fixării instalațiilor tehnologice. În special la Rafinăria Borzești (unde documentațiile restante de această natură se ridică la 13 milioane lei), la Rafinăria Brazi (15 milioane lei) și la Combinatul petrochimic Midia-Năvodari (29 milioane lei) ;

- **concentrarea forțelor constructivului, intensificarea ritmului de montaj.** Pe această cale s-ar putea contribui cu circa 30 de procente (cu 4 300 t) la reducerea stocului de utilaje nemontate. Este vorba în special de rezervoarele de mare capacitate, de rezervoarele sferice și cuptoarele pentru rafinăriile din Brazi, Năvodari,

Borzești. În acest sens, este necesar ca pe șantierele trustului să se realizeze o mai mare concentrare decît în prezent a forței de muncă specializată, cu prioritate la obiectivele care au asigurate condițiile pentru punerea rapidă în funcțiune, să se acționeze mai consecvent prin extinderea tehnologiilor moderne de mare productivitate (sudara automată ș.a.) ;

- **asigurarea mai operativă a fronturilor de lucru pentru montaj.** Intensificarea de către trusturile de construcții din cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale a sistemului de execuție a fundațiilor poate contribui cu peste 20% la diminuarea stocului actual de fonduri fixe nemontate. Eforturile se cer cu prioritate amplificate în cadrul Trustului de construcții industriale Ploiești (la obiectivele din cadrul Combinatului petrochimic Teleajen), la Trustul de construcții industriale Gheorghe Gheorghiu-Dej (pentru noile capacități de la Combinatul petrochimic Borzești), la Trustul de construcții Midia (pentru instalațiile din cadrul Combinatului petrochimic Midia-Năvodari), unde din diferite cauze (aprovizionare neritimică cu materiale de construcții, amplasamente eliberate cu întârziere etc.) fundațiile nu sînt finalizate de către constructori ;

- **respectarea riguroasă în livrarea utilajelor a ordinii necesare la montaj.** Circa 10% din stocul de utilaje tehnologice de pe șantier stă nemontat (datorită nerespectării acestei cerințe) : la Rafinăria Brazi 1 234 tone, la Combinatul petrochimic Borzești 556 tone, la Combinatul chimic Craiova 264 tone. Pentru evitarea unor astfel de situații care conduc la imobilizări însemnate datorită în principal unor minusuri în organizare se impune ca beneficiarul să acorde o mai mare atenție corelării, cu toți furnizorii unui utilaj complex, a termenelor de livrare cu necesitățile și ordinea montajului. Poate nu ar fi lipsită de interes nici analiza posibilității de a avea furnizori generali unici pe grupe de utilaje complexe, care să răspundă de fabricarea la termen în uzinele subfurnizoare a ansamblurilor fondurilor fixe și de livrarea lor mai riguroasă coordonată.

Dar, duratele de punere în funcțiune a noilor capacități de producție din planul trustului au fost mărite peste termene pentru că și acolo unde au existat utilaje montate, finalizarea lucrărilor a fost întârziată uneori de deficiențele și lipsurile înregistrate în aprovizionarea șantiereilor cu materialele de construcții necesare. Rezultă că, pentru obținerea unor rezultate superioare în acest an în îndeplinirea planului de investiții, la cerințele arătate, se cer adăugate eforturi sporite ale beneficiarilor și furnizorilor de materii prime pentru asigurarea bazei materiale care să permită accelerarea ritmului de conectare a noilor capacități la circuitul producției.

B. PADURE

Reducerea eforturilor țării în domeniul procurării materiilor prime și energiei implică

Reciclarea complexă a resurselor materiale re folosibile

Dezbatere organizată de „Revista economică” în colaborare cu Institutul de economie industrială

URMĂRIND în continuare problematica dezbaterii*) în acest număr prezentăm unele aspecte privind prelungirea, prin recondiționare, a duratei de funcționare a pieselor, subansamblelor sau chiar a unor mașini, utilaje și bunuri scoase din uz. Activitatea de recondiționare are condiții favorabile de desfășurare atât în unitățile specializate în reciclarea materialelor re folosibile, cât și în cele producătoare de bunuri materiale.

Recondiționarea reprezintă un ansamblu de operații prin care se restabilesc caracteristicile constructive și însușirile de funcționalitate ale unui anumit produs, ceea ce permite folosirea în continuare a acestuia cu un randament ridicat. Are loc astfel o **RECICLARE COMPLEXĂ** a tuturor resurselor încorporate în bunul supus recondiționării. Activitatea de recondiționare a bunurilor de folosință îndelungată, ca și a mașinilor și utilajelor industriale, se cere privită ca un ansamblu de operații prin intermediul cărora este prelungită perioada de funcționare a acestora, în condițiile unui consum de muncă vie și materială mult diminuat față de situația fabricării unui produs nou.

O sursă importantă de acoperire a cerințelor populației

ÎN CADRUL DEZBATERII s-au făcut numeroase referiri asupra posibilităților de valorificare prin recondiționare a unor bunuri cum sînt televizoarele, aparatele de radio, frigiderele, mașinile electrice de spălat, de gătit etc., care sînt scoase din uz de către populație. În abordarea acestei problematici s-a luat în considerare faptul că asemenea bunuri sînt produse ale unor subramuri de vîrf ale industriei în care este încorporat un volum mare de muncă superior calificată și prin intermediul cărora se asigură o prelucrare superioară a materiilor prime. Reciclarea complexă a resurselor încorporate în astfel de bunuri trebuie să vizeze reintroducerea lor în circuitul economic nu doar ca materii prime brute, ci ca subansamble re folosibile cu o complexitate ridicată, deoarece numai așa se poate asigura valorificarea într-un grad înalt a muncii încorporate. Un asemenea deziderat poate fi realizat numai prin intermediul activității de achiziționare, recondiționare și valorificare a bunurilor și subansamblelor uzate, inclusiv prin comercializarea acestora în vederea satisfacerii unor cerințe ale populației.

Din intervențiile participanților a rezultat că o asemenea activitate s-a desfășurat pînă în prezent numai în cadrul cooperății meșteșugărești. Deși acțiunea de constituire a rețelei teritoriale a început practic în 1977, pînă la 30 septembrie 1979 au intrat în funcțiune 424 unități și puncte de achiziționare și valorificare a bunurilor recondiționate. Totuși, avînd în vedere că rețeaua UCECOM se referă aproape în exclusivitate la localitățile urbane, rezultă că ea nu poate satisface pe deplin cerințele, fiind necesară continuarea efortu-

rilor de profilare a noi unități și de implicare treptată și a unităților prestatoare de servicii similare din cadrul cooperății de consum.

În raport cu sarcinile de plan ce au revenit unităților UCECOM în anii 1978 și 1979, realizările sînt modeste — sub 10% din volumul planificat al vânzării de bunuri recondiționate. Într-o anumită măsură, aceste realizări modeste se datoresc și preocupărilor inegale ale uniunilor județene și ale municipiului București (tabelul nr. 1).

Trebuie precizat însă că asemenea dificultăți se manifestă în mod diferit de la o categorie de bunuri la alta. Astfel, la sfîrșitul anului 1979 cooperativa „Radio-progres” din București (implicată îndeosebi în achiziționarea și recondiționarea aparatelor de radio și a televizoarelor) nu avea în stoc decît trei bunuri, cu o vechime sub 12 luni, a căror valoare reprezenta numai 8,9% din valoarea totală a vânzării de bunuri recondiționate. În același timp, cooperativa „Mobilă și tapițerie”, tot din București, avea în magazie bunuri recondiționate a căror valoare reprezenta 28,6% din volumul vânzării din 1979. Deci, cel puțin la nivelul Capitalei, unele dificultăți apar în diferite perioade și în comercializarea mobilei recondiționate, cu toate că această activitate se desfășoară de foarte mult timp în cadrul cooperății meșteșugărești.

Explicația realizărilor modeste în ceea ce privește recondiționarea bunurilor de folosință îndelungată, de tipul celor care au făcut obiectul dezbaterilor, nu rezidă îndeosebi din dificultățile de comercializare, ci mai degrabă din alte cauze. Evident că această stare de lu-

Tabelul nr. 1

Gruparea uniunilor județene ale cooperății meșteșugărești în funcție de îndeplinirea planului de vânzare a bunurilor recondiționate*) în anii 1978 și 1979

Anul	Total uniuni județene	Nu au avut realizări	din care :			
			Au realizat planul în proporție de :			
			0,1—10%	11—50%	51—100%	101% și peste
1978	41	16	19	4	1	1
1979	41	6	26	8	—	1

Sursă : Prelucrate după datele furnizate de UCECOM.

Diferențierile apreciabile dintre cele 41 uniuni ale cooperății meșteșugărești demonstrează că, acolo unde se manifestă o preocupare susținută, activitatea de recondiționare poate deveni un mijloc real de economisire a muncii sociale și de satisfacere a cerințelor populației.

La sfîrșitul anului 1978 stocul de bunuri recondiționate pe total unități UCECOM reprezenta 13,2% din valoarea vânzării. Pe de altă parte, volumul acestora categorii de bunuri recondiționate cu o vechime mai mare de 12 luni de la terminarea reparației reprezenta 5,4% din valoarea bunurilor vindute în 1978. Cu alte cuvinte, chiar la un volum redus al activității de recondiționare au început să se manifeste unele dificultăți legate de comercializarea bunurilor readuse în stare normală de funcționare.

cruri este inerentă perioadei de început (cu excepția mobilei și altor citorva bunuri) în orice domeniu de activitate. Totuși, o anumită influență exercită și condițiile actuale de preluare, recondiționare și comercializare a bunurilor. Unele dintre acestea au mai fost reliefate în paginile revistei (vezi R.E. nr. 7 și 8 1980), îndeosebi cele referitoare la preluarea bunurilor uzate de la populație. Este vorba de faptul că o serie de bunuri uzate nu sînt valorificabile ca atare (prin recondiționare), ci trebuie dezmembrate în vederea procurării unor piese sau subansamble reutilizabile (cu sau fără recondiționare). Destul de recent (noiembrie 1979) cooperăția meșteșugărească a primit avizul de a achiziționa subansamble sau piese din astfel de bunuri (cum sînt cele prezen-

*) Primele două părți ale dezbaterii în care s-a publicat și lista participanților au apărut în „Revista economică” nr. 7 și 8/1980

RECUPERARE REFOLOSIRE EFICIENȚĂ

● Numeroase firme industriale din S.U.A. au creat postul de „energy manager”, care reprezintă o concepție nouă asupra rolului energeticianului-sef, prin cerința ca acesta să fie bine pregătit în tehnologiile energiei — inclusiv principiile științifice care stau la baza producerii de energie din surse convenționale sau alternative. De pildă, oamenii de știință care studiază utilizările energiei solare și specializării în inginerie industrială trebuie să se informeze în domeniile reciproce de probleme, astfel încât primii să cunoască necesitățile specifice de energie ale diferitelor sectoare ale industriei, iar ceilalți să înțeleagă corect tehnologia solară. Se apreciază că funcția de „energy manager” ar putea deveni cea mai importantă pentru viitorul oricărei întreprinderi industriale în următorii 10—20 de ani.

● Noi utilizări ale pompelor de căldură au mărit considerabil randamentele energetice ale motoarelor termice. Filiala franceză a firmei British Petroleum a prezentat prototipul sistemului Pacmit — un agregat cu puterea de 120 kWh, compus dintr-un motor termic industrial cu gaze, un compresor alternativ și o pompă de căldură aer-apă. Gradul de utilizare a energiei primare este impresionant: 132% (din care 72% disponibilă la condensator și 60% recuperată de la motor). O altă realizare — deja aplicată în diferite țări — a aceleiași firme este Totem, un grup electrogen care funcționează cu un motor de autoturism de mic litraj Fiat 127, alimentat cu gaz metan; datorită utilizării pompei de căldură, la un consum de 6 Nm³/h (50 000 kcal/h) se obțin 15 kW energie electrică și pînă la 33 000 kcal/h energie termică, ceea ce reprezintă un randament total de peste 90%.

● Centrul de studii și cercetări economice asupra energiei, din Franța a elaborat, după o metodologie originală, un catalog al energiei înglobate în principalele produse și semifabricate utilizate în industrie. Sint avute în vedere diferitele componente ale conținutului de energie: puterea calorică, pentru produsele combustibile; energia consumată în toate fazele de fabricare a produsului; în cazul produselor foarte grele, cheltuiala de energie pentru transport etc. Energia încorporată în echipamentul pentru fabricarea produsului este apreciată la 1% în medie (și maximum 5%) din conținutul energetic. Calculul se face în energie primară, fiind seama de randamentele diferiților convertitori de energie ce intervin în procesele de transformare. Se are, de asemenea, în vedere cantitatea de energie încorporată recuperabilă fie prin reciclarea produsului, fie prin arderea lui cînd devine inutilizabil.

● Încă din 1971, electrocentrala de la Iwu, în provincia Chekiang din R.P. Chineză, utilizează la ardere cărbune sapropelic. Alte termocentrale chineze valorifică gazele de cărbune, sisturile petroliere, turba și lignitul amestecați, în proporție de 5—10%, în combustibili solzi clasici. Se studiază eliminarea unor dezavantaje — arderea inegală, volumul mare de cenuși și alte reziduuri, uzura rapidă a echipamentului.

tate în tabelul nr. 2), dar nu a fost încă reglementată achiziționarea de bunuri uzate în vederea dezmembrării.

În prezent cooperarea meșteșugăreas-că restituie furnizorilor, în vederea recondiționării, o serie de subsansamble care se defectează în perioada de garanție. Aceasta înseamnă că pentru unele componente există tehnologiile necesare recondiționării chiar de către producătorul inițial, care, în principiu, ar putea prelua asemenea componente provenite din bunurile scoase din uz, asigurînd astfel necesarul de piese de schimb pentru cele din dotarea populației.

În legătură cu aspectul respectiv trebuie subliniat că în prezent se casează (prin distrugere și deversare în mediul

existenței unor unități de recondiționare a bunurilor de folosință îndelungată scoase din uz, asupra avantajelor economice (prețuri reduse și calitate bună) datorate utilizării de bunuri, piese și subsansamble recondiționate.

Recondiționarea — o activitate de mare eficiență economică

PROBLEME interesante s-au ridicat în dezbatere și în ce privește posibilitățile de extindere a procesului de recondiționare a pieselor subsansamblelor, utilajelor și mașinilor din industrie. Practic, o asemenea acțiune este desfășurată cu bune rezultate în unitățile

Tabelul nr. 2

Piesele și subsansamblele din bunuri scoase din uz achiziționate de cooperatie în vederea recondiționării*)

Electronice	Electrocasnice	Auto-moto
Difuzoare	Agregate de răcire pentru frigidere casnice	Diferențiale
Comutatoare	Electromotoare de acționare (aspiratoare, mașini electrice de spălat, ventilatoare, roboți de bucătărie etc.)	Amortizoare
Trafo ieșire		Volant (coroană dințată)
Electromotoare de acționare pentru magnetofoane		Bieleță direcție
Presoare și tamburi (pentru magnetofoane)		Axe planetare
		Alternator
		Electromotor
		Bendix
		Wilbrochea
		Axe cu came

* Date furnizate de U.C.E.C.O.M.

ambient) piese de schimb care au depășit perioada legală de creditare, componente defectate în perioada de garanție sau postgaranție. Numai în 1979 Cooperativa „Radio-progres” din Capitală a casat asemenea piese în valoare de peste 3,2 milioane lei. Evident, cooperarea meșteșugăreasă nu poate soluționa problemele complexe ale valorificării pieselor uzate sau care au depășit termenul de păstrare în vederea depănării bunurilor defectate. În fond, cerințele ei pentru astfel de piese și subsansamble sînt relativ reduse. În mod firesc, în valorificarea unor asemenea piese ar trebui, potrivit opiniilor participanților la dezbateri, să fie implicată atît rețeaua comercială, cît și întreprinderile industriale producătoare de astfel de bunuri. De altfel, din dezbateri a rezultat că în activitatea de recondiționare și valorificare a bunurilor de folosință îndelungată trebuie implicate mai multe tipuri de unități economice, fiecare putînd avea sarcini specifice, adică:

— **unități comerciale** care pot asigura recuperarea bunurilor uzate de la populație și unități de desfacere prin intermediul cărora pot fi comercializate bunuri, piese sau subsansamble recondiționate;

— **unități ale industriei mari**, care pot asigura, prin intermediul unor secții specializate, recondiționarea pieselor și subsansamblelor, valorificînd totodată în producția proprie acele componente care au o durată foarte mare de funcționare;

— **unitățile mici ale industriei** (inclusiv ale cooperatiei meșteșugărești), care pot asigura recondiționarea unor bunuri prin componente și valorificarea lor ca atare sau prin producerea altor bunuri necesare populației.

În acest context se impune să se găsească posibilități noi și cît mai largi pentru informarea populației asupra

care execută reparațiile capitale ale mașinilor, instalațiilor și utilajelor, cît și de serviciile mecanic șef și energetic șef din unitățile productive care asigură efectuarea reviziilor și reparațiilor curente.

Au fost relevate în dezbatere o serie de experiențe practice, acțiuni încheiate cu însemnate economii materiale și bănești. O experiență valoroasă a acumulat în această privință colectivul **Întreprinderii mecanice de material-rolant Craiova**, unitate profilată pe reparația locomotivelor Diesel electrice magistrale de 2 100 CP și a celor electrice de 5 100 MW.

În această unitate activitatea de recondiționare a pieselor uzate s-a organizat încă din 1969. La început au fost efectuate studii și experimentări, după care au fost stabilite soluții și tehnologii în funcție de cerințele ce se impun pentru a reduce la o a doua viață un număr cît mai mare de repere și subsansamble de la locomotivele intrate în reparație capitală. Practica a condus la asimilarea unei multitudini de procedee de recondiționare între care nu numărăm important se bazează pe **tehnologia sudării**. (Sudarea și încărcarea cu arc electric în mediu de CO₂, încărcarea automată circulară, recondiționarea prin metalizare în arc etc.) Procedeele respective asigură o calitate corespunzătoare pieselor, aduc substanțiale economii de materiale și energie, reduc simțitor costul reparațiilor locomotivelor. Astfel, numai prin aplicarea procedeelelor de recondiționare prin metalizare în arc electric și MAG s-a obținut în 1979 o economie anuală de peste 900 000 lei.

Cerințele activității de reparație a motoarelor Diesel de tip 12 LDA 28 care echipează LDE 2 100 CP au impus și trecerea la o activitate organizată de recondiționare și prin **redepunere galvanică**. În ultimii ani s-au recondițio-

REFLECTII

ROBOȚII INDUSTRIALI ȘI PRODUCTIVITATEA (II)

nat în acest fel un număr de 17 000 bucăți semicuzineți. În prezent se află în fază de experimentare extinderea procesului de acoperire galvanică prin cromare dură la bara cuplă transversală de pe LE și la arborele TS4 de pe LDE 2 100 CP. În total s-au aplicat în producție tehnologii de recondiționare pentru un număr de peste 200 piese de schimb.

Tot în întreprinderea craioveană se practică și **procedul de execuție a pieselor noi din piese vechi**, de utilizare a pieselor ce nu se mai încadrează în limitele de uzură reglementate pentru repararea locomotivelor Diesel și electrice la execuția altora de dimensiuni mai mici. La început acțiunea s-a concretizat doar în execuția unor piese pentru lucrări de autoutilitare și pentru execuție de S.D.V.-uri. Pornindu-se de la o analiză mai aprofundată s-a ajuns la concluzia că este posibil să se execute numeroase repere noi din piesele uzate, în care scop au fost stabilite și tehnologiile corespunzătoare. Execuția pieselor de schimb noi din piese vechi a impus necesitatea organizării colectării pieselor vechi pe tipuri și calități de materiale. Prin acțiunile desfășurate în 1979 s-au executat în regim de piese noi de schimb din piese vechi 7 repere, pentru care urma să se consume 6 495 kg de laminat din oțel.

Asemenea exemple au fost prezentate și din alte unități industriale — Întreprinderea mecanică de reparații utilaj petrolier Cimpina, Întreprinderea mecanică de material rulant și Întreprinderea de întreținere și reparație a utilajelor de calcul și electronică industrială din București etc. În cuvântul participanților la dezbateri au fost formulate și unele sugestii și propuneri menite să contribuie la impulsivitatea activității pe linia valorificării maxime a resurselor refolosibile prin procedee de recondiționare și executare de piese mai mici din piese mari scoase din uz. Iată câteva din acestea :

- să se organizeze centre de recondiționare sau unități specializate la nivelul fiecărui județ, care să acorde asistență tehnică întreprinderilor interesate și să execute și anumite lucrări de recondiționări, deosebit pentru unicate sau subsansamble complexe ;

- să se organizeze periodic expoziții la nivelul județelor cu diferite piese, subsansamble sau produse recondiționate — la care să se prezinte tehnologiile utilizare și eficiența economică ;

- institutelor de cercetare și inginerie tehnologică ale ministerelor cit și ale centrelor industriale să organizeze sectoare specializate pentru elaborarea de tehnologii necesare activității de recondiționare, care să poată fi preluate și utilizate eficient de întreprinderile interesate ;

- să se găsească posibilități de către ministere și centrale pentru stimularea morală și materială atât pentru unitățile care reușesc să realizeze mari economii de materii prime și piese de schimb datorită utilizării resurselor refolosibile prin recondiționare și executare de repere noi din piese vechi, cit și individual pentru cei ce prezintă în acest scop tehnologii noi, inovații sau invenții.

Dezbateri consemnate de
Vasile BOESCU
dr. **Silvia MARINESCU**

ROBOTUL INDUSTRIAL a devenit unul din cele mai importante mijloace pentru automatizarea flexibilă, pentru realizarea sistemelor automate, capabile să se adapteze ușor de la o producție la alta. Cu toate acestea, **robotul nu este „bun la toate”**. Pe baza experienței de până acum în conceperea tehnologiilor cu roboți se pot stabili anumite domenii în care introducerea roboților trebuie avută în vedere în mod prioritar.

Un criteriu important îl reprezintă masa materialelor, pieselor sau sculelor care trebuie manipulate. Ținând seama că omul manipulează fără dificultate greutatea sub 10 kg, pare logic să ne gândim la introducerea roboților acolo unde se depășește această cifră. Există și o limită superioară, în jurul a 120 kg, determinată mai ales de gabaritul obiectelor de manipulat : dacă acestea sînt prea voluminoase, prinderea lor cu dispozitive de apucare, precum și deplasarea lor rapidă prezintă dificultăți. Un alt criteriu este seria de fabricație : robotul este prin definiție destinat automatizării producției în serie mică și mijlocie. În general pentru seriile lungi, care se realizează pe linii cu cadență rapidă, automatizările rigide, special concepute pentru operația respectivă, sînt preferabile deoarece au o productivitate mai mare. Robotul se impune atunci cînd programul de fabricație se schimbă des și cînd cadențele de lucru sînt de ordinul 10...100 pe oră.

Domeniile preferențiale de utilizare ale roboților sînt conturate și de **caracteristici exterioare procesului**. Roboții se impun, în mod prioritar, acolo unde există o ambianță nocivă sau periculoasă a locului de muncă, ca de exemplu în sectoarele calde sau unde trebuie lucrat în poziții incomode. În prezent roboții industriali care lucrează efectiv în industrie sînt folosiți în proporție covârșitoare la sudarea prin puncte, turnarea sub presiune, forjarea sau ștanțarea la prese și în proporție mai mică la alimentarea mașinilor de așchiere sau la montaj.

Sudura caroseriilor de automobil a devenit cea mai extinsă aplicație de tehnologie cu roboți. Robotul este echipat cu un clește de sudare pe care îl aduce în diverse puncte ale caroseriei, efectuînd sudarea prin contact a diferitelor piese de tablă, în prealabil asamblate pe un dispozitiv de poziționare. De obicei mai mulți roboți formează o linie de sudare, de-a lungul căreia avansează succesiv dispozitivele de poziționare, fiecare robot efectuînd un anumit număr de puncte. Robotul industrial se intercalează ca echipament tehnologic optim între sudarea manuală, acceptabilă numai la serii foarte mici și sudarea automată cu mașini speciale multipunct, soluția convențională de automatizare a seriilor mari. Specialiștii apreciază că tehnologia cu roboți reprezintă soluția optimă de sudare a caroseriilor de automobil în limitele unei producții de 100...400 bucăți pe schimb. În această zonă cadența de lucru crește cu 80-100% în raport cu sudarea manuală.

Deși productivitatea este ceva mai redusă ca la sudarea cu mașini multipunct, soluția cu roboți este mai avantajoasă, deoarece se fac economii importante la cheltuielile de dotare. Foarte interesantă devine soluția roboților la sudarea cu arc, la care procedeele convenționale nu se pot automatiza decît dacă traseele de sudare sînt lungi. Robotul poate efectua automat sudări numeroase pe distanțe scurte, adică tocmai în zona inaccesibilă automatizării convenționale.

La turnarea sub presiune, la fel ca și la sudare, condițiile de lucru sînt grele, din cauza căldurii și a manevrelor care trebuie repetate la intervale scurte. Muncitorul obosește, ceea ce determină variații de ritm și pauze relativ dese, reflectate negativ în proporția de rebuturi și în productivitate. De aceea, folosirea roboților industriali la turnarea sub presiune are perspective largi de extindere. Un ciclu de turnare automat cuprinde introducerea armăturii metalice în cachilă, turnarea metalului topit, scoaterea piesei turnate, controlarea integrității acesteia, urmate de o succesiune de operații auxiliare de curățire și ungere a cochiliei. În continuare urmează de cele mai multe ori introducerea piesei într-un bazin de răcire controlată și transferarea ei la presa de debavurat. Toate aceste operații de manipulare pot fi efectuate de un robot industrial, care asigură totodată comanda sincronizată a mașinii de turnare și a presei de debavurare, precum și toate interblocările din proces. Desigur că — de la caz la caz — în funcție de tipul echipamentelor folosite, sistemul în ansamblu lui trebuie proiectat și testat, asigurînd în primul rînd o amplasare optimă a utilajelor componente în raport cu robotul. Economia de muncă reprezintă 1-2 oameni pe schimb.

Fără a mai prelungi șirul acestor exemple, poate fi reținut faptul că **roboții se intercalează ca soluție tehnologică optimă în domeniul seriilor mijlocii și a cadențelor medii**, ocupînd poziție intermediară între procedeele manual și automatizarea rigidă. Locurile de muncă cu condiții grele trebuie luate în primul rînd în considerare pentru a fi robotizate, dar domeniile de aplicare sînt într-o continuă expansiune. Flexibilitatea ridicată a roboților industriali actuali și posibilitatea lor de a fi conectați la sisteme tehnologice foarte diferite, prin „interfețe” corespunzătoare, sînt factori determinanți în creșterea rapidă a parcului de roboți în industria mondială, în domenii atît de diverse ca prelucrarea pe mașini unelte, vopsirea, alimentarea mașinilor textile sau manipularea pieselor de sticlă. Odată cu apariția roboților de nivel superior, capabili să-și calculeze singuri traseele de deplasare în raport cu obiectul muncii, prevăzuți cu senzori tactili și vizuali, roboți care se află în faze avansate de elaborare, se deschid noi domenii de aplicare, în special în montaj.

I. CRIȘAN

Elemente ale unui sistem integrat de conducere a sectoarelor unice de chimizare în agricultură

ETAPA ce o parcurgem actualmente în dezvoltarea noastră economică se caracterizează prin accentuarea eforturilor în direcția ameliorării continue a dimensiunii calitative a procesului productiv.

În scopul satisfacerii exigențelor sporite de ordin calitativ se impune ca abordarea proceselor care compun activitatea productivă a întreprinderilor să se facă în stricta lor unitate și interdependentă. În acest spirit, studiul nostru prezintă un exemplu de abordare sistemică a conducerii procesului de asigurare cu substanțe chimice a ramurilor producției vegetale.

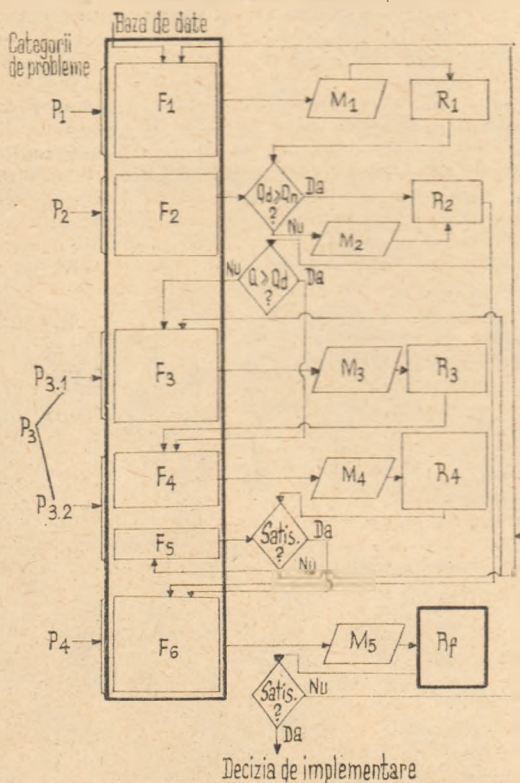
Obiectivul desfășurării unei activități mai eficiente și calitativ îmbunătățite în sectoarele unice de chimizare din cadrul consiliilor unice agroindustriale ne-a determinat ca, pornind atât de la experiența acumulată pe plan teoretic, cât și de la practica acestui domeniu, să procedăm la o asamblare de tip sistemic a elementelor și relațiilor specifice domeniului abordat (vezi schema).

Studiile de specialitate subliniază posibilitatea desfășurării procesului de fertilizare artificială a solurilor (chimizare) în diferite alternative, care se diferențiază prin caracteristicile lor

problemelor enumerate, de angrenare complexă a modalităților de soluționare. Această posibilitate este cu atât mai importantă, cu cât efectele finale ale activității de chimizare depind nu numai de identificarea unor modalități de soluționare în acord cu caracteristicile uneia sau alteia dintre problemele prezentate, ci, în mod pregnant, de gradul de considerare a interdependenței pe care o reprezintă totalitatea problemelor respective, care reclamă intervenția factorilor de conducere ai sectoarelor unice de chimizare.

Pînă în prezent, literatura de specialitate semnalează preocupări de continuitate în direcția rezolvării optime a fiecăreia dintre problemele arătate. Astfel, în cazul fiecărei probleme au fost elaborate, experimentate și uneori aplicate modele economico-matematice specifice. Aceste eforturi s-au înscris însă într-o abordare individualizată, pe probleme, fără a urmări permanent exigențele impuse de către realizarea cu eficiență maximă a obiectivului final, care reclamă implicit considerarea și a interacțiunii soluțiilor (output-urilor) obținute pe linia legăturilor directe și a conexiunilor inverse, pentru fiecare tip de problemă în parte.

Sistem integrat de conducere a activității de chimizare

CATEGORII DE PROBLEME: P_1 — determinarea necesarului de îngrășăminte și pesticide; P_2 — repartizarea teritorială a îngrășămintelor și pesticidelor; P_3 — dimensionarea, amplasarea și dotarea capacităților $P_{3,1}$ — dimensionarea și amplasarea capacităților de condiționare și depozitare $P_{3,2}$ — dotarea optimă cu tractoare și mașini specifice; P_4 — optimizarea utilizării parcului de tractoare și mașini specifice.

BAZA DE DATE — FISIERE — X input: F_1 — structura culturilor; tehnologii; informații agrochimice; informații asupra plantelor cultivate și premergătoare (inclusiv producțiile medii planificate); informații privind îngrășămintele aplicate anterior; informații privind condiții climatice; ciclul biologic al bolilor și dăunătorilor etc.; F_2 — cantitățile de îngrășăminte și pesticide ce pot fi asigurate prin contract și resurse proprii = Q_0 ; indicatori economici; cheltuieli cu administrarea substanțelor chimice și venitul net rezultat etc.; F_3 — $Q = Q_0 + \Delta Q$; flux de aprovizionare; module de condiționare-depozitate (capacități cu parametri tehnico-economici specifici); posibilități de amplasare; resurse disponibile în diverse puncte de amplasare și indicatori economici; cheltuieli la amplasare și exploatare etc.; F_4 — N ; Q_{ds} ; flux de aprovizionare; tehnologii; indicatori economici; productivități, costuri, venituri, etc.; F_5 — parc existent și posibilitățile de creștere etc.; F_6 — natura, perioada, durata și volumul lucrărilor de chimizare; utilajele care pot executa aceste lucrări și formarea agregatelor; condiționările care apar la fluxul tehnologic între agregate și utilaje; indicatorii economici: productivitatea, costurile variabile și convențional constante etc.

MODELE: M_1 — modele de stimulare a necesarului (SISFERT etc.); M_2 — model de optimizare a repartizării teritoriale; M_3 — model de optimizare a structurii și amplasării capacităților de depozitare; M_4 — model de optimizare a dotării cu utilaje; M_5 — modele de optimizare a utilizării parcului.

REZULTATE — Y output: R_1 — necesar de îngrășăminte și pesticide, pe culturi, sole și perioade Q_0 ; R_2 — repartizarea disponibilului pe culturi, sole și perioade (Q_{ds}); R_3 — număr de depozite (N); capacități de stocare-condiționare (Q), puncte de amplasare; R_4 — mărimea și structura optimă a parcului de tractoare și mașini; program de utilizare a mijloacelor tehnice de executare a lucrărilor; cheltuieli de fertilizare; R_5 — alternative de proiecte decedate privind utilizarea parcului, defalcat pe agregate și cantitățile de substanțe chimice, pe lucrări și pe sole.

ΔQ — abateri de la cantitatea multianuală.

Sistemul poate fi dezvoltat în amonte și în aval, prin integrarea lui cu alte sisteme de optimizare a producției agricole și a utilizării resurselor.

tehnico-economice și prin efectele provocate. Între limitele extreme ale alternativelor care implică investiții de nivel ridicat și costuri de exploatare mai reduse, respectiv, investiții de nivel redus și costuri de exploatare mai ridicate se poate construi o suită de alternative intermediare. Această stare de fapt confruntă decidenții cu o serie de probleme ce reclamă soluții optimizate din perspectiva obiectivului final, tocmai pentru a garanta eficiența economică globală în condițiile specifice date.

Problemele cu care se confruntă în mod curent factorii de decizie în conducerea sectoarelor unice de chimizare sînt: **determinarea necesarului de îngrășăminte și pesticide, repartizarea teritorială a acestora, dimensionarea, amplasarea și dotarea capacităților și optimizarea utilizării parcului de tractoare și mașini specifice.** Aceste probleme au constituit întotdeauna o preocupare de bază indiferent de modul de organizare a procesului de chimizare. Însă organizarea sectoarelor unice de chimizare oferă posibilități concrete de abordare sistemică a

Astfel, pe tipuri de probleme se pot inventaria următoarele realizări obținute:

● **DETERMINAREA NECESARULUI DE ÎNGRĂȘĂMINTE ȘI AMENDAMENTE:** în rezolvarea acestei probleme modelarea economico-matematică a înregistrat o serie de alternative dintre care menționăm programul SISFERT. Acesta se bazează pe un model de simulare care se construiește pe baza unei informații diversificate, referitor la: unitatea de producție, sole, suprafețe; date de caracterizare agrochimică — grad de saturație în baze, indice de azot, conținut în fosfor mobil, potasiu etc.; date de descriere a exigențelor plantelor premergătoare și în

dr. Ioan DAVIDOVICI
dr. Dan C. STEGĂROIU
mat. Cornelia SCUTARU

(Continuare în pag. 22)

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiență

PÎRGHII ÎN PROCESUL CREȘTERII CALITATIVE A ECONOMIEI

ÎN RAPORTUL prezentat la cel de-al XII-lea Congres al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu preciza: „trebuie asigurate aplicarea fermă a noului mecanism economico-financiar în toate sectoarele, a principiilor autoconducerii muncitorești, autogestunii și participării oamenilor muncii la beneficii, sporirea rolului bugetelor de venituri și cheltuieli în activitatea întreprinderilor, punindu-se accentul pe realizarea producției fizice — indicatori fundamentali ai planului economic”. În lumina acestor cerințe obiective, la nivelul economiei naționale și al fiecărei unități au avut loc analize cu privire la realizarea planului pe 1979 și la obiectivele adoptate pentru anul 1980. În acest context, analizând rezultatele obținute în anul 1979 în dezvoltarea economico-socială a patriei, Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. a subliniat și faptul că s-au manifestat unele greutăți și neajunsuri, că au fost înregistrate unele rămăneri în urmă în realizarea producției fizice, în folosirea deplină a capacităților de producție și ridicarea eficienței economice. Este cert — și ritmul înalt de dezvoltare, progresul permanent în ce privește nivelul tehnic și economic al producției o demonstrează an de an — că avem succese deosebite, dar alături de ele coexistă, uneori chiar în cadrul aceleiași unități economice, unele nerealizări, care, prin efectul propagat, pot până la urmă conduce la mari perturbări în funcționarea unor sectoare ale economiei.

Conducerea partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au acționat permanent pentru ca prin modul de organizare, planificare și conducere a economiei naționale, prin elaborarea și perfecționarea continuă a cadrului legislativ să se înlăture factorii de ordin subiectiv care facilitează apariția și perpetuarea greutăților și neajunsurilor. Adoptarea noului mecanism economico-financiar a deschis o nouă etapă în procesul de perfecționare a conducerii economiei, a generalizării autoconducerii muncitorești și a stimulării creativității, pentru concentrarea eforturilor asupra realizării sarcinilor care decurg din Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Pornind de la cerințele înscrise în Programul partidului, de la concluziile rezultate din aplicarea în viață a hotărârilor anterioare ale partidului cu privire la perfecționarea conducerii economiei, în mai multe rânduri documentele de partid au reliefat necesitatea îmbunătățirii sistemului de pîrghii care să asigure o funcționare din ce în ce mai eficientă a noului mecanism economico-financiar.

Am participat în nenumărate rânduri la analizele și dezbaterile ce se fac lună de lună, semestru de semestru, în consiliul oamenilor muncii sau în adunarea reprezentanților unei unități economice, am reflectat asupra discuțiilor, propunerilor și ideilor care izvorăsc de la cei care, mobilizați de politica înțeleaptă a partidului, de exemplul mereu viu al tovarășului Nicolae Ceaușescu, acționează cu convingere pentru înaintarea noastră neîntreruptă spre culmile civilizației și am ajuns la concluzia că în economia noastră mai există unele reglementări care frânează cointeresarea colectivelor de muncă în valorificarea superioară a potențialului de care dispun, iar altele contravin unor interese ale economiei naționale în ansamblul său — cum este acela de a economisi cu cea mai mare strictețe energia și materiile prime.

1 În sistemul actual de planificare și de stabilire a sarcinilor de plan fizic pe unități s-a statornicit principiul că nivelul parametrilor proiectați (în special cantitatea fizică de produse dată în tone, bucăți sau lei) rămîne an de an așa cum a fost stabilit, de organul de stat în drept, la data aprobării investiției. Dacă sîntem realști, și avem în vedere evoluția dezvoltării economiei noastre, faptul că modificarea structurii acesteia cu prioritate spre produse care cumulează valoare nu prin consumuri de materii prime și materiale, ci prin muncă creatoare și manoperă de înaltă calificare, trebuie să apreciem că acel mod de a socoti capacitatea de producție a unei întreprinderi este cu totul dăunător, el generînd o seamă de necorelări și contradicții. Bunăoară, la întreprinderile de

piese turnate sau forjate, de motoare electrice speciale, de utilaj tehnologic sau de organe de asamblare această practică se dovedește a fi total necorespunzătoare, nestimulativă, generînd dificultăți în efortul de economisire și de ridicare a nivelului calitativ al produselor.

Acest sistem este dăunător de două ori: o dată, el nu asigură încărcarea în mod realist, corect și mobilizator a colectivelor de muncă care lucrează în unități a căror structură de producție se schimbă an de an, în al doilea rînd, sînt cazuri cînd pe hîrtie figurează ca existînd suficientă capacitate de producție la produsul x sau y și ca atare nu se mai iau, la timp, măsuri de dezvoltare a capacităților, iar în realitate nivelul de producție este inferior, cauzînd mari dereglări într-o subramură sau ramură a economiei naționale.

În concluzie, întrucît se dovedește că în practică modul de calculare a indicatorului — capacitate de producție în tone nu mai corespunde 1) stadiului actual de dezvoltare și de complexitate al economiei românești, 2) cerințelor imperioase de economisire a materiilor prime și energiei, 3) nici exigențelor de ridicare a performanțelor de tehnicitate ale produselor, că în realitate acest anacronism 4) intră în contradicție cu interese fundamentale ale economiei naționale ca cel de a stimula exportul și 5) de a cointeresa unitățile de producție în această direcție **propunem să se renunțe la această metodologie anchilozată de calculare și planificare a capacităților de producție.**

Cîteva exemple motivează propunerea ca periodic (cînd obiectiv este necesar) capacitățile de producție ale unei linii tehnologice sau întreprinderi să fie recalulate în funcție de structura reală a producției, iar planul să se stabilească în conformitate cu aceasta:

— avem unități de fabricat șuruburi și piulițe, alte organe de asamblare (cum ar fi cele de la Bacău, Brașov, Sighetul Marmației), a căror capacitate în tone a fost stabilită cu ani în urmă, în perioada cînd pentru execuția lor se foloseau oțeluri cu caracteristici mecanice slabe și ca atare produsele erau cu dimensiuni mari și deci grele. Astăzi producția în bucăți este mai mare ca cea proiectată dar, datorită caracteristicilor mecanice superioare, cu 10—30% mai ușoară. Astfel încît, deși planul la numărul de produse se îndeplinește, cînd este confruntat cu indicatorul capacității dimensionate în tone apare ca nerealizat, ceea ce are consecințe negative asupra evaluării eforturilor și rezultatelor obținute de colectivele respective;

— pentru producția de piese turnate au fost realizate prin investiții linii tehnologice moderne, a căror producție este determinată, în condiții normale de lucru, de numărul de forme și de greutatea piesei ce rezultă din formă (exemplu: turnătorii de la întreprinderile mecanice din Alba Iulia, Roman, de la „23 August” — București, „Metalurgica” — Bacău etc.). În anii care au trecut de la punerea în funcțiune, perfecționarea tehnicii a determinat reducerea grosimilor pereților pieselor, modificarea constructivă a unor produse (armături din fontă, mașini-unelte, utilaj tehnologic etc.) care se reflectă direct în consumul mult mai mic pe fiecare piesă odată cu creșterea complexității acesteia prin numărul de miezuri, prin precizia ce se impune. Ca urmare a eforturilor depuse pentru reducerea consumului de metal și energie — cerință imperioasă a zilelor noastre, la același număr de forme și piese se obține o cantitate mai mică, în tone, de piese turnate; pentru acest lucru, în condițiile actuale ar trebui să se asigure evidențierea colectivului respectiv pentru reducerea consumului de metal și energie, dar aceasta se reflectă în indicatori ca o nerealizare a planului fizic de „tone piese turnate”. Situația este identică și în ce privește capacitățile de producție din secțiile de forjă. Or, acest lucru este contrar afît cerinței patriotice de economisire a materiilor prime și energiei, cit și principiilor retribuției socialiste. — la întreprinderile de utilaj tehnologic (întreprinderea de utilaj chimic Ploiești, Utilaj chimic și forjă Rm. Vilcea, Mecanică de utilaj chimic București etc.) capacitățile în „tone utilaj” au fost stabilite cu ani în urmă, producția evoluînd permanent spre produse de mare tehnicitate și cu consumuri mai reduse de metal. Și în aceste cazuri preocuparea colectivelor de muncitori și

ingineri pentru asimilarea de produse mai complexe, pentru reducerea consumului de metal pe seama unor soluții constructive și tehnologice mai raționale conduce în mod paradoxal la nerealizarea indicatorului atât de nerealist fundamentat și de rămas în urmă — „producția fizică în tone“.

Așa cum am precizat și mai înainte, această situație anacronică are și o a doua latură negativă, care se reflectă în indicatorii de la nivelul economiei naționale. Coordonatorii de balanță la produsele respective: turnate, forjate, organe de asamblare, utilaje tehnologice, etc., dispun, în momentul elaborării repartițiilor către beneficiari de capacitățile fizice de producție rezultate din parametrii oficiali (cei calculați pe o structură fizică de producție apreciată în momentul realizării investiției, adică cu doi, trei sau chiar șase, șapte ani în urmă) și care, în unele cazuri au devenit cu totul diferiți — în plus sau în minus față de cei actuali (care ar rezulta din recalcularea producției fizice în structura reală de fabricație). Aceasta face posibil ca, chiar din perioada de fundamentare a planului să se „strecoare“ o eroare care dereglează funcționarea mecanismului economiei, provoacă ședințe, analize, comandamente și programe de măsuri, demobilizează colectivele de oameni ai muncii care știu de la început neajunsurile ce decurg din indicatorul respectiv.

2 Se cunoaște că nerealizarea unui contract de livrare a produselor la beneficiarii interni, în conformitate cu prevederile legii nr. 71/1969, atrage după sine penalizări care conduc la diminuarea volumului de beneficii și deci a resurselor de formare a fondurilor de cointeresare materială a oamenilor muncii din unitatea respectivă. Desigur, acest lucru este corect, dar

există situații în care aplicarea acestei sancțiuni este de natură să contravină realizării unei priorități economice actuale: contractarea și livrarea la export de produse peste nivelul planificat. Sînt cazuri cînd unele unități productive, care la începutul anului pe plan au contractată întreaga producție planificată și repartizată beneficiarilor interni (întreprinderile de mașin-unelte, de motoare electrice, mașini și utilaje pentru industria ușoară, etc.) găsesc ulterior noi debușee externe superioare cantităților de produse planificate pentru export. Contractarea peste prevederile planului de export reprezintă un factor pozitiv, cerut de interesele economiei naționale, totuși cîteodată se poate ca, datorită capacităților limitate de producție și faptului că a fost contractată producția la intern, întreprinderile respective să nu fie interesate în transpunerea acestei posibilități în viață, deoarece vor plăti, din beneficii, penalizări pentru nerealizarea contractelor la intern.

Pentru a evita apariția unor asemenea contradicții de interese se impune ca **centrala industrială tutelară** — în cazurile în care schimbă destinația producției de la beneficiarii interni spre cei externi — împreună cu coordonatorul de balanță să **opereze concomitent modificările necesare privind reeșalonarea termenelor la contractele interne**.

Consider că dacă s-ar aduce asemenea modificări actualelor reglementări ele ar putea constitui pirghii importante în asigurarea unei mai bune folosiri a resurselor de care dispunem, în realizarea unei producții superioare realizărilor actuale preliminate și în perfecționarea relațiilor dintre întreprinderi, lucru deosebit de însemnat în etapa trecerii de la dezvoltarea cantitativă la cea calitativă.

Constantin CIOCAN

NOTE

O practică neeconomică TRANSFERUL NEJUSTIFICAT AL FABRICAȚIEI UNOR PRODUSE DE LA O ÎNTEPRINDERE LA ALTA

ÎN ULTIMII ANI capacitățile de producție specializate în execuția aparatelor electrice de joasă tensiune s-au extins considerabil. Pe lângă modernizarea unităților mai vechi, au fost construite altele noi, între care întreprinderea de aparataj electric de instalații Titu, „Electrocontact“ — Botoșani, întreprinderea de contactoare Buzău, întreprinderea de izolații electrice de joacă tensiune Tirgu Secuiesc etc. Noile unități au preluat o parte din producția întreprinderilor de bază sau au introdus în fabricație aparataje noi, moderne.

Dincolo de acest transfer firesc, au apărut însă și aspecte mai puțin normale, cum ar fi trecerea nejustificată — cu acordul nu întotdeauna riguros fundamentat al centralei — a producției unor aparataje de la un furnizor la altul la intervale scurte de timp, unitățile predătoare fiind preocupate de căutarea unor sortimente cât mai rentabile. Așa stau lucrurile de pildă, cu dulia E-27. Executat inițial de întreprinderea „Electrobanat“ — Timișoara, produsul a fost predat pentru execuție la I.A.E.I. Titu care, între timp, i-a modificat și prețul de vânzare. Acest produs urma să se execute în paralel și de către I.I.E.J.T. Tg. Secuiesc. Date fiind cererile masive, precum și unele carențe în planul de colaborări cu alte unități, întreprinderea din Titu a găsit cu cale să se debaraseze, treptat de executarea duliei E-27. La fel se prezintă situațiile și cu sochul siguranță LF și capacele de siguranță normale. Executate inițial de întreprinderea „Electroaparataj“ — București,

ele au fost transferate la Titu și, de aici, după cîteva luni, la Tg.-Secuiesc. Aceeași soartă a avut-o și cheile comandă cu lampă și comutatoarele cu came. Executate inițial de întreprinderea „Electroaparataj“, ele au fost transferate mai întîi la Titu și, din anul 1979, la întreprinderea „Electrocontact“ — Botoșani.

Recordul acestor transferări se pare a-l define blocurile cu 2, 3 și 4 circuite care au trecut pe rînd de la întreprinderea „Electroaparataj“ București la I.A.E.I. Titu, de aici la I.I.E.J.T. Tg. Secuiesc care, pentru 1980 (datorită unor neajunsuri în pregătirea fabricației) a refuzat contractarea lor cu beneficiarii. Este drept, în paralel, întreprinderea „Electrocontact“ — Botoșani a executat alte variante ale produsului pe care îl oferă spre desfacere, dar lipsa de popularizare, precum și prețul mult sporit, nu au condus la o contractare corespunzătoare posibilității de fabricație existente.

Toate aceste peregrinări ale producției de aparataje nu rămîn fără urmări. Ele determină: cheltuieli suplimentare legate de transportul și montajul utilajelor și asigurarea personalului calificat; cheltuieli legate de deplasarea sau detașarea de specialiști de la furnizorii inițiali; dificultăți de ordin calitativ ca urmare a lipsei de experiență în executarea noilor produse; punerea beneficiarilor și în special a celor ocazionali în imposibilitate de a ști cui să se adreseze pentru contractarea și livrarea produselor.

Rezultanta cea mai critică legată de aceste transferări repetate o constituie

însă serioasele restanțe ce se creează în onorarea obligațiilor contractuale față de beneficiarii din întreaga economie; și aceasta ca urmare a opririi producției pe perioada transferului de utilaj tehnologic și asigurare a bazei de materii prime, precum și a producției inerent mai reduse în prima etapă de fabricație. Astfel, numai la dulia E-27 și capacul de siguranță D II restanțele din anii trecuți se cifrează la mai multe milioane de bucăți.

Această stare de lucruri este generată și de practica necorespunzătoare a unor unități care, urmînd în exclusivitate realizarea producției globale, nesocotesc realizarea indicatorului producției sortimentală. În acest sens, I.I.E.J.T. Tg. Secuiesc a preferat executarea în sem. II 1979 a unor cantități suplimentare de tablouri C2 și blocuri de apartament (evident, cu valori mai mari) în locul capacelor D II (mai ieftine) care intră în componența blocurilor și tablourilor C2 și care erau cerute în cantități mari prin contractele economice încheiate.

Remedierea acestor stări de lucruri impune luarea unor măsuri hotărîte, printre care considerăm utile următoarele:

— transferul producției de aparataj de la o unitate la alta să se facă numai în cazuri strict necesare, bine justificate, cu aprobarea expresă atât din partea centralei, cît și a ministerului de resort;

— producătorul inițial să fie obligat să asigure, pînă la transferul tehnologiei, realizarea integrală și la zi a obligațiilor față de beneficiarii, precum și executarea unui stoc de produse care să asigure necesitățile pe întreaga economie pe perioada transferului, pînă la intrarea în fabricație a produsului la parametrii normali la noul furnizor;

— indicatorul „realizarea producției sortimentale“ să aibă o pondere mai însemnată în aprecierea activității unităților în comparație cu indicatorul „producția globală“.

P. DAN
București

Grafic program

UNITĂȚILE beneficiare ale mijloacelor de transporturi auto dirijează, după considerente proprii, mijloacele de transport, prin compartimentul aprovizionare-desta-cere și, după caz, corelat cu alte compartimente interesate, pentru a satisface unele nevoi urgente etc. În această situație nu se respectă normele de eficiență economică a transportului, sînt ocolite transporturile prin C.F.R. datorită lipsei de prevedere, etc.

În prezent, controlul financiar preventiv ce se exercită de unitatea de transport urmărește confirmarea ore/km pentru taxare în mod corect prin prisma sa. Beneficiarul verifică pentru acceptarea plății, dacă transporturile înscrise în foaia de parcurs sînt confirmate de persoanele imputernice și dacă tariful aplicat este cel corect. Rezultă că nici controlul pentru taxare la unitățile auto și nici la beneficiar — ambele posteroare — nu sînt exercitate prin prisma eficienței, dirijarea rămînînd în continuare în sarcina unor persoane din compartimentele de resort.

Controlul financiar preventiv nu este prevăzut în prima fază, iar alte organe de control rutier nu pot identifica eficiența oportunitatea transportului controlat decît cantitativ și în ce privește documentele însoțitoare.

În unitatea noastră sînt folosite zilnic peste 250 mijloace de transport auto. Pentru utilizarea cît mai judicioasă a acestora, pentru reducerea cheltuielilor de transport, am elaborat un grafic-program al utilizării mijloacelor auto pentru transporturi de mărfuri, care se perfectează cu 1-2 zile anterior datei transportului, mijloacele auto fiind grupate pe activități cu încărcătură și ore/kilometri efectuați în condiții verificate, urmărindu-se traseele, respectiv distanțele lungi, justificarea oricărei curse etc. Această metodă aduce două elemente noi, adică planificarea anticipată în mod judicios a mijloacelor de transport auto pentru mărfuri de către compartimentul competent, iar în al doilea rînd exercitarea controlului financiar preventiv conform Legii nr. 9/1974, adică controlul anticipat cu toate obiectivele sale, care poate preîntîmpina cheltuielile neeconomice, neoportune.

Gheorghe P. LĂZANU
Cluj-Napoca

Norme

ÎN LEGĂTURĂ cu nota intitulată „Decontări”, publicată la rubrica „Cititorii au cuvîntul” din nr. 3 a.c., aș dori să-mi exprim adevărată la propunerea făcută pentru „efectuarea decontării facturilor pentru produsele recepționate de beneficiari și în cazul incapacității de plată a unor unități prin trecerea valorii facturii în cauză la împrumuturi restante”. Deși, unitățile furnizoare încasează de la beneficiari penalități pentru neplata în termen a facturilor nu poate fi înlăturat fenomenul de blocaj în lanț cu consecințele nedorite privind realizarea veniturilor, a beneficiului, constituirea fondurilor etc. Se impune tot mai mult ca și normele metodologice privind efectuarea plăților între unitățile socialiste să fie puse de acord cu noul mecanism economic-financiar.

Mircea NICOLAE
Cooperativa „Meșteșugarul” Mediaș

Aprovizionare

ÎN VEDEREA asigurării unei aprovizionări corespunzătoare a populației, a unităților cu profil de alimentație publică și consumurilor colective (creșe, grădinițe, școli, spitale, învățămînt superior, etc.) propun să se studieze posibilitatea înființării unor centre care să livreze legume curățate și preambalate.

Propun, de asemenea, ca întreprinderile specializate din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare să planifice încă de pe acum producția de semiconserve.

Nicolae VLĂDOIU
Iași

ECOURI

Folosirea utilajelor

ARTICOLUL „Creșterea gradului de folosire a utilajelor de construcții”, publicat în nr. 44/1979 al „R. E.”, a pus în evidență aspecte importante și constituie pentru noi un sprijin în activitatea de coordonare și îndrumare a acestei activități în unitățile de construcții-montaj. Situația nesatisfăcătoare menționată în articol în ceea ce privește indicii de folosire a unor utilaje, este reală. Remedierea acestora constituie și pentru noi o preocupare permanentă. În acest scop s-a analizat la nivelul conducerii ministerului, cu conducătorii unităților de construcții-montaj și a factorilor de răspundere pentru această activitate din unități și șantiere, problema îmbunătățirii indicilor de folosire a utilajelor de construcții-montaj, cu care ocazie s-au dispus măsuri pentru organizarea fronturilor de lucru, îmbunătățirea activității de întreținere, revizii tehnice și reparații, precum și calificarea personalului.

Cu toate că au fost înregistrate unele îmbunătățiri, indicatorul numărului de schimburi continuă să fie sub cel planificat. Depunem eforturi în continuare pentru creșterea lui la nivelul sarcinilor de plan.

P. STAN
director în
Ministerul Energiei Electrice

★

ÎN CADRUL unităților subordonate Consiliului Național al Apelor s-au luat măsuri de îmbunătățire a indicatorului de folosire a utilajelor de construcții după cum urmează :

— s-au construit șase baze de reparații și sînt în curs de construcție încă cinci baze care vor contribui la îmbunătățirea gradului de activizare a parcului ;

— pentru anul 1980 au fost stabilite șantierele cu pondere mare și activitate concentrată, unde urmează a se lucra și în două schimburi atît la utilajele de construcții cît și la autobasculante ;

— pentru o parte din utilajele nefolosite (în special cele provenite din import care nu mai puteau fi activate în condiții economice), s-a inițiat un proiect de decret pentru scoaterea lor din funcțiune, fiind în prealabil analizate de o comisie de ingineri și tehnicieni constituită în acest sens.

A. EFTODE
director în Consiliul Național al Apelor

★

ÎN CADRUL Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare utilajele de con-

strucții sînt folosite la executarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare (irigații, desecări, nivelări), unde cea mai mare pondere o au utilajele terasiere — scrope, autoscrope, excavatoare, buldozere — cît și la lucrările de construcții agroindustriale unde se folosesc în special utilajele de ridicat, încărcat, excavat, fabricat betoane. O parte din deficiențele semnalate de autorul articolului — lipsa pieselor de schimb, neasigurarea la timp a carburanților și lubrifianților, lipsa de mecanici și șoferi — se regăsesc și pe șantierele noastre. Pentru evitarea lor s-au luat măsuri de calificarea la locul de muncă a unui număr sporit de mecanici de utilaje, se urmărește zilnic gospodărirea carburanților și lubrifianților, cît și aprovizionarea acestora pe sortimente prescrite de către furnizorii de utilaje.

În afara deficiențelor semnalate mai sus privind folosirea intensivă a utilajelor, trebuie să arătăm că în specificul activității de îmbunătățiri funciare, utilajele nu pot lucra în condiții de îngheț și umiditate excesivă a solului. S-au luat măsuri pentru planificarea utilajelor pe șantiere, diferențierea numărului de schimburi pe trimestre în funcție de condițiile favorabile de lucru, intensificarea reparațiilor în perioada de iarnă folosind mecanicii de deservire a utilajelor.

St. GODEANU
director în Ministerul Agriculturii și
Industriei Alimentare

★

ÎN ANUL 1979 numărul mediu al principalelor utilaje din parcul inventar al unităților din Ministerul Construcțiilor Industriale a sporit față de numărul existent în anul 1976 cu 43,7% la excavatoare, la buldozere cu 65,5%, la încărcătoare cu 306,5%, la centralele de beton cu 44,6%, la macarale turn cu 188,7%, iar la automacarale și macarale mobile cu 27,1%.

Ministerul Construcțiilor Industriale urmărește decadal folosirea utilajelor de construcții și a volumelor de lucrări, luînd măsuri de redistribuire a utilajelor cînd nu sînt asigurate condiții de lucru. Trimestrial se analizează în Biroul executiv al ministerului modul de folosire a utilajelor și se iau măsuri pentru îmbunătățirea acestei activități.

În cadrul ministerului nostru situația s-a îmbunătățit de la an la an, în special prin concentrarea utilajelor la Centrala de mecanizare pentru construcții industriale București.

I. VIȚĂ
director în Ministerul Construcțiilor
Industriale

Acord

CA URMARE a articolului publicat în „Revista economică” nr. 3/1980 sub titlul „Scurtarea distanței de transport” și la solicitarea beneficiarului, conducerea Regională c. f. Craiova a aprobat deschiderea temporară a stației C.F.R. Căpăcioasa la linia publică pentru descărcarea vagoanelor complete care sosesc la descărcare pe adresa Combinatului minier Oltenia — Mina Albeni.

Regionala căi ferate Craiova

Dimensiuni ale întreprinderilor model

Valorificarea gândirii colective

De la identificarea problemelor de rezolvat la fundamentarea științifică a priorităților

BILANȚUL întreprinderii de tractoare din Brașov pe primii 4 ani ai cincinalului cuprinde realizări meritorii: producție suplimentară de 16.800 tractoare, depășirea planului cu 2,3 miliarde de lei la producția globală, cu 6 milioane de lei valută la livrările pentru export. Dar, în cadrul perioadei, dinamica rezultatelor nu a menținut cursul stabilit prin planurile anuale. Mai cu seamă 1979 a înregistrat o rupere de ritm, caracterizată printr-o discrepanță accentuată între îndeplinirea sarcinilor la producția globală (100,1 la sută) și cea netă (77,9 la sută) — plătită cu 87,80 lei peste cheltuielile admise la 1.000 de lei producție marfă (abateri situate în principal în zona cheltuielilor materiale), prin rămânere în urmă la producția fizică (la tractoare, dar în special la motoare și piese de schimb) — concretizată într-o diferență negativă de peste 15 procente față de planul producției marfă: cu acest din urmă handicap, provocat de principala întreprindere a subramurii, anul trecut producția de tractoare a țării, deși mai mare cu o pătrime decît cea din 1975, a reprezentat doar 95,1 la sută din cea avută în vedere în planul național unic.

În mod firesc, colectivul de peste 23 mii de oameni ai muncii nu poate accepta această situație, implicațiile ei negative pentru economia națională, pentru întreprindere (care în alți ani s-a situat pe locuri de frunte în construcția de mașini), pentru lucrătorii înșiși. Participanții la adunările pe secții și la adunarea generală din ianuarie-februarie, analizînd critic și autocritic activitatea din 1979, au ridicat o serie de probleme care nu-și găsesc rezolvarea la nivelul secțiilor, au venit cu idei novatoare, propunînd soluții tehnice, organizatorice și politice pentru înlăturarea neajunsurilor, pentru îmbunătățirea stilului și metodelor de muncă ale C.O.M., pentru ridicarea pe o treaptă superioară a autoconducerii muncitorești, astfel ca întreprinderea lor nu numai să-și reinscrie activitatea pe un făgaș normal, dar să devină o unitate model. O atenție deosebită a fost dată evidențierii căilor concrete de îndeplinire a indicațiilor date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitei de lucru în întreprindere de la începutul acestui an.

Discuțiile purtate au dovedit o ancorare profundă a fiecărui muncitor în problematica — curentă și de perspectivă — cu care se confruntă întreprinderea, o atitudine deschisă emanației de idei și propuneri constructive pentru rezolvarea lor operativă. S-a demonstrat și în acest caz că **autoconducerea muncitorească nu înseamnă numai atragerea oamenilor muncii la găsirea soluțiilor, ci și creșterea răspunderii lor**; așa cum a subliniat secretarul general al partidului, „munca colectivă nu poate înlocui răspunderea personală, așa cum răspunderea fiecăruia nu trebuie să ducă în nici un fel la slăbirea, ci la creșterea răspunderii colective“).

Iată — grupate pe „categorii de probleme“ — câteva dintre criticile formulate și propunerile făcute atît la adresa C.O.M. și a biroului executiv al acestuia, cît și pentru consiliile de conducere ale organelor ierarhic superioare.

Analiza pe filiera oportunități—priorități

● **P.1. Măsuri pentru îmbunătățirea RITMICITĂȚII PRODUCȚIEI LA SECȚIA DE MONTAJ.** Este vorba de asigurarea unei aprovizionări ritmice cu piese și subansamble pentru montaj. În anul 1979 s-a întîmplat frecvent ca în decada I a lunii

să se execute doar circa 9 la sută din plan, în decada a II-a se monta ceva mai mult, dar incomplet, pentru ca în decada a III-a să se ajungă să se realizeze peste 70 la sută din plan, aceasta cu consecințele negative inerente în ce privește folosirea forței de muncă, a utilajelor etc. În acest sens, opinia muncitorilor a fost ca **secțiile din aval ale întreprinderii și unitățile colaboratoare să răspundă financiar, solidar cu secția, cînd nu se respectă graficele și contractele de livrare.**

● **P.2. Îmbunătățirea activității compartimentelor de CONCEPTIE ȘI INGINERIE TEHNOLOGICĂ.** Planul tehnic al întreprinderii nu s-a realizat în întregime, capacitatea centrului de cercetări și proiectări nefiind folosită din plin pentru asimilarea a noi tipuri de tractoare. Astfel, întreprinderea nu a putut satisface cererea în ce privește gama de tractoare de 30—64 CP. Deci, nu a fost vorba numai de o conjunctură nefavorabilă. Adevărul este că o perioadă de timp colectivul de muncă nu a fost destul de bine orientat și mobilizat pentru a se adapta rapid la cerințele pieții. O altă consecință a preocupării insuficiente a compartimentelor amintite, precum și a cadrelor de specialitate din secția de constituție și faptul că întreprinderea a înregistrat o depășire de 662,5 tone de metal (din care 585,5 tone de laminate) ca urmare a neîncadrării în normele de consum. Aceasta impune **reanalizarea tuturor reperelor pentru îmbunătățirea lor constructivă și tehnologică** (iată un domeniu larg pentru aplicarea analizei valorii), determinarea corectă a **consumurilor tehnologice** pentru fiecare reper, în vederea prevenirii risipei și îmbunătățirii indicelui de utilizare a metalului. De asemenea, s-a apreciat că se impune urgentarea soluționării — împreună cu instituțiile de specialitate — a problemei **recuperatoarelor de căldură** în special la secția forjă, care ar permite reducerea consumului de combustibil cu 20 la sută.

● **P.3. Îmbunătățirea activității de producție în SECTOARELE CALDE.** Factorul principal ce a determinat bilanțul necorespunzător pe anul 1979 a fost neasigurarea a circa 19 mii tone de piese turnate din fontă și oțel. Aceasta, pentru că nu s-a asigurat folosirea utilajelor și instalațiilor din turnătorie la parametrii proiectați, s-a acordat o insuficientă atenție activității de întreținere, intervenții și asigurare cu piese de schimb, s-au înregistrat un procent mare de rebuturi și un număr important de absențe nemotivate. Nu este mai puțin adevărat că dezvoltarea întreprinderii nu a cuprins în mod echilibrat și sectoarele calde. Totodată s-a cerut C.O.M., compartimentelor de resort să acționeze mai intens pentru **organizarea de cursuri de calificare**, pentru instruirea concretă a muncitorilor recalificați și ridicarea nivelului lor de cunoștințe profesionale.

● **P.4. Măsuri pentru REORGANIZAREA FLUXURILOR DE PRODUCȚIE.** De pildă, la secția de axe și pinioane s-a propus o separare a producției pe cele două grupe de piese, redirecționarea unor repere către secții sau ateliere specializate pentru a se degaja acest punct strîngulat. Concomitent cu reorganizarea fluxurilor de fabricație, se impune **înlocuirea unor utilaje ale secției**, care sînt uzate și fizic și moral, avînd o vechime de peste 20 de ani. De asemenea, s-a propus reamplasarea a trei linii tehnologice la secția șasiu, așa încît să nu se mai producă greutăți în realizarea sortimentelor programate. O dată cu măsurile de reorganizare a fluxurilor trebuie înlăturată și deficiențele în domeniul **programării, lansării și urmării producției** — atît în cadrul serviciilor de resort, cît și la nivelul secțiilor — în vederea respectării planurilor de colaborare și a stocurilor tampon între toate fazele procesului tehnologic.

● **P.5. Măsuri pentru ÎNTĂRIREA ORDINII ȘI DISCIPLINEI ÎN PRODUCȚIE.** S-a cerut consiliului oamenilor muncii, organizațiilor de masă din întreprindere să trateze cu de-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu „Cuvîntare la adunarea generală a oamenilor muncii de la întreprinderea de mașini grele București“ — 16 februarie 1978, Ed. politică, București, 1978, p. 15.

plin simț de răspundere acest domeniu de probleme, să intensifice activitatea de educare a oamenilor muncii, de îmbunătățire a condițiilor lor de lucru de instruire și calificare a lor, să manifeste maximum de grijă față de noii încadrați.

● **P.6. Acțiuni pentru REDUCEREA CONTINUĂ A CHELTUIELILOR DE PRODUCȚIE.** Depășirea consumurilor specifice la unele materiale, cheltuielile neeconomice, dobânzile bancare au încărcat cheltuielile cu sume importante. Participanții la dezbateri au identificat, ca principale direcții de acțiune: îmbunătățirea folosirii utilajelor și SDV-urilor, respectarea riguroasă a tehnologiilor, îmbunătățirea aprovizionării ș.a. Este, deci, vorba mai ales de **cauze interne**, asupra cărora C.O.M. are posibilitatea și datoria să acționeze, totodată **făcându-i pe oameni să gîndească și ei**, să înțeleagă sensul și scopul deciziilor adoptate.

Propuneri pentru centrală și ministere

UN IMPORTANT FACTOR determinant al nerealizării întreprinderii l-au constituit și unele necorelări la nivel de centrală, ministere și chiar la nivelul economiei. Iată, în acest sens, câteva idei și propuneri desprinse din tezaurul gândirii colective a forumului autoconducerii muncitorești:

● **ministerele producătoare și cel al aprovizionării să fie mai atente de întreprindere în asigurarea bazei tehnico-materiale.** Există încă deficiențe serioase în sistemul de aprovizionare pentru unele materii prime și auxiliare. Pe de altă parte, unele cooperări nu sînt bine reglate; încă din trimestrul IV al anului trecut, rulmenții au devenit o problemă-cheie pentru întreprindere — la o bandă de pe care la câteva minute trebuie să iasă un tractor, se întâmplă ca acesta să nu poată fi montat pentru că lipsește un simplu rulment. Necesitățile întreprinderii sînt doar parțial asigurate și în ce privește uleiurile hidraulice, anvelopele cu caracteristici speciale destinate echipării unor tractoare livrate la export;

● s-a apreciat că **tendința de a încredința aprovizionarea cu materii prime bazelor de aprovizionare nu este justificată întotdeauna de calitatea activității acestora**; într-o serie de cazuri, bazele nu fac altceva decît să dea întreprinderilor beneficiere delegație pentru a-și căuta materialul necesar la diferiți furnizori din țară;

● să se studieze posibilitatea ca **personalul muncitor ocupat în activitățile de depozitare și manipulare a materiilor prime, materialelor, pieselor și subsansamblelor în întreprinderile constructoare de mașini, activități ce totalizează un tonaj foarte mare, să fie retribuit după sistemul practicat în sectorul des-facerilor de mărfuri**;

● să se analizeze în continuare — ținînd seama de toate implicațiile — posibilitățile de **optimizare a transportului de mărfuri industriale.** Centralizarea transporturilor auto nu a reușit, pînă la ora actuală, să rezolve operativ problemele întreprinderii, în schimb cheltuielile de transport au crescut foarte mult;

● regionala C.F.R. și întreprinderea de transporturi auto Brașov să aibă în vedere îndeaproape, în **stabilirea mersului curselor locale de călători**, programul de lucru al întreprinderii de tractoare, unde lucrează un număr important de navetiști. În condițiile orarului actual, mulți muncitori sînt tentați să plece mai devreme de la program pentru a nu pierde trenul spre casă;

● să se înlăture practica unor ministere care, atunci cînd nu-și realizează planul la unele produse anulează repartițiile date. De asemenea, să se urgenteze **contractarea utilajelor** prevăzute în planul de import aprobat pe anul 1980;

● în cadrul viitoarei dezvoltări a întreprinderii să se aibă în vedere **crearea unei secții pentru producția de piese de schimb necesare reparației și menținerii în funcțiune a utilajelor** (în prezent multe comenzi de piese de schimb, pe care întreprinderea le adresează terților, nu sînt onorate). De asemenea, s-a desprins ideea de a se înființa întreprinderi specializate în **producția de recuperatoare de surse energetice.**

Stabilirea priorității de analiză și rezolvare a problemelor

DUPĂ SELECTAREA propunerilor și a celorlalte idei desprinse din dezbateri, separate de cele ce țin de competența organelor ierarhice superioare, consiliul oamenilor muncii se află în fața unui pachet de probleme $P_1, P_2, \dots, P_6$, pentru a căror rezolvare urmează să ia decizii corespunzătoare și să nominalizeze răspunderi concrete pentru fiecare membru al C.O.M. Dar abordarea lor pur și simplu în ordinea inscrierii pe listă nu este întotdeauna cea mai bună soluție, căci nimic nu garantează că nu sînt lăsate la urmă problemele mai importante.

Ordinea de prioritate a analizelor și rezolvării problemelor poate fi stabilită cu ajutorul unei metode matriciale, în funcție de trei criterii*) expuse în continuare.

Fig.1

	P_1	P_2	P_3	P_4	P_5	P_6	Total puncte	Pondere relativă
P_1	4	3	5	6	4		22	14,66
P_2	6	5	7	6	5		29	19,33
P_3	7	5	7	6	5		30	20,00
P_4	5	3	3	6	7		24	16,00
P_5	4	4	4	4	5		21	14,00
P_6	6	5	5	3	5		24	16,00
Total							150	

● **A. IMPLICAȚII.** Acest criteriu impune luarea în considerare a faptului că

*) Prezentarea pe larg a criteriilor poate fi găsită în lucrarea: „Analiză, decizie, control”, de P. Constantinescu, Gh. Georgescu și E. Năstăsescu, Ed. tehnică, București, 1977.

Fig.2

	P_1	P_2	P_3	P_4	P_5	P_6	Total puncte	Pondere relativă
P_1	3	4	5	5	3		20	13,33
P_2	7	6	6	7	5		31	20,66
P_3	6	4	7	5	4		26	17,33
P_4	5	4	3	6	3		21	14,00
P_5	5	3	5	4	5		22	14,66
P_6	7	5	6	7	5		30	20,00

este mai importantă acea problemă a cărei rezolvare are cele mai mari implicații (efecte cu consecințe grave). În cazul cînd nu se pot evalua costurile, se va lua în considerare gravitatea efectelor. Stabilirea priorității de analiză și rezolvare a problemelor după acest criteriu s-a efectuat în felul următor (vezi fig. 1): s-au comparat două câte două probleme, din punctul de vedere al logicii criteriului „implicații” și s-a asociat o notă de apreciere, notă care a fost nominalizată în ecartul 1—10. S-au împărțit 10 puncte pentru fiecare pereche de probleme, punctajul cel mai mare fiind dat problemei care prezenta cele mai multe efecte cu consecințe negative: el a fost trecut la intersecția liniei acestei probleme cu problema care prezenta mai puține implicații. Simetric față de diagonală s-au trecut punctele rămase pînă la 10. Aceste estimări se pot face și pe baza ponderii opiniilor participanților la dezbateri. Deci nu este vorba de un grad mare de precizie în acordarea notei, ci de o departajare în funcție de logica criteriului. Se adună apoi punctele pe fiecare linie. Totalurile de puncte reprezintă o primă măsură a importanței relative a problemelor de re-

zolvat din punctul de vedere al acestui criteriu, și anume: $P_3, P_2, (P_1 = P_6), P_1, P_5$.

● **B. TENDINȚE DE EVOLUȚIE A PROBLEMEI.** Potrivit acestui criteriu, este mai importantă problema ce dovedește cele mai accentuate tendințe de creștere față de cea care este relativ constantă sau în scădere. După logica acestui criteriu, folosindu-ne de aceeași metodă de calcul matricial explicată anterior, s-a obținut următoarea ordine de prioritate: $P_2, P_6, P_3, P_5, P_4, P_1$ (vezi fig. 2).

● **C. TIMPUL DISPONIBIL PENTRU ANALIZĂ.** Acest criteriu are în vedere că este mai importantă acea problemă a cărei rezolvare este mai urgentă. Prin urgență se înțelege timpul în care o problemă trebuie rezolvată. Aici se impune să se facă deosebirea între o problemă urgentă, dar

Fig.3

	P_1	P_2	P_3	P_4	P_5	P_6	Total puncte	Pondere relativă
P_1	7	4	4	3	6		24	16,00
P_2	3	4	4	5	5		21	14,00
P_3	6	6	6	6	7		31	20,66
P_4	6	6	4	4	6		26	17,33
P_5	7	5	4	6	7		28	18,66
P_6	4	5	3	4	3		18	12,00

neimportantă și una importantă, dar care nu prezintă urgență. Potrivit logicii acestui criteriu s-a obținut următoarea ordine de prioritate: $P_3, P_5, P_4, P_1, P_2, P_6$ (vezi fig. 3).

● **Stabilirea ordinii finale de prioritate pentru analiza și rezolvarea problemelor după un CRITERIU SINTEZĂ.** După ce am calculat ponderea importanței relative

Cristea IONIȚA

Școala interjudețeană de partid
Brașov

(Continuare în pag. 22)

Stimulentele și pîrghiile economice, ca elemente ale mecanismului economic perfecționat

STIMULENTELE ȘI PÎRGIILE ECONOMICE, au un rol deosebit de important în actuala etapă de dezvoltare economico-socială a țării noastre, cînd hotărîtor este ca fiecare unitate economică în parte să asigure gospodărirea cu maximum de eficiență a părții din avuția națională încredințată, să realizeze un adevărat salt calitativ în activitate. De aceea, și soluționarea problemelor stimulentele și pîrghiilor economice a devenit astăzi de o mare actualitate, pentru a așeza pe o bază mai temeinică autoconducerea muncitorească, autogestiunea economico-financiară și autofinanțarea, în vederea realizării a însuși scopului acestor măsuri — armonizarea intereselor economice generale ale societății cu cele personale, individuale.

În acest context, și încercînd să tratăm în cele ce urmează, unele probleme ale venitului net și beneficiului, considerăm că este necesar să facem la început, cîteva precizări de ordin general, cu privire la venitul net. Mai întîi, faptul că, deși crearea de plusprodus este comună tuturor orînduirilor sociale, în socialism plusprodusul este supus, spre deosebire de alte orînduiri, unei însușiri sociale, ceea ce demonstrează superioritatea socialismului. În al doilea rînd, intrucît — în socialism — plusprodusul rămîne în parte la întreprinderea în care a fost creat și trece într-o altă parte la dispoziția statului pentru nevoile întregii societăți, el a primit denumirea de venit net.

Totodată, considerăm că este necesar, să subliniem faptul că, soluționarea tuturor problemelor stimulentele și pîrghiilor economice, între care și soluționarea problemelor prețurilor, venitului net și beneficiului, poate și trebuie să fie efectuată, pe baza soluționării, în prealabil, a problemelor privind determinarea proporțiilor reale în care se împarte produsul nou creat în produs pentru sine și respectiv în produs pentru societate. Evident, aceasta presupune că pe baza acelorași premise se fundamentează și metodologia de determinare a prețului produselor, în limita cheltuielilor sociale de producție, iar, ca parte componentă a acesteia, și metodologia de determinare a venitului net, respectiv atît determinarea venitului net centralizat al statului cît și determinarea beneficiului. După opinia noastră, cerința soluționării unire a tuturor problemelor elementelor componente ale prețului — deci inclusiv a problemelor venitului net și beneficiului — este o cerință obiectivă care izvorăște, credem, din însuși caracterul unitar al organizării și conducerii planificate a economiei noastre socialiste.

Prin această optică considerăm că, de îndată ce, teoria și practica economică au soluționat, potrivit cerințelor legilor economice obiective ale socialismului, problemele determinării proporțiilor juste în care se împarte produsul nou creat, în produs pentru sine și produs pentru societate, aceasta va facilita și soluționarea problemelor determinării proporțiilor juste în care se va împărți, în mod obiectiv necesar, venitul net cuprins în prețul fiecărui produs în venit net centralizat al statului, pe de o parte, și beneficiul unității economice, pe de altă parte.

Ceea ce mi se pare a fi esențial, în prezent, pentru o soluționare corespunzătoare a tuturor problemelor venitului net și beneficiului, constă în necesitatea imperativă ca — atît teoria cît și practica economică — să renunțe cu desăvîrșire la folosirea pîrghiilor administrative, în rezolvarea acestor probleme, intrucît, așa după cum a demonstrat viața, aceasta promovează luarea unor măsuri ce vin în contradicție cu acțiunea legilor economice obiective. Avînd în vedere cerințele actuale și de perspectivă ale dezvoltării economico-sociale a țării ar trebui luată în considerare promovarea utilizării pîrghiilor economice, deoarece ele permit reflectarea tuturor fenomenelor economice potrivit acțiunii legilor economice obiective.

În privința problemelor venitului net și ale beneficiului, atît teoria economică, dar mai ales practica noastră economică, le-au tratat numai ca sursă a venitului net centralizat al statului, ceea ce — evident — nu este suficient. Deși teoria economică a stabilit că plusprodusul, respectiv venitul net, servește prin funcțiile sale ca pîrghie economică de cointeresare, atît în direcția creșterii venitului net centralizat al statului cît și a beneficiului unităților economice, practica economică s-a ocupat cu precădere de acele probleme care vizează interesele generale ale societății și în mai mică măsură de acelea legate de interesele ce se realizează pe calea cointeresării materiale personale, în

privința creșterii eficienței activității economice. În această direcție o importanță decisivă pentru înlăturarea unor asemenea neajunsuri, au avut prevederile Plenarei C.C. al P.C.R. din martie 1978 privind participarea oamenilor muncii la beneficii.

Ca urmare, în condițiile noului mecanism economic perfecționat, apreciem că, alături de problemele gospodării cu maximum de eficiență a patrimoniului încredințat și lupta hotărîită împotriva oricărei forme de risipă, problemele determinării prețului pe produs cît și problemele determinării nivelului venitului net și beneficiului cu care se planifică și se realizează fiecare produs în parte, capătă o deosebită importanță ca atribute ale autoconducerii. Fiecare om al muncii în parte, în calitate de producător, are și trebuie să aibă datoria morală, iar în calitate de proprietar trebuie să fie obligat prin lege, și totodată să i se asigure prin temeiul legii toate condițiile necesare, pentru a da viață acestor cerințe.

Pentru aceasta considerăm că este necesar — în primul rînd — să se pună un accent deosebit pe rolul factorilor educativ-instructivi în formarea gîndirii economice noi, revoluționare, a fiecărui lucrător în vederea înțelegerii și rezolvării corespunzătoare a tuturor problemelor pe care le ridică realizarea produsului la care el participă, precum și a celorlalte produse care se execută în întreprinderea respectivă, la un nivel tehnic superior și cu beneficii maxime. Trebuie să se facă totul pentru ca în concepția economică a fiecărui om al muncii și a fiecărui colectiv să se contureze în mod corespunzător, problemele ce trebuie să fie soluționate pentru realizarea fiecărui produs cu un nivel sporit de venit net și de beneficii.

VENITUL NET, este categoria economică ce reflectă expresia valorică a muncii pentru societate. Munca și respectiv producerea plusprodusului (venitului net), trebuie analizată în condițiile dublei calități a fiecărui lucrător în parte — calitatea de producător și calitatea de proprietar. Ca producător, fiecare lucrător în parte creează plusprodus — corespunzător acelei părți a muncii sale depuse pentru societate, iar ca proprietar, fiecare lucrător în parte trebuie să participe în mod efectiv la însușirea socială a venitului net — corespunzător contribuției sale.

Pentru aceasta, politici economice îi revine rolul decisiv în fundamentarea și elaborarea, cu aportul efectiv al tuturor colectivelor de oameni ai muncii, a metodologiei științifice de determinare — potrivit acțiunii legilor economice obiective și cu utilizarea instrumentelor economice — a proporțiilor, socialmente stabilite, în care se împarte produsul nou creat, în produs pentru sine și plusprodus.

Soluționarea corespunzătoare a problemelor determinării proporțiilor produsului necesar și a plusprodusului, pe fiecare lucrător în parte, pe fiecare produs și pe fiecare întreprindere, impune, pe lîngă cunoașterea retribuției directe și cunoașterea părții aferente din fondul de consum social al statului destinate producerii și reproducerii forței de muncă. Prin urmare, odată cu determinarea retribuției directe pe lucrător, pe produs și pe întreprindere, este necesar să se efectueze și o determinare asemănătoare a fondurilor sociale ale statului destinate pregătirii și întreținerii forței de muncă. Însumînd aceste două elemente se va obține o determinare socialmente reală a produsului pentru sine, iar prin deducerea acestuia din urmă din valoarea nou creată se va obține o determinare socialmente reală a plusprodusului.

Odată determinat venitul net, pe fiecare lucrător pe fiecare produs și pe fiecare întreprindere în parte, revine politicii de prețuri rolul hotărîtor pentru a diferenția în mod corespunzător nivelul acestuia, ca element component al prețului. În acest scop considerăm că ar fi mai corespunzător un sistem de diferențiere a cotelor de venit net în prețuri pe produse, în raport cu interesul unităților economice față de progresul tehnic și față de creșterea productivității muncii.

În condițiile mecanismului economico-financiar perfecționat este necesar să se adopte o atitudine nouă, revoluționară și în problemele venitului net, categorie economică specifică socialismului și care exprimă noile relații sociale de producție statornicite. Prin nivelul și conținutul său, venitul net dobîndește, în condițiile noului mecanism economico-financiar, un important rol stimulatoriu pentru așezarea întregii activități economice.

*) Prima parte a acestui studiu a apărut în nr. 8 din 22 februarie a.c.

pe criteriile unei înalte eficiențe. Corelația fundamentală, buna gospodărire a avuției naționale încredințate — mărimea plusprodusului (venitului net) realizat, trebuie să devină cauza tuturor și a fiecăruia în parte, cauza întregului popor. Pentru aceasta este necesar ca teoria și practica economică să acorde întreaga importanță și rolului plusprodusului (venitului net). Fiind un element component al prețului — care trebuie să fie o normă obiectivă de măsurare prin expresie bănească a valorii mărfii — venitul net trebuie să fie și el tot o normă obiectivă corespunzător nivelului plusprodusului. Evident, pentru aceasta s-ar impune schimbarea opticii cu privire la abaterea prețurilor de la valoare și respectiv privind realizarea prin prețuri, a unui nivel al plusprodusului (venitului net) mai mic decât cel creat în unele ramuri, iar în altele a unuia mai mare. „Nu trebuie să ne mulțumim cu ceea ce s-a spus odată — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — ci să reconsiderăm unele teze dacă viața, realitățile, faptele demonstrează că ele nu mai corespund, chiar dacă la vremea lor au fost juste...“¹⁾. O dimensionare reală a nivelului venitului net — pe produs, pe întreprindere, pe centrala industrială, precum și la nivelul economiei naționale — a cărei mărime este dată de excedentul de valoare peste cheltuielile totale de producție — permite și asigură o dimensionare reală a ritmului susținut de creștere a economiei socialiste românești, a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor.

BENEFICIUL, este categoria economică ce exprimă prin esența și conținutul său relațiile economice care se nasc în procesul formării și repartizării venitului net (plusprodusului). Beneficiul este prin natură, prin esența și conținutul său economic o parte a plusprodusului creat de munca pentru societate. În socialism ceea ce oamenii muncii dau societății în calitate de producători, cîștigă în calitate de proprietari colectivi asupra mijloacelor de producție ca și de beneficiari a tot ce se realizează pe plan economico-social. Aceasta, alături de locul beneficiului ca parte integrantă a mecanismului economic, îi conferă un rol economic deosebit de important, ca instrument de armonizare a intereselor economice generale ale societății cu cele personale, individuale. Rezultă că îndeplinirea de către beneficiu a acestui rol economic, are o importanță deosebită atît pentru fiecare unitate economică în parte, întrucît stimulează ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a activității lor, cît și pentru creșterea economiei naționale în ansamblul ei.

Acest important rol economic al beneficiului trebuie pus în legătură cu faptul că, însuși scopul măsurilor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978, îl constituie armonizarea intereselor economice individuale cu cele generale ale societății. De altfel, măsurile amintite, potrivit cărora o parte mai mare din beneficiile realizate de întreprinderi va rămîne la dispoziția acestora, atît pentru dezvoltarea activității proprii cît și pentru a fi repartizate personalului muncitor, au drept scop atît înlăturarea neajunsurilor constatate în utilizarea rolului acestei pîrghii economice cît și asigurarea condițiilor optime pentru ca beneficiul să devină un autentic instrument de armonizare a intereselor economice individuale cu cele generale ale societății. Evident, același scop îl slujește și legea privind formarea, planificarea, destinația și vărsarea beneficiilor, care, prin ea însăși, demonstrează importanța deosebită ce i se acordă beneficiului în raport de rolul său economic.

Beneficiul, element principal al valorii nou create, constituie o resursă de bază pentru formarea fondului național de dezvoltare economico-socială și a fondului de consum social, în concordanță cu cerințele reproducerii socialiste lărgite și ale politicii de dezvoltare în ritm susținut a economiei naționale.

De asemenea, unele imperfecțiuni ale tehnicilor de reasezare a prețurilor au făcut ca, nu întotdeauna, nivelul beneficiului cuprins în prețuri să poată fi stabilit în mod corespunzător, pe baza unor criterii economice științifice fundamentate. Concret, datorită unor optici mai vechi în materie de prețuri, nivelul beneficiului inclus în prețuri fiind foarte diferit, aceasta conduce la faptul că la același efort se realiza un volum de beneficiu și, de producție netă diferit. Fiecare dintre reasezările periodice de prețuri și-au propus ca scop, pe baza costurilor medii ale produselor la nivel de ramură, asigurarea, pentru toate unitățile economice care lucrează în condiții normale de dotare, organizare și gospodărire, obținerea unor beneficii corespunzătoare. Cu toate acestea, realitatea economică a demonstrat că, mai ales datorită prețurilor necorespunzătoare stabilite în trecut dar și datorită unei anumite rigidități în materie de prețuri,

s-a ajuns la situația pierderilor la unele produse și beneficiilor nejustificat de mari la altele, respectiv la o diferențiere foarte mare a nivelului beneficiului în prețuri.

După opinia noastră, soluționarea acestei situații ar consta în dimensionarea concomitentă și unitară a nivelului beneficiului cu acela al venitului net centralizat al statului, în funcție de nevoile socialmente stabilite prin planul național unic. Evident, această soluționare unitară, care izvorăște din însuși caracterul unitar al organizării și conducerii planificate a economiei noastre naționale, va constitui o repartizare științifică a venitului net (plusprodusului) pe destinațiile sale, izvorită din acțiunea legilor economice obiective și a noului mecanism economic perfecționat.

Potrivit concepției economice a partidului și statului nostru, acțiunea tuturor pîrghiilor economice — prețul, costul, venitul net, beneficiul, retribuția, etc. — trebuie să fie utilizată în mod coordonat, potrivit acțiunii legilor economice obiective, întrucît nu este de conceput ca folosirea unor instrumente economice să anuleze efectele folosirii celorlalte. „Legitățile obiective și pîrghiile economico-financiare vor trebui folosite în mod conștient — se arată în Programul Partidului Comunist Român — în scopul dezvoltării în ritm înalt a întregii economii, înlăturării programului de fărîmire a societății socialiste multilateral dezvoltate“²⁾. Or, noi considerăm că sînt create condițiile necesare pentru ca, printr-o utilizare științifică a tuturor pîrghiilor economice, să se realizeze de către fiecare lucrător, pe fiecare produs și pe fiecare întreprindere în parte, beneficii maxime.

Și pînă la adoptarea Legii beneficiului, beneficiul a fost folosit ca instrument al mecanismului de conducere a economiei naționale. Legea beneficiului însă, i-a atribuit în mod obiectiv rolul economic pe care îl are, a creat condițiile necesare ca beneficiul să devină un adevărat „barometru“ al activității economice a întreprinderilor și a scos în evidență faptul că obținerea de beneficii constituie o condiție esențială a gestiunii economice a fiecărei întreprinderi în parte. Pe fondul condițiilor create prin punerea în aplicare a prevederilor Legii beneficiului considerăm că perfecționarea corespunzătoare a gestiunii economice prin realizarea noii sale calități — autogestiunea economico-financiară, înlăturarea autofinanțării unităților economice, sporirea rolului economic al beneficiului prin asigurarea condițiilor necesare pentru ca acesta să constituie un autentic instrument de armonizare a intereselor economice generale cu cele individuale, iar ca urmare obținerea sintezei autogestiunii cu beneficiul, este nu numai oportună dar și absolut necesară.

Evident, avem în vedere faptul că aceasta se va putea obține numai prin realizarea în primul rînd a rolului beneficiului, ca instrument de armonizare a intereselor economice generale ale societății cu cele personale. La rîndul său însă, beneficiul își va putea realiza în mod real acest rol economic deosebit de important, numai dacă nivelul său pe produse și întreprinderi va fi corect dimensionat, dimensionare ce poate fi efectuată în mod concomitent și unitar cu dimensionarea venitului net centralizat al statului în raport de necesitățile socialmente stabilite.

Credem că sinteza autogestiunii cu beneficiul unităților economice va reprezenta, alături de sinteza planului cu piața, un salt calitativ în domeniul perfecționării mecanismului nostru economic, potrivit perspectivelor de dezvoltare economico-socială a țării. În condițiile mecanismului economico-financiar perfecționat, cînd fiecare unitate economică trebuie ca din rezultatele financiare ale activității economice proprii să-și recupereze integral cheltuielile de producție și să obțină beneficii, corespunzătoare cerințelor actuale ale reproducerii socialiste lărgite, este necesar să fie luate toate măsurile ce se impun în acest sens. Pentru înlăturarea tuturor cauzelor care mai provoacă consecințe negative asupra veniturilor unităților economice este necesar să fie luate măsurile care se impun pentru corectarea prețurilor, pentru dimensionarea reală a costurilor de producție, a venitului net și beneficiului, în limita cheltuielilor sociale de producție. Cum însă, producția materială este continuă, mișcarea cheltuielilor sociale de producție fiind permanentă, „permanent“ trebuie să fie luate măsurile care se impun privind ținerea în actualitate a nivelului prețului, costului, venitului net și beneficiului, în scopul stabilirii și menținerii proporțiilor economice, financiare și sociale corespunzătoare pe care se întemeiază obiectivele dezvoltării noastre, în lumina documentelor celui de al XII-lea Congres al P.C.R. Astfel, venitul net și beneficiul, corect dimensionate și utilizate în mod corespunzător, vor putea constitui în condițiile noului mecanism economico-financiar pîrghii economice cu un pronunțat caracter stimulat, pentru creșterea susținută a economiei socialiste românești, pentru ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

Nicolae FLORESCU

¹⁾ Nicolae Ceaușescu. Cuvîntare cu prilejul conferirii titlului de doctor în științe politice și de doctor în economie, Ed. politică, București, 1973, p. 21.

²⁾ Programul P.C.R. de fărîmire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, București, 1975, p. 101.

POTRIVIT aprecierii multor economiști occidentali, teoria economică burgheză contemporană nu găsește o explicație științifică fenomenului inflaționist și, în consecință, nu poate propune nici măsuri eficiente anti-inflaționiste. Apare astfel întrebarea: se poate conviețui cu inflația? R. Bernard și R. S. Thorn consideră că „răspunsul spontan ar fi afirmativ, deoarece intervine o anumită obișnuință de a trăi într-o societate inflaționistă”. Ei dau ca exemplu Brazilia, care a trăit multă vreme cu o creștere medie anuală a prețurilor de peste 35%. Este vizibil indemnul spre consolare, pentru acceptarea inflației ca un rău inevitabil.

Autorii citați, nu se mărginesc însă la aprecieri generale, ci încearcă să aprofundeze respectiva problemă. În acest scop ei pun față în față, într-o manieră particulară de interpretare, consecințele pe care le generează inflația cu costurile pe care le antrenează ieșirea din inflație și se întrebă: „...costurile generate de inflație depășesc oare costurile pe care le-ar genera o politică de luptă împotriva ei?” Această luptă nu este oare ineficientă? Referitor la asemenea considerații, care sub paravanul unei așa-zise ineficiențe a măsurilor antiinflaționiste ascund neputința cronică a orinduirii capitaliste de a elimina inflația, se impun firește unele precizări.

Trebuie să subliniem că teoria economică burgheză nu face un discernământ riguros în ce privește consecințele inflației asupra diferitelor grupuri sociale. La întrebarea „Qui prodest?” s-a răspuns parcă cu un slogan din La Fontaine: „nu mor toți, dar toți sint loviți”. Și aceasta, poate a constituit un motiv pentru care Bernard și Thorn și-au formulat indoiala lor. În ce privește urmările economico-so-

IPOSTAZE ALE INFLAȚIEI ÎN LITERATURA ECONOMICĂ BURGHEZĂ (II)

ciale ale inflației considerăm că cel puțin trei aspecte se impun examinate și anume: inflația și veniturile; inflația și patrimoniul; inflația și structurile sociale. Este cunoscut astfel că inflația conturbă sensibil repartiția venitului global. Posesorii de venituri fixe (salariații, pensionarii, micii rentieri, cei care trăiesc din economii), sint cel mai puternic loviți. Iluzia monetară se spulberă rapid la astfel de categorii; creșterea generalizată a prețurilor are, de regulă, ca efect, fie și numai temporar, o reducere relativă, și de multe ori absolută a veniturilor reale ale celor cu venituri nominale fixe. În schimb, deținătorii de puterii — politice, economice, sociale — cei care pot negocia propriul lor venit, profită adesea de pe urma inflației. În această categorie se încadrează marile întreprinderi industriale și bancare, deținătorii de capital speculativ, subiecții afacerilor de bursă etc. Însăși statul capitalist se înscrie uneori ca beneficiar de pe urma inflației, deoarece își rezolvă temporar anumite dificultăți. În general, și acest lucru este mai puțin recunoscut în literatura economică burgheză, inflația consti-

tuie un factor dintre cei mai puternici de accentuare a inegalităților sociale.

Inflația mai are o influență directă și asupra redistribuirii patrimoniilor. Este cunoscut că pentru a face față unor nevoi sporite de investiții, consiliile de administrație determină prelevări mai mari în vederea autofinanțării, mai rar în dauna distribuiri de dividende către acționari și cel mai adesea în dauna salariilor. Ele apelează, totodată, la capitalurile externe, pe care creșterile de prețuri le fac mai puțin costisitoare; amortizările, calculate la un capital fix care nu este niciodată reevaluat, se reduc relativ în comparație cu alte surse de finanțare și devin insuficiente pentru înlocuirea — și cu atât mai mult pentru extinderea — valorilor capitalizate. Întreprinderile mici, care nu pot apela la împrumuturi externe, resimt cel mai acut măsurile restrictive de credit, ele sint în mod accelerat înghițite de către întreprinderile mari.

Mai trebuie spus că structurile economice sint, la rîndul lor, puternic afectate de inflație. În general, în perioada de inflație orientarea investițiilor se face pe baza unor aprecieri de rentabilitate financiară mai mult sau mai puțin falsificate; totodată, inflația modifică prețurile relative ale produselor între sectoarele tradiționale și netradiționale, determinînd o migrație interramuri a capitalurilor în funcție de indici care pot să se transforme în contrariul lor foarte rapid; în sfîrșit, creșterile de prețuri operează o direcționare a resurselor în cele mai multe cazuri nejudicioasă.

Și costul social al inflației este deosebit de mare. Într-o societate inflaționistă se dezvoltă noi și puternice conflicte între agenții economici, izvorite din sentimentul de frustrare care apare atunci cînd iluzia monetară ia sfîrșit. În consecință, o

FIȘE

● *Lucrarea semnată de Petre Jica: „Determinarea eficienței progresului tehnico-științific și a calificării” publicată de cîrind la Editura Politică se înscrie în aria problematică de larg interes științific și practic a perfecționării aparatului conceptual și metodologic de evaluare a eficienței economice, deopotrivă cu relevarea a noi posibilități de sporire a acesteia în toate sectoarele activității productive. Prima parte a volumului este consacrată elementelor de bază ale determină-*

rii eficienței economice a progresului tehnico-științific. În acest cadru autorul aprofundează aspecte privind cheltuielile ocazionate de progresul tehnic, determinarea efectelor economice ale progresului tehnic, stabilirea indicatorilor sintetici de eficiență a introducerii progresului tehnic, precum și determinarea eficienței cercetării științifice.

Problemelor eficienței calificării personalului muncitor care cuprind cheltuielile pentru calificare, determinarea efectelor calificării asupra nivelului calitativ și cantitativ al producției, asupra eficienței sale etc., le este consacrată o a doua secțiune în volum. Autorul analizează și unele aspecte metodologice ale determinării eficienței, perfecționării organizării muncii, a producției și conducerii precum și factori ce influențează activitatea economică și a căror însemnătate se relevă pe deplin în cazul analizei globale și pe termen lung a eficienței: investițiile, cererea socială, prețul, perfecționarea conducerii economice și a planificării, a pirghiilor economico-financiare, înțărirea gestiunii economice ș.a.

Perfecționarea informării științifice

● După cum arată prof. A. I. Mihailov în articolul Obmen naucinimi ideiami i informaționnoe obslujivanie (Schimbul de idei științifice și deservirea informațională), apărut în nr. 12/1979 al revistei „Ekonomika i organizația promișlennogo proizvodstva”, perfecționarea organizării sistemului informațional tehnico-științific constituie o importantă cale de sporire a eficienței activității de cercetare științifică. Cu toate acestea, subliniază autorul, dezvoltarea domeniului menționat a rămas în urmă față de celelalte componente ale științei. Un argument în acest sens îl constituie însuși faptul că actualul sistem de comunicații științifice și tehnice a fost elaborat, în esență, cu mai multă vreme în urmă și nu a cunoscut de atunci transformări însemnate; el nu mai corespunde structurii moderne a cercetărilor științifice, importanței crescînde a informării interdisciplinare. Pentru a veni în întîmpinarea cerințelor noi și tot mai diversificate ale cercetării științifice, A.I.M. consideră necesar să se utilizeze,

și în domeniul informațional, respectiv cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, să se pună bazele unei colaborări largi și reciproc avantajoase între centrele de informare științifică.

Tendențe în evoluția ramurilor industriale

● Sub coordonarea lui Hervé Janic revista „L'Expansion” publică în numărul său din 6 decembrie 1979 un cuprinzător grupaj intitulat sugestiv „La guerre mondiales des industries 1979 — 1980”, în care sint prezentate tendințele mai semnificative ce se manifestă în evoluția a 12 ramuri industriale — atît în perspectivă globală cît și prin ponderea și formele specifice de participare a diferitelor țări industrializate capitaliste la dezvoltarea acestor ramuri. Tendințele diferite ce se manifestă în momentul de față în dezvoltarea unor ramuri industriale — în industria constructoare de automobile, și metalurgie, de exemplu, se prevăd ritmurii reduse de creștere, ca de altfel și în industria textilă, în timp ce industria aeronautică va înregistra o evolu-

parte importantă a energiei claselor și grupurilor sociale este consumată pentru recuperarea rămănelor în urmă în ceea ce privește însușirea veniturilor care li se cuvin din creșterile de productivitate.

Nu constituie oare toate acestea costuri deosebit de grave ale inflației, care să impună măsuri pentru înlăturarea ei? Afirmatia industriașului francez André Maunrois, după care „inflația este opera diavolului, pentru că respectă aparențele și distruge realitățile¹⁾” dezvăluie tocmai incapacitatea societății capitaliste de a explica și de a evita inflația.

Și totuși, așa cum realitatea o dovedește, ieșirea din inflație nu constituie un obiectiv ferm al politicii economice din țările occidentale. Practica arată că, mai mult decât atât, măsurile așa-zis antiinflaționiste sînt, cel puțin pînă în prezent, mai mult paliative. În aceste condiții nu este de sigur greu de înțeles atitudinea teoriei economice burgheze față de inflație — de expectativă, de încurajare sau de neputință — intrucît măsurile care ar putea asigura înlăturarea efectivă a proceselor inflaționiste ar afecta însăși relațiile de producție capitaliste, relații de exploatare, bazele proprietății private asupra mijloacelor de producție. Este însă un fapt că în literatura economică burgheză se recunoaște tot mai mult că inflația constituie în mod deosebit un mijloc pentru a masca veritabile conflicte sociale, conflicte care apar inevitabil în modul capitalist de repartiziție a veniturilor și patrimoniilor.

Iată acum și o altă problemă. În publicistica economică occidentală din ultima vreme se pretinde că orînduirea socialistă este la fel de vulnerabilă ca și cea capitalistă în fața unor fenomene economice negative, inclusiv a inflației. Între altele,

asemenea aprecieri tind să acrediteze ideea, tendențioasă, că între capitalism și socialism nu ar exista în această privință nici o deosebire, încercînd astfel să estompeze superioritatea economiei socialiste.

Este, desigur, adevărat că în țări socialiste au avut loc anumite creșteri de prețuri — în unele țări mai accentuate, în altele mai reduse; de regulă, au crescut prețurile la produsele derivate din petrol și la unele mărfuri fabricate din materii prime și materiale deficitare în economia mondială privită în ansamblu. Nu se poate însă pune semnul egalității între această creștere de prețuri și cea din țările capitaliste. Există deosebiri nete, de ordin cantitativ și calitativ între ele.

În primul rînd, un adevăr economic de necontestat este acela că nu orice majorare de prețuri înseamnă inflație. După cum este unanim recunoscut, inflația presupune creșterea continuă a prețurilor și aceasta la scara generală a întregului nomenclator de mărfuri, așa cum se și întîmplă în țările capitaliste. Or, chiar teoria economică burgheză conține tema după care așa-numita creștere relativă de prețuri, numai la anumite produse, datorită unor situații de ordin conjunctural, nu poate fi interpretată drept inflație; în acest sens tot în această literatură se dă ca exemplu creșterea prețului la produsele petroliere și la energie în general.

În al doilea rînd, pentru a decide dacă este vorba sau nu de un proces inflaționist se impune analizat nivelul creșterii prețurilor. Față de creșterea medie de 9,5% cit se pronosticează în 1980 pentru un mare număr de țări capitaliste, în țările socialiste creșterea indicelui de prețuri

este cu mult mai mică (în România, de exemplu, în perioada viitorului cincinal prețurile vor înregistra o creștere medie anuală de numai 1-1,2%); această creștere este legată de ridicarea calității unor produse și are loc în contextul unei politici științifice de reșezare a prețurilor, politică legată de productivitate, de rentabilitate și cointeresare materială, în plus ea fiind însoțită de măsuri de reducere a unor prețuri la produse de larg consum și de strictă necesitate). Mai trebuie spus că creșterea prețurilor în socialism nu afectează veniturile reale ale populației, deoarece retribuția nominală devansează această creștere.

Fără îndoială însă că în condițiile adîncirii diviziunii internaționale a muncii, și creșterii interdependențelor economice dintre țări, a multiplicării actelor de schimb internațional există posibilitatea latentă a unui export de recesiune, inclusiv de virus inflaționist, din țările ce se confruntă cu inflația spre țări cu care acestea întrețin relații economice. Exportul de criză și inflație al țărilor occidentale este posibil și constituie o adevărată povară pentru țările care îl receptează. Tocmai de aceea este imperios necesară însănoșirea economiei mondiale, în condițiile instaurării unei noi ordini economice și politice în lume, bazată pe dreptate și echitate în relațiile dintre state, pe asigurarea progresului general uman.

prof. dr. Alexandru D. ALBU

¹⁾ Vezi și R. Bernard și R.S. Thorn „Teorii actuale asupra inflației și insuficiențele lor”, „Problèmes économiques”, din 13.X.1976.

²⁾ Ibidem

³⁾ Vezi André Maunrois, citat după Cahiers Français nr. 185/1979.

luție dinamică — sînt puternic influențate, opinează autorul, de conjunctura mondială tot mai complexă — economică și politică — care amplifică factorii de risc.

Potrivit părerilor exprimate în articol, evoluțiile analizate sînt influențate de unele opțiuni vădite în politica investițională a statelor capitaliste dezvoltate; astfel spre deosebire de etape anterioare în care o pondere însemnată a investițiilor efectuate în afara teritoriului național erau orientate spre țările în curs de dezvoltare, în prezent investitorii optează tot mai frecvent pentru țările capitaliste dezvoltate. Această tendință, consideră H. J., este pusă în evidență de exemplu de evoluția raportului dintre investițiile americane realizat în străinătate și cele străine realizate în S.U.A. — de la 6 la 1 în urmă cu un deceniu la 4 la 1 în momentul de față. Potrivit aprecierilor lui H. J. printre factorii implicați în această mutație, pot fi amintiți: o piață bogată, productivitate înaltă, nivel tehnologic ridicat, devalorizarea dolarului care diminuează prețul investițiilor și politica promovată

de statul american privind încurajarea investițiilor străine.

„Scientometrics“

● Două edituri, cea dintîi olandeză — Elsevier Scientific Publishing Co — iar cealaltă aparținînd Academiei ungare de știință „Academiei Kiado” colaborează, începînd cu anul 1978, la publicarea unei reviste — „Scientometrics”, orientată cu prioritate spre investigarea aspectelor cantitative ale activității de cercetare științifică și tehnică. Beneficiind de aportul a numeroși specialiști din diferite țări ale lumii revista a abordat, în numerele sale din anul trecut, o tematică amplă. Articolele publicate — dintre acestea amintim: „Cercetări în domeniul colaborării științifice”, „Scientica și unele probleme ale birocratiei științifice”, „Repartizarea în timp a informațiilor științifice”, „Noi căi de organizare a cercetărilor științifice prin utilizarea rețelelor internaționale de calculatoare electronice” etc. — se înscriu prin demersurile lor în eforturile desfășurate pe plan mondial pentru descifrarea, prin metode științifice, a legilor și

mecanismului de dezvoltare a științei, oferind deopotrivă elemente pentru fundamentarea deciziilor și opțiunilor politicii în acest domeniu.

Coordonate ale perfecționării contabilității

Mircea Boulescu

● Componentă de bază a sistemului informațional economico-social, contabilitatea dobindește, prin aplicarea noului mecanism economico-financiar, noi atribuții ce decurg din capacitatea sa de a cuantifica și consemna existența și mișcarea mijloacelor economice, a rezultatelor obținute de fiecare întreprindere și a asigurării, pe această cale, informațiile pe care le necesită conducerea și planificarea activităților din economie. Pentru a răspunde problemelor noi, tot mai complexe, care îi stau în față, știința contabilității trebuie, la rîndul său, să-și perfecționeze aparatul conceptual și metodele.

FIȘE

Tocmai relevării unor direcții mai importante de perfecționare, evidențierii unora dintre elementele a căror îmbunătățire contribuie nemijlocit la sporirea acurateței și a operativității informațiilor contabile este consacrată lucrarea semnată de Mircea Boulescu și publicată, recent la Editura Științifică și Enciclopedică: „Coordonate ale perfecționării contabilității”. În volum sînt aprofundate unele aspecte privind raționalizarea documentelor folosite în contabilitate, investigarea căilor de perfecționare a metodei contabilității avîndu-se în vedere, cu prioritate, planurile de conturi, ca instrument de sistematizare unitară a informației contabile; posibilitățile de îmbunătățire a metodelor de calculație a costurilor, de organizare științifică a muncii în cadrul compartimentelor de contabilitate. Capitolul final al lucrării este consacrat elementelor de sinteză a informației contabile.

Sectoarele unice de chimizare în agricultură

(Urmare din pag. 12)

cultură — denumirea plantelor, nivelul producției planificate, consumurile specifice pe elemente nutritive; date de aplicare a îngrășămintelor — diferențiat pe culturi curente și premergătoare; date climatice — toate aceste elemente asigurând determinarea necesarului de îngrășămintă și amendamente pe culturi, sole și perioade.

Programul a făcut obiectul unei serii de aplicații la nivelul unităților de producție și al unor aplicații la nivel de județ, punând în evidență capacitatea și sensibilitatea modelării de tip simulativ în stabilirea necesarului de îngrășămintă și amendamente potrivit condițiilor de producție respective;

● **REPARTIZAREA TERITORIALĂ A ÎNGRĂȘĂMINTELOR ȘI PESTICIDELOR:** aceasta constituie o problemă tipică de modelare prin programare liniară. Există unele modele de complexitate variabilă, care oferă soluții optime în condițiile de producție date — pentru repartizarea disponibilului de substanțe chimice pe culturi, sole și perioade. De asemenea, și în acest caz s-au realizat o serie de aplicații la nivel de unități de producție. Modelele de programare liniară utilizate permit ca pe baza analizei sensibilității soluției și a evaluărilor duale să se identifice câteva aspecte ca: domeniul de stabilitate a soluției optime rezultate; nivelul de reducere a eficienței, în cazul abaterilor de la prescripțiile soluției optime în procesul realizării ei practice; prioritățile de care trebuie să se țină seama la repartizarea substanțelor chimice în teritoriu (pe culturi și pe sole) în condițiile apariției de noi disponibilități, stabilirea substituirilor și a nivelului acestora între diferite categorii și sortimente de îngrășămintă chimice, ce pot surveni ca urmare a unor deficiențe în aprovizionare etc.;

● **DIMENSIONAREA, DOTAREA ȘI AMPLASAREA CAPACITĂȚILOR:** reprezintă o categorie de probleme care impune modelarea pe baza programării în numere întregi, ca o consecință tehnologică a modului de construire a capacităților de depozitare, care se poate realiza eficient numai în variante modulare (de exemplu, depozite de 12, 6, 3 mii tone etc.). Elaborările teoretice ale modelelor realizate actualmente permit efectuarea, în continuare, a unor aplicații la nivel de unități productive. În ipoteza dotării optime cu tractoare și mașini specifice chimizării, modelarea s-a realizat prin intermediul programării liniare, ajungându-se la aplicații curent folosite în cercetare și în acțiuni de valorificare a rezultatelor acestora

● **OPTIMIZAREA UTILIZĂRII PARCULUI DE TRACTOARE ȘI MAȘINI SPECIFICE:** soluționarea problemelor din această categorie asigură obținerea unor alternative de proiecte decedate privind utilizarea parcului, defalcate pe agregate și cantități de substanțe chimice, pe lucrări și pe sole. Rezolvarea s-a făcut cu ajutorul modelelor de planificare în rețea, ca și prin construirea unor modele bazate pe programarea liniară. În această direcție, doar literatura de specialitate prezintă o serie de aplicații. Trebuie remarcat că soluțiile obținute pentru această categorie de probleme constituie, în fapt, tocmai obiectivul final al modelării întregului proces de chimizare.

Sintetizarea rezultatelor obținute în cercetarea și practica chimizării, a aspectelor principale ne-a oferit posibilitatea de a

sesiza necesitatea reunirii acestor rezultate într-un sistem integrat, de corelare a soluțiilor recomandate de modelarea economico-matematică a fiecărei categorii de probleme aparținătoare sistemului chimizării (vezi schema). În abordarea sistemică propusă, problemele și soluțiile directe, obținute prin diferitele tipuri de modele economico-matematiche implicate, sînt agregate conform interdependenței acestor soluții, care constituie în fapt obiective parțiale în raport cu obiectivul final al procesului de chimizare, ce constă în: determinarea alternativelor de proiecte decedate privind utilizarea parcului, defalcate pe agregate și cantități de substanțe chimice, pe lucrări și pe sole.

În constituirea sistemului integrat pentru conducerea activității de chimizare s-a pornit de la categoriile de probleme care condiționează procesul de chimizare; de la experiența acumulată în rezolvarea directă a fiecăreia dintre aceste probleme, specificînd tipul modelării; de la rezultatele parțiale, caracteristice fiecăreia dintre probleme — și s-a procedat la indicarea informației necesare în rezolvarea fiecărei probleme, și la specificarea legăturilor care se instituie cu necesitate între soluțiile parțiale, pentru a obține satisfacerea obiectivului final în condiții de optimalitate. În acest sens este oportună construirea unei baze de date (X-input), care să includă cîte un fișier pentru fiecare categorie de probleme (fișierele 1—6, pentru cele 6 categorii de probleme). Soluțiile parțiale (X-output) au fost conectate între ele sau cu alte fișiere din baza de date, în funcție de specificul intercondiționărilor. Astfel, se poate constata că după determinarea necesarului de îngrășămintă, amendamente și pesticide pe culturi, sole și perioade, pot fi declanșate activitățile legate de fișierul 3, în ipoteza în care capacitățile de depozitare nu asigură conservarea necesarului (Qn), sau cele legate de fișierul 4, în ipoteza în care capacitățile de depozitare existente corespund.

În general, urmărind sistemul integrat se poate constata că fiecare soluție parțială secvențială (Y—output) este legată de rezultatele obținute prin rezolvarea modelelor conexe cu problema considerată.

Procesul de modelare va continua, pe baza informației din fișiere și a informației obținute din soluțiile anterioare, pînă cînd obținem soluția finală referitoare la proiectul decadal de utilizare a parcului, defalcate pe agregate și cantități de substanțe chimice, pe lucrări și sole. În măsura în care soluția finală nu satisface, se reiau operațiile. Sistemul integrat propus pentru conducerea activității de chimizare mai cuprinde și unele momente intermediare de testare a gradului de corespondență a unor soluții parțiale cu exigențele tehnico-economice specifice.

Realizarea practică a unui astfel de sistem integrat în conducerea activității de chimizare impune soluționarea în prealabil a unor aspecte legate de constituirea și actualizarea permanentă a bazei de date și de conectare a programelor intermediare specifice fiecărui tip de modelare care intervine în rezolvarea problemelor enumerate astfel încît intervenția omului să fie redusă doar la adoptarea deciziilor impuse de evaluarea unora dintre rezultate — care sînt apreciate, în primul rînd, prin raportare la diferite exigențe standardizate de satisfacere a lor (conectările de tip interogativ — vezi schema).

Realizarea sistemului integrat formează o bază cu grad ridicat de fundamentare în elaborarea, testarea și adoptarea unor programe de eficiență sporită pentru desfășurarea procesului de chimizare pe baze unitare în cadrul sectorului unic de chimizare. Mai mult, elaborarea unor astfel de sisteme integrate și asigurarea transunerii pe calculator a activităților reclamant deschid noi perspective în exercitarea și sporirea operativității procesului decizional și a eficacității activității de conducere în cadrul unităților de producție agricolă.

VALORIFICAREA GÎNDIRII COLECTIVE

(Urmare din pag. 17)

a problemelor $P_1, P_2, \dots, P_n$ în funcție de criteriul A, B și C, valorile lor sînt însumate într-un criteriu sinteză (vezi tabelul).

Ultima coloană a tabelului (suma ponderilor importanței relative a problemelor) sintetizează rezultatele estimărilor după fiecare criteriu, obținîndu-se următoarea ordine finală de prioritate pentru analiza și rezolvarea problemelor desprinse din adunarea generală: $P_3, P_2, P_6, P_4, P_5, P_1$.

● La această ordine de prioritate se mai aplică un al patrulea criteriu: **INFORMAȚII DISPONIBILE.** Acesta are în vedere faptul că este mai puțin important de re-

zolvat problema pentru care nu avem încă suficientă informație disponibilă. Evident, în funcție de ordinea de prioritate stabilită după primele trei criterii, este obligatorie stringerea urgentă de informație completă, pentru a evita o rezolvare aproximativă, la întîmplare, a problemei. În cazul în care nu reușim să avem suficiente informații, lăsăm la o parte problema și o luăm pe cea care urmează în ordinea de prioritate.

Această metodă ajută consiliul oamenilor muncii să determine corect prioritățile în activitatea de conducere, în planificarea, organizarea, controlul și îndrumarea activității unității. Rămîne totuși ca metoda prezentată să fie particularizată la speci-

Probleme	Ponderea importanței relative a problemelor după logica criteriului:			Criteriul sinteză
	A	B	C	
P_1	14,66	13,33	16,00	43,99
P_2	19,33	20,66	14,00	53,99
P_3	20,00	17,33	20,66	57,99
P_4	16,00	14,00	17,33	47,33
P_5	14,00	14,66	18,66	47,32
P_6	16,00	20,00	12,00	48,00

fiul muncii C.O.M. și dezvoltată pe măsura acumulării de experiență în aplicarea de către cadrele de conducere.

CONSULTAȚIE

DEZVOLTAREA ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA ACTIVITĂȚII ÎN DOMENIUL TRANSPORTURILOR

ÎN CADRUL ECONOMIEI NAȚIONALE transporturile ocupă un loc dintre cele mai însemnate. Ele asigură condiții esențiale pentru desfășurarea efectivă a activității economice și, deopotrivă, răspund unor nevoi importante ale populației, fiind denumite **sistemul circulator al economiei naționale**. Dezvoltarea țării în anii socialismului, realizările economico-sociale fără precedent în întreaga istorie a României obținute în perioada de după Congresul al IX-lea al partidului, înfăptuirea obiectivelor care configurează perspectiva luminoasă a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism, **au determinat și determină mutații corespunzătoare în ramura transporturilor**. Pe un plan sintetic ele sînt puse în lumină de ritmurile de creștere din transporturi comparativ cu cele ale producției materiale (vezi tabel).

Repere privind dinamica producției materiale și în activitatea de transporturi

	1960 = 100				
	1965	1970	1975	1977	1980
— Produsul social	157	239	394	471	621
— Valoarea producției globale industriale	191	333	614	770	1 002
— Valoarea producției globale agricole	113	124	169	197	223
— Volumul mărfurilor transportate (cale ferată, auto, fluvial și prin conducte magistrale *)	154	234	340	372	415

*) la intern

Așa cum rezultă din tabel, pe fondul dezvoltării susținute a economiei, activitatea din transporturi a cunoscut o dezvoltare dinamică, aceasta fiind întemeiată pe creșterea impetuoasă a bazei tehnico-materiale din transporturi cît și — cu deosebire în ultimii 15 ani — pe transformări calitative înfăptuite atît în dezvoltarea bazei tehnico-materiale cît și în însăși desfășurarea activității din acest domeniu vital al economiei.

Așa cum arătam între factorii care au permis și permit amplificarea volumelor de transport se înscrie creșterea simțitoare, cantitativă și calitativă a bazei tehnico-materiale din transporturi. Este cunoscut că în perioada imediat după 23 August 1944, rețeaua de cale ferată includea numai 2 linii duble, procesele tehnologice respective se realizau manual, parcul de locomotive și vagoane era învechit și în mare parte distrus. Din rețeaua de drumuri numai drumurile București-Brașov și București-Alexandria erau modernizate; transporturile se efectuau preponderent cu mijloace hipo. Porturile fluviale, distruse de război, ca și navele flotei nu corespundeau din punct de vedere al capacității și nivelului tehnic.

Baza tehnico-materială tot mai puternică

ÎN CONTRAST cu această gravă situație, în prezent transporturile oferă imaginea unei ramuri înfloritoare a economiei, dotată cu fonduri fixe avînd parametrii tehnico-economiei moderni. Rețeaua de cale ferată are principalele magistrale dublate, electrificate și înzestrate cu bloc de linie automat; stațiile tehnice și triajele sînt modernizate și centralizate electro-dinamic sau mecanizate, iar parcul de material rulant a fost dotat cu mijloace de mare capacitate și putere. Marea majoritate a drumurilor naționale au fost modernizate, iar modernizarea drumurilor locale se desfășoară în ritm intens. S-au dezvoltat transporturile cu mijloace auto specializate, de mare capacitate și putere, în măsură să asigure nevoile economiei naționale și avînd consumuri din ce în ce mai reduse de combustibil. Flota fluvială cuprinde remorchere și împingătoare de putere sporită și nave nepropulsate de mare capacitate; porturile fluviale sînt dotate cu mijloace moderne și au o capaci-

tate de operare de cîteva ori mai mare comparativ cu perioada anterioară. A fost începută construirea Canalului navigabil Dunărea-Marea Neagră ce va dubla volumul traficului fluvial.

Flota maritimă a fost dotată cu un număr mare de nave petroliere, mineraliere și cargouri, în mare majoritate din producție proprie, cu tonaje pînă la 150 mii tdw/navă. Participarea flotei maritime la operațiunile de import-export a sporit continuu an de an, iar volumul de transport a înregistrat numai în ultimul deceniu o creștere de cca. 10 ori. În aceeași măsură au sporit capacitățile portuare prin extinderi și modernizări, sau prin construirea de noi porturi maritime și maritim-fluviale, la Galați, Brăila, Sulina, Tulcea, Constanța, Mangalia etc. Transporturile aeriene au fost dotate cu aeronave moderne de mare capacitate, care asigură legătura cu un număr mare de țări. S-a modernizat rețeaua de aeroporturi și s-au construit aeroporturi noi printre care cel mai important este București-Otopeni etc.

Deopotrivă cu amplificarea volumelor de transport, dezvoltarea bazei tehnico-materiale a urmărit realizarea unei structuri mai eficiente a transporturilor în raport cu cerințele economiei și cele ale reducerii consumului de materiale și combustibil, creșterii siguranței în transporturi etc. Mai trebuie arătat că dotarea și înzestrarea tehnică modernă a transporturilor a fost însoțită de aplicarea unor tehnologii moderne de transport — paletizarea, pachetizarea și containerizarea, procese avînd însemnate efecte pozitive nu numai în sfera transporturilor cît și în celelalte ramuri ale economiei.

În sfera producției materiale, aplicarea tehnologiilor noi de transport — permițînd utilizarea de mijloace cu grad înalt de tehnicitate în manipulare și transport precum și unificarea acestor mijloace într-un număr redus de tipuri cu maximum de funcționalitate și productivitate — asigură condiții pentru desfășurarea ritmică, în cadență, a activităților productive. Mai trebuie adăugat, desigur, posibilitățile create astfel pentru economia de ambalaj și reducerea pierderilor de produse pe circuitul producție-transport-desfacere. Se poate arăta că în economia națională s-au realizat pe această cale economii de 400 mii lei în perioada 1971—1975, urmînd ca în acest cincinal economiile respective să ajungă la circa 2 500 mil. lei.

Creșterea eficienței — efect al optimizării transporturilor

EFORTURILE în direcția dotării tehnico-materiale superioare a transporturilor trebuie să aibă, desigur o eficiență cît mai ridicată, cu atît mai mult cu cît, **nevoite sporite de transport ale economiei sînt concepute să fie satisfăcute, în bună măsură, în condițiile sporirii randamentului de utilizare a mijloacelor de transport**. Tocmai de aceea optimizarea transporturilor, utilizarea superioară a întregului parc și reducerea cheltuielilor sociale impuse de realizarea proceselor de transport se înscriu — trebuie tot mai mult să se înscrie — drept trăsături esențiale ale activității în transport.

Procesele de optimizare a transporturilor au implicat și implică un complex de măsuri ferme la nivelul întregii economii pentru reducerea ritmului de creștere al volumelor de transport în raport cu cel al creșterii economice pe baza optimizării legăturilor producător-beneficiar și a zonării consumurilor, a utilizării superioare a fiecărui mijloc de transport în parte, a evitării transporturilor încruciate etc. Au fost și sînt întreprinse astfel măsuri în scopul amplasării capacităților de producție lîngă sursele de materii prime, concentrării-integrării producției determinată de necesitatea creșterii eficienței economice și a valorificării superioare și integrale a materiilor prime, schimbării structurii producției etc.

Optimizarea legăturilor între producători și beneficiari și acțiunea de zonare a consumurilor a fost realizată inițial experimental, iar apoi, pe baza experienței acumulate, s-a generalizat în etape pentru principalele fluxuri de transport. În prezent procesul de optimizare în transporturi se asigură, în

condițiile actiunii de raionare a aprovizionării și a îmbunătățirii legăturilor producători-beneficiari de către coordonatorii balanțelor materiale; se aplică la circa 90 materii prime, materiale și produse de masă și la peste 500 sortimente de produse ce se consumă în alte zone decât cele de producere, cuprinzând majoritatea mărfurilor.

O sarcină cu caracter permanent pentru activitatea de transporturi o constituie **optimizarea utilizării fiecărei mijloc de transport în parte**, acțiune care urmărește folosirea la transport a mijlocului care determină cele mai mici cheltuieli sociale la executarea fiecărei parțide de transport. Condițiile necesare realizării acestui deziderat au fost și sînt create prin reglementarea relațiilor dintre transportatori și beneficiari precum și prin îmbunătățirea metodologiei de planificare a activităților de transport: utilizarea unor indicatori cum sînt producția netă și veniturile brute în transporturi ș.a. Pe de altă parte sistemul tarifar adoptat asigură pentru beneficiari tarife mai reduse pentru transporturile considerate mai economice: cele efectuate pe Dunăre precum și transporturile auto de distribuție — colectare pe distanțe scurte.

O altă cerință în activitatea de transporturi o reprezintă sporirea eficienței. Sub acest aspect, trebuie arătat că nivelurile realizate la unii indicatori evidențiază un important salt calitativ realizat în țara noastră (de exemplu rulajul vagonului de marfă — timpul între două încărcări succesive a vagonului — este de circa 3 ori mai redus în comparație cu Franța, de circa 2 ori comparativ cu Italia și Spania iar același volum de prestații pe cale ferată se realizează cu de 2 ori mai mulți angajați în unele țări ca Austria, Spania etc.). Corespunzător s-a asigurat creșterea producției nete în întreaga ramură a transporturilor, amplificarea contribuției acestora la sporirea venitului național.

Trebuie subliniat și faptul că în transporturi s-au înregistrat neajunsuri care impun luarea unor măsuri ferme atît din partea organelor transportoare cît și din partea organelor beneficiare de transport pentru obținerea unei calități superioare la nivelul condițiilor create. Deși principalii indicatori de utilizare ai mijloacelor s-au îmbunătățit, în anul 1979 nu au fost atinse prevederile pe plan pentru aceștia la transportul feroviar, fluvial și maritim; timpii de imobilizare la încărcare-descărcare și reparare, în special la transportul maritim, au fost cu mult depășiți. Pe fondul unei neritmicități a producției nu s-au respectat în toate cazurile relațiile de transport optimizate, iar unele transporturi ce ar fi trebuit efectuate pe Dunăre au fost realizate cu mijloace terestre, cu pierderi de economicitate, au fost depășite normele de consum planificate la fluvial și la maritim. De aceea așa cum a arătat secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea ținută la Marea Adunare populară cetățenească din Capitală la 6 martie 1980, în toate unitățile transportoare cît și în cele care beneficiază de transporturi este necesar „**să fie luate măsurile ce se impun în vederea îmbunătățirii transporturilor, folosirii judicioase a tuturor mijloacelor, optimizării aprovizionării, pentru evitarea transporturilor încrucișate, funcționării tuturor mijloacelor de care dispunem în raport cu cerințele progresului rapid al economiei naționale**“.

Înfăptuirea neabătută a politicii partidului, a indicațiilor primite ca și eliminarea neajunsurilor, creează premisele creării treptate a **sistemului unitar al transporturilor**, sarcină prevăzută în Programul partidului. Crearea sistemului unitar de transport s-a impus din necesitatea asigurării unei deserviri prompte și în deplină siguranță a societății în condițiile de eficiență superioară. Pentru aceasta sînt necesare complexe acțiuni organizatorice, de politică tarifară și de dotare tehnico-materială. Au fost deja luate măsurile privind concentrarea parcului auto în unități de transport, asigurarea unui sistem tarifar pe principii unitare, și mai ales extinderea mării containerizări ca posibilitate însemnată de folosire eficientă a mai multor mijloace la o singură partidă de transport etc.

O nouă calitate în transporturi

POTRIVIT DOCUMENTELOR Congresului al XII-lea al partidului, în cincinalul următor transporturile urmează să cunoască **însemnate progrese**. Exigențele calității au determinat prevederea unor creșteri diferențiate pe fiecare tip de transport în raport nemijlocit cu optimul economic și energetic. Ca urmare a costului și a consumului de combustibil relativ redus, a siguranței, elasticității și capacității mari de trafic, calea ferată va rămîne în continuare principalul mijloc de transport, în cincinalul 1981—1985 volumul mărfurilor transportate astfel, exprimat în tone, urmînd să crească cu 18—20%. Transportul auto de mărfuri, care înregistrează pe unitate de activitate costuri de aproape 5 ori mai ridicate și consumuri de peste 5 ori mai mari în raport cu calea ferată, va avea o creștere mai redusă, în strictă concordanță cu nevoile de transport din sfera sa de deservire optimă: activitatea de construcții-montaj a șantierelor, campania agricolă și traficul de colectare-distribuție determinat de consumul intermediar și final.

Transportul naval de mărfuri va beneficia de o dezvoltare prioritară în cincinalul următor; pe căile interioare de transport volumul de trafic exprimat în tone va spori de 2—2,2 ori. Creșterea este firească dacă se ține seama de faptul că acest mijloc de transport este cel mai ieftin, realizează cele mai reduse consumuri de combustibil. Volumul mărfurilor transportate în traficul maritim se va majora de 2,2—2,5 ori, flota proprie sporindu-și considerabil contribuția atît la realizarea exporturilor și importurilor cît și la efectuarea de prestații pentru alți beneficiari. Traficul de călători va înregistra și el creșteri în raport cu nevoile de deplasare ale populației.

Sporirea volumelor de activitate este concepută în contextul realizării unor indici de utilizare îmbunătățiți, corespunzător exigențelor actualei etape de dezvoltare a economiei. O importanță deosebită se acordă organizării în sistem industrial a activității de reparații pentru toate tipurile de mijloace de transport. Pentru prima oară s-au întocmit programe prioritare care cuprind, într-un complex unitar, toate măsurile menite să asigure întreținerea, repararea mijloacelor de transport în cele mai bune condițiuni, precum și reducerea sensibilă a imobilizărilor. Diferențiat pe fiecare mijloc, cele mai importante reduceri de imobilizări sînt prevăzute la nave — la mai puțin de jumătate comparativ cu situația actuală — ceea ce se va repercuta în mod pozitiv asupra volumului de activitate și a rezultatelor economice din transportul naval. Îmbunătățiri importante trebuie să fie realizate și în alte domenii de utilizare a mijloacelor de transport: prin acțiuni și măsuri energice urmează să se reducă timpii de operare la încărcare-descărcare a navelor în porturi, timpii de prelucrare a trenurilor în triaje și stații tehnice, timpii de așteptare la îndrumarea trenurilor și a mijloacelor auto, staționările la încărcare-descărcare a vagoanelor și autocamioanelor etc.

Posibilitatea realizării acestor deziderate se fundamentează pe măsuri organizatorice, de utilizare eficientă a tehnicii noi și inovării tehnologice precum și pe creșterea bazei tehnico-materiale a transporturilor, toate acestea oferind un cîmp larg de afirmare gîndirii creatoare a oamenilor muncii din transporturi. Continuarea procesului de extindere a tehnologiilor moderne de transport, încheierea mecanizării principalelor procese de încărcare-descărcare sînt de asemenea menite să contribuie la realizarea unor indicatori de utilizare îmbunătățiți.

În această perioadă urmează să se asigure și folosirea largă a **ciberneticii** în procesul de desfășurare a transporturilor: în cazul apariției unor elemente perturbatoare, sistemele de prelucrare automată a datelor vor superviza astfel desfășurarea tuturor activităților, asigurînd în fiecare moment cea mai eficientă soluție.

În fața organelor și organizațiilor de partid din transporturi se ridică necesitatea luării tuturor măsurilor pentru întărirea ordinii în funcționarea transporturilor și a disciplinei întregului personal, a creșterii conștiinței politice și profesionale a acestuia pentru soluționarea eficientă și operativă a tuturor problemelor cu care unitățile din transporturi se confruntă. Stilul și metodele de muncă trebuie să poartă amprenta saltului calitativ hotărît în documentele Congresului al XII-lea al partidului. Este necesar să se extindă și să se generalizeze în activitatea organizațiilor de partid previziunea, analiza la fața locului, experimentul și modelarea. Prin acțiuni concrete — cum sînt organizarea de colective mixte de specialiști și muncitori, întocmirea de studii și programe amănunțite, întărirea spiritului de răspundere a fiecăruia dintre cei ce își desfășoară activitatea în transporturi — vor putea fi realizate importante sarcini care revin tuturor unităților din această ramură vitală a economiei naționale.

Desigur că aceeași exigență și răspundere de care trebuie să dea dovadă unitățile transportoare revine conducătorilor de unități, unităților beneficiare, care trebuie să înțeleagă că imobilizarea mijloacelor de transport în întreprinderi perturbă sensibil desfășurarea normală a traficului de mărfuri, imobilizînd mijloace, diminuînd posibilitățile de satisfacere operativă a cererii de transport, solicitînd „vîrfuri“ de activitate la încărcare și descărcare, ceea ce generează însemnate pierderi pentru economie. Este neîndoielnic că la îmbunătățirea și perfecționarea activității din transporturi, la îndeplinirea sarcinii de optimizare din acest sector trebuie să participe, alături de personalul respectiv, întregul personal din producție, comerț, turism, practic unitățile, personalul din întreaga economie.

Paul TEODORU

INTREBĂRI

- 1) Care sînt obiectivele principale ale creșterii activității în transporturi în viitorul cincinal?
- 2) Care sînt cerințele optimizării în domeniul transporturilor?
- 3) Pe ce elemente concrete trebuie să se sprijine colaborarea transportor-beneficiar pentru a se asigura cadența și calitatea necesare în transporturi?

7

PRODUCTIVITATEA MUNCII

Continuăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior din anul 1980. Consultațiile sînt elaborate pe baza Programului Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea **prof. univ. dr. N. N. Conșantinescu**, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

FACTORUL hotărîtor al progresului economic și al satisfacerii în condiții mai bune a nevoilor de consum ale fiecărei națiuni este creșterea eficienței economice.

Eficiența economică se exprimă ca un raport între ansamblul efectelor (rezultatelor) economice utile obținute dintr-o anumită activitate și eforturile (cheltuielile) făcute. Cu cît este mai mare valoarea supraunitară a acestui raport cu atît mai repede se dezvoltă avuția națională și crește nivelul de trai al întregului popor. Trecerea la o calitate nouă în întreaga activitate economico-socială din țara noastră în actuala etapă presupune creșterea mai accentuată a eficienței economice.

Productivitatea muncii — expresie sintetică a eficienței economice

PRINCIPALA formă de exprimare a eficienței economice este productivitatea muncii. **Productivitatea muncii reprezintă eficacitatea, rodnicia cu care este cheltuită munca în procesul de producție.** Ea reflectă însușirea muncii de a produce în unitatea de timp un anumit volum de valori de întrebuințare sau servicii productive. Productivitatea este un atribut al activității umane productive; numai omul, prin munca sa concretă, creează valori de întrebuințare și are capacitatea să le sporească.

Așa cum munca apare, pe de o parte, ca muncă individuală (a lucrătorului, echipei, secției, etc.), iar, pe de altă parte, ca un segment al muncii sociale și productivitatea muncii îmbracă două forme: a) productivitatea muncii individuale; b) productivitatea muncii sociale.

Productivitatea muncii individuale reprezintă rodnicia cu care este cheltuită munca de către un lucrător sau colectiv de lucrători în funcție de condițiile proprii, specifice (de înzestrare tehnică, de calificare, de intensitate, de organizare, etc.), în care își desfășoară activitatea. Deosebirile dintre lucrători, dintre locurile de muncă și unitățile economice, în privința condițiilor concrete de muncă, determină diferențe importante în nivelul productivității muncii individuale.

Nivelul productivității muncii individuale (W) se măsoară prin:

a) producția obținută cu o anumită cantitate de muncă vie utilizîndu-se relația $W = \frac{Q}{T}$, unde Q = volumul pro-

ducției, iar T = cheltuiala de muncă (timpul lucrat);

b) cantitatea de muncă vie cheltuită pentru obținerea unei unități de producție, utilizîndu-se relația $W = T/Q$.

Condițiile concrete din economie și obiectivele urmărite prin sistemul informațional fac ca numărătorul și numitorul raportului de productivitate să se exprime în unități diferite. Astfel, **volumul producției** se exprimă în:

— **unități fizice** (l, m, kg, kWh etc.);
— **unități natural-convenționale** (la întreprinderile care produc bunuri de același fel, dar cu caracteristici diferite — tractoare, vagoane etc. — un produs fiind ales ca unitate convențională, urmînd ca întreaga producție să se exprime în produse convenționale cu ajutorul unor coeficienți de transformare);

— **unități valorice** (cu ajutorul indicatorilor producție globală și producție netă). **Producția globală** exprimă sub formă bănească ansamblul rezultatelor unei unități economice materializate în produse finite, semifabricate, producție neterminată etc. Folosirea acestui indicator stimulează insuficient întreprinderile în reducerea consumurilor specifice, în folosirea materiilor prime ieftine, în concentrarea atenției spre scurtarea ciclurilor de fabricație astfel încît să se livreze economiei naționale cît

mai multe produse fizice necesare consumului. De aceea, pentru exprimarea producției, este mai corespunzător indicatorul **producție netă, care exprimă valoarea nou creată într-o unitate într-un anumit interval de timp, aportul unității respective la producerea venitului național.**

Cheltuiala de muncă se exprimă prin numărul mediu de personal muncitor, numărul mediu de muncitori sau prin timpul efectiv lucrat de aceștia (om-ore, om-zile etc.). Corespunzător celor de mai sus, nivelul productivității muncii se poate exprima: în unități fizice (pe lucrător, pe muncitor și pe oră lucrată etc.); în unități natural-convenționale (pe lucrător, pe muncitor, pe oră lucrată); în unități valorice (producția netă pe lucrător, pe muncitor și pe ora lucrată). Expresia cea mai exactă a nivelului productivității muncii se obține prin metoda în unități fizice pe ora lucrată, dar ea se aplică doar acolo unde există producție omogenă (energie electrică, oțel) și se ține o evidență strictă a orelor efectiv lucrate de întregul personal. În practică, nivelul productivității muncii se exprimă de regulă în unități valorice pe lucrător, desi ea poate deforma realitatea, ori de cîte ori prețurile se abat de la valoare.

Productivitatea muncii sociale exprimă rodnicia, eficacitatea cu care este cheltuită în condiții medii de înzestrare tehnică, îndemînare și intensitate, întreaga muncă (vie și materializată) ocazionată de obținerea unei valori de întrebuințare. Ea se determină pe produs, pe ramură și pe economia națională. Calcularea productivității muncii sociale presupune cunoașterea tuturor fazelor necesare obținerii produsului finit, munca vie desfășurată într-o anumită etapă devenind muncă materializată pentru următoarele, inclusă în valoarea respectivului produs. De pildă, pentru a calcula productivitatea muncii sociale în producția de laminate este necesară cunoașterea muncii totale, cheltuită în condiții medii, pentru obținerea minereului de fier și a metalului și în sfîrșit, pentru laminarea propriu-zisă. În acest caz **nivelul productivității muncii sociale se exprimă prin timpul de muncă socialmente necesar obținerii produsului finit**; cu cît este mai înaltă productivitatea muncii sociale cu atît este mai mic timpul de muncă socialmente necesar, iar **creșterea productivității muncii sociale se concretizează în reducerea timpului de muncă socialmente necesar, într-o economie de muncă vie și materializată.**

La nivelul economiei naționale, **productivitatea întregii munci sociale se exprimă raportînd volumul venitului național la numărul lucrătorilor productivi.** În economia socialistă, între productivitatea muncii individuale și productivitatea muncii sociale există o strînsă corelație intrucît economia de muncă dintr-o întreprindere constituie o componentă a acțiunii de economisire a muncii la nivelul întregii societăți.

Creșterea productivității muncii — factor esențial al dezvoltării societății noastre

CREȘTEREA productivității muncii reprezintă o asemenea schimbare în desfășurarea producției încît se reduce timpul de muncă socialmente necesar obținerii unui produs, iar o cantitate dată de muncă dobîndește capacitatea de a produce mai multe valori de întrebuințare (sau același număr, dar de calitate superioară). Trebuie făcută distincție între creșterea productivității muncii și creșterea intensității muncii (care înseamnă sporirea producției orare pe seama măririi efortului, a cheltuielii de muncă vie în **unitatea de timp**, peste limitele socialmente normale, caracteristice epocii). În acest din urmă caz, mărirea valorii unității de marfă rămîne constantă.

În calculele statistice, **indicele creșterii productivității muncii** (IW) se exprimă prin raportul procentual dintre nivelul productivității muncii din perioada curentă raportat la nivelul perioadei de bază.

Fiecare nouă orinduire socială, având forțe de producție și relații de producție superioare față de cea precedentă, realizează și un nivel mai înalt al productivității muncii, ceea ce constituie, în ultimă instanță, factorul hotărâtor, determinant, al superiorității sale asupra orinduirii vechi.

Creșterea productivității muncii este o lege economică generală care exprimă legătura esențială și cauzală dintre gradul de dezvoltare a forțelor de producție și eficiența cu care este cheltuită munca socială. Deși prezentă în toate orinduirile, acțiunea acestei legi are loc în forme și cu consecințe social-economice diferite de la o orinduire la alta. În socialism sînt create premisele economico-sociale pentru creșterea **neconținută și rapidă** a productivității muncii în folosul fiecărui individ și al societății în ansamblul său.

Creșterea productivității muncii în societatea socialistă are o deosebită importanță pentru economia națională și pentru fiecare cetățean.

— ea determină reducerea consumului de muncă pe unitatea de produs și micșorarea valorii acestuia, devenind astfel posibilă satisfacerea unor nevoi suplimentare ale societății, paralel cu reducerea duratei săptămîinii de lucru ;

— este factorul hotărâtor al sporirii producției și venitului național, al reducerii și lichidării decalajelor ce ne despart încă de țările avansate din punct de vedere economic. Pe seama creșterii productivității muncii se obține în prezent cea mai mare parte a sporului de producție și de venit național ; se apreciază că fiecare procent în plus de creștere anuală a productivității muncii peste nivelurile stabilite prin documentele Congresului al XII-lea al P.C.R. reduce în medie cu 5 ani termenul de lichidare a decalajelor care ne despart față de țările dezvoltate din punct de vedere economic ;

— pe această bază sporește volumul mijloacelor concentrate la dispoziția statului socialist și utilizate pentru dezvoltarea rapidă a avuției naționale, învățămîntului, culturii, artei și ocrotirii sănătății, pentru ridicarea nivelului general al civilizației și dezvoltarea multilaterală a personalității umane.

Progresul tehnic — principala cale a sporirii productivității muncii

NIVELUL și dinamica productivității muncii depind de o mare varietate de factori tehnico-economici, sociali și naturali sub a căror incidență se desfășoară producția.

Progresul tehnic reprezintă procesul de perfecționare a mijloacelor de producție și a tehnologiilor de fabricație pe baza cuceririlor științei. El contribuie la ușurarea și economisirea muncii vii și materializate sub mai multe aspecte : prin **mecanizare, automatizare** etc. se scurtează durata timpului de producție, iar o parte a efortului uman este preluată de mașini, reducîndu-se cantitatea de muncă vie necesară obținerii unui produs ; prin **chimizare și introducerea unor tehnologii moderne** sporește gradul de prelucrare a materiilor prime și calitatea produselor, se reduc consumurile specifice, rebuturile și deșeurile, devine posibilă apariția înlocuitorilor pentru materii prime scumpe sau rare etc.

Ridicarea calificării forței de muncă contribuie la creșterea productivității muncii pentru că munca mai complexă, mai calificată efectuează într-un timp mai scurt și într-un mod mai riguros diferite operații, folosește mai rațional mașinile și utilajele, creează produse de calitate mai bună etc.

Perfecționarea organizării științifice a producției și a muncii influențează direct productivitatea muncii. Ea este un proces complex și permanent ce presupune : asigurarea unei structuri raționale a unităților ; desfășurarea ritmică a producției ; întărirea disciplinei în muncă și folosirea eficientă, în slujba producției, a întregului timp de lucru ; stabilirea unor norme de consum și sarcini de muncă pentru fiecare lucrător, științific fundamentate ; reducerea personalului administrativ — gospodăresc în limitele strict necesare etc.

Cointeresarea materială condiționînd sporirea retribuției de cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii, de creșterea eficienței economice, stimulează, în condițiile noului mecanism economic din țara noastră, folosirea judicioasă a timpului de lucru și a mijloacelor de producție, ridicarea calificării oamenilor muncii și a calității produselor.

Creșterea productivității muncii este influențată de stimularea întrecerii socialiste și de folosirea unor metode de cointeresare morală adecvate fiecărei categorii de oameni ai muncii etc.

Condițiile naturale (condițiile de climă, de fertilitate, adîncimea și bogăția unui zăcămint, calitatea aerului, a apei etc.) influențează asupra producției. Ele determină unele particularități ale ciclului de producție, ale gradului de utilizare a timpului de lucru, influențează eficiența cu care este cheltuită munca omenească. La actualul nivel de dezvoltare al științei și tehnicii, al producției în general, devine deosebit de necesar, dar și de eficient în același timp, un serios efort pentru protejarea mediului natural (solul, apa, aerul, peisajul, resursele de materii prime și energie neregenerabile etc.) ; pe această cale se contri-

buie la îmbunătățirea stării de sănătate a populației, la economisirea unor resurse și chiar lărgirea lor, se elimină efectele distructive ale diferiților poluanți asupra proceselor de producție, ceea ce influențează într-o măsură substanțială creșterea productivității muncii.

Cerința creșterii productivității muncii în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate

DATORITĂ politicii promovate de P.C.R., productivitatea muncii în țara noastră a crescut continuu și în ritm rapid. Astfel, comparativ cu anul 1950, în 1979, productivitatea muncii pe un lucrător în industrie a sporit de peste 9 ori, în construcții-montaj de 6 ori, în transportul feroviar de 3,8 ori etc. Deși ritmul mediu anual de creștere a productivității muncii în țara noastră a fost deosebit de înalt, totuși, datorită nivelului scăzut de la care am pornit, productivitatea muncii în România este încă de 2—4 ori mai mică față de țările dezvoltate industrial.

Pornind de la rolul productivității muncii ca **factor esențial în dezvoltarea generală a societății**, Programul P.C.R. subliniază că o direcție importantă în care se va acționa pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate va fi creșterea productivității muncii sociale, pe baza mecanizării și automatizării procesului de producție, organizării științifice a producției și a muncii, folosirii tuturor rezervelor și resurselor economiei naționale, a întregului potențial economic național.

Creșterea mai rapidă a productivității muncii — factorul hotărâtor al sporirii producției materiale și a venitului național — constituie o orientare principală a strategiei dezvoltării economiei românești în cincinalul 1981—1985, în întreg deceniul 1981—1990. Pe baza hotărîrilor Congresului al XII-lea al P.C.R., se prevede că în cincinalul 1981—1985, productivitatea muncii, calculată pe baza producției nete, să crească în medie anual cu 7—7,5% în industrie, cu 5,4—6,2% în construcții montaj, iar în agricultura de stat cu 3,7—5,6% ; peste 30% din sporul de venit național se va realiza pe seama creșterii productivității muncii. Semnificativ este faptul că un procent de creștere a productivității muncii în industrie va reprezenta în 1985 un spor de producție de 14,7 miliarde lei, față de 9,3 miliarde în acest an. Pe această bază, consumul total de timp de muncă pe unitatea de produs în industrie se va reduce în medie cu 30—35%, mărindu-se astfel eficiența cu care este cheltuită munca socială.

Pînă în anul 1990, productivitatea muncii sociale va spori anual cu 5,8—6,4%, fiind de 1,76—1,85 ori mai mare față de 1980.

Realizarea acestor sarcini se va asigura prin introducerea hotărîută a progresului tehnic, prin extinderea mecanizării și automatizării, prin realizarea de linii complet automatizate, îndeosebi în turnătorii, forje, secții de tratamente termice și în alte sectoare cu munca grea, extinzînd folosirea mașinilor-agregat multifuncționale, a roboților industriali și microprocesoarelor.

Se va acționa pentru conducerea cibernetizată a proceselor tehnologice, generalizarea muncii la mai multe mașini, utilizarea rațională a timpului de lucru, folosirea tehnicii electronice în programarea producției, în lucrările de calcul și evidență. În realizarea sarcinilor privind creșterea productivității muncii un rol important îl va avea aplicarea fermă a noului mecanism economico-financiar în toate sectoarele și perfecționarea pregătirii profesionale a forței de muncă. Se va asigura formarea profesională a 1 750 000 muncitori calificați și 300 000 tehnicieni, maștri, ingineri și alte cadre de specialiști. Un rol esențial pentru creșterea productivității muncii va avea reciclarea profesională a oamenilor muncii, inclusiv a tărânimii. Anual, vor fi reciclate peste 2 milioane persoane, astfel ca în cursul cincinalului, fiecare om al muncii să participe cel puțin o dată la o formă organizată de perfecționare a pregătirii profesionale și tehnice, pentru însușirea noutăților din domeniul activității sale.

În concepția Partidului Comunist Român, valorificarea tuturor posibilităților de creștere a productivității muncii reprezintă **factorul hotărâtor pentru realizarea obiectivelor economico-sociale planificate** și depășirea de către țara noastră pînă la jumătatea deceniului viitor a stadiului de țară în curs de dezvoltare — în accepțiunea contemporană a termenului — trecînd la stadiul de țară cu o dezvoltare medie.

lector univ. dr. I. GAVRILĂ

ÎNTREBĂRI :

1. Ce se înțelege prin productivitatea muncii ?
2. Comparați cele două forme ale productivității muncii.
3. Explicați cum duce creșterea productivității muncii la ridicarea nivelului de trai și la progresul societății.
4. Demonstrați modalitățile prin care progresul tehnic asigură creșterea productivității muncii.
5. Prezentați principalele obiective stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R. în domeniul creșterii productivității muncii și căile de realizare a acestora.

Probleme ale dezvoltării și viitorului în viziunea unor specialiști

MATERIILE PRIME INDUSTRIALE — REALITĂȚI ȘI OPORTUNITĂȚI

MATERIALUL DE FAȚĂ *) își propune să abordeze problematica complexă a materiilor prime industriale sub două aspecte determinante: pe de o parte, problemele de natură tehnico-economică implicate de actuala situație a resurselor și rezervele de materii prime industriale și, pe de altă parte, problemele de natură economico-politică legate de accesul la exploatarea și utilizarea acestora.

Pentru o mai bună înțelegere a problemei materiilor prime industriale vom porni de la un fapt bine cunoscut, și anume că scoarța terestră este formată din 92 elemente naturale, nouă dintre acestea constituind 99,06% și mai puțin de 1% rămânând celorlalte 83 elemente. În acest caz, se poate trage concluzia că dacă aceste elemente ar fi fost dispersate la întâmplare nu ar mai fi existat concentrații de minereuri exploatabile. În consecință, ca urmare, a ideii vehiculate cu privire la perspectiva de epuizare a rezervele de materii prime industriale de care dispune omenirea, specialiștii pornesc de la noțiunea de „raritate” atunci când se pune în discuție problema minereurilor, pe care o prezintă sub două aspecte: „cantitățile fizice disponibile” — minereurile fiind surse care nu se pot reînnoi — și „cantitățile economice disponibile”, respectiv acelea care, pot fi exploatate în condiții rentabile la un moment dat.

Analizându-se cifrele prezentate în tabel rezultă că în cazul în care se includ și nodurile oceanelor, la aproape toate metalele raportul resurse / rezerve este net superior. Calculul specialiștilor au condus la concluzia că pentru cea mai mare parte dintre acestea cantitatea de rezerve potențiale deja identificate va conduce la o creștere a rezervele determinat de o anumită creștere a prețurilor metalelor și / sau o accelerare a progresului tehnic.

Specialiștii consideră că, chiar dacă cifrele privind resursele, rezervele, durata acestora și cererea viitoare conțin un anumit grad de incertitudine, nu putem încă generaliza existența unei lipse fizice de minereuri. Din analiza făcută, în baza datelor din tabel, rezultă că în stadiul actual al cunoștințelor situația este mai puțin favorabilă pentru argint, bismut, mercur, azbest decât pentru cupru, plumb, zinc, molibden, tungsten.

Referitor la problema mult disputată a pericolului de epuizare a resurselor mondiale de materii prime industriale, în ceea ce privește cantitățile disponibile de minereuri care nu au caracter energetic, se poate spune că nu există în fapt o lipsă universală sau absolută. Specialiștii consideră că, dacă procesul de tranziție economică și tehnică nu este perturbat de rup-

*) În redactarea sa autorul a avut în mare măsură în vedere concluziile de natură tehnică cuprinse în raportul „Interfuturs”, elaborat din inițiativa țărilor membre ale O.C.D.E. și dat publicității în cursul anului 1979.

turi rapide și imprevizibile, câteva dificultăți specifice pot să apară, dar nu probleme de netrecut sau traumatizante, mai ales dacă se trece la o politică de utilizare rațională, de cooperare și colaborare internațională în vederea explorării, exploatării, prelucrării și comercializării pe baze reciproc avantajoase echitabile. În ce constă, atunci, restricțiile sau constrangerile menționate anterior?

Repartiție inegală a rezervele

ÎN MAREA MAJORITATE A CAZURILOR, țările în care se situează rezervele nu sînt centre de consum și, în anumite cazuri, concentrarea regională a rezervele este, între altele, foarte pronunțată. Punîndu-se în discuție problema accesului la materii prime se afirmă, pe bună dreptate, că aceasta este mult mai importantă decît cea a cantităților existente pe glob. Repartiția regională a materiilor prime arată că 40% dintre acestea sînt deținute de țările industrializate și numai 30% de către țările în curs de dezvoltare. Totodată, mai mult de 80% din rezervele disponibile ale țărilor industrializate se găsesc în S.U.A., Canada, Australia și Africa de Sud. Și în cazul țărilor în curs de dezvoltare, rezervele sînt concentrate într-un număr restrîns de țări. Gradul de concentrare pronunțat determină ca nu numai Europa occidentală sau Japonia să nu posede importante rezerve de minereuri, ci în această situație să se afle și cea mai mare parte a țărilor în curs de dezvoltare.

Analiza mai amănunțită a datelor prezentate arată, de asemenea, că mai mult de 3/4 din rezervele măsurate și estimate la 8 substanțe minerale — titan, cromită, columbium, magneziu, molibden, vanadiu, platină și azbest — se găsesc numai în 3 țări. De asemenea, se poate constata că 16 minerale sînt fiecare deținute în proporții de peste 75% de către cinci țări.

Constrangeri legate de diferite medii

REZERVELE sînt definite ca parte a resurselor identificate din care este posibilă extragerea unui mineral utilizabil, conform criteriilor economice și legislației în vigoare în momentul inventarierii acestora. În consecință, aspectele relative la mediul natural și social exercitate, de asemenea, o mare influență asupra disponibilității — pe plan mondial și regional — de materii prime. În această perspectivă se pot identifica patru categorii de probleme legate de mediu în domeniul existenței și transformării minereurilor, și anume: **incidente asupra solurilor, asupra apei, atmosferei și asupra mediului social.**

Raportul „Interfuturs” evidențiază că, producția mondială minieră va crește de aproape 2,5 ori pînă în anul 2000, față de volumul actual. Dar, întrucît cea mai mare parte a operațiilor de extracție pentru aceste minereuri este efectuată la suprafață, rezultă că problema utilizării terenurilor și redării lor în folosință capătă o importanță crescîndă. Problema se pune cu atît mai acut cu cît se remarcă tendința pentru utilizarea din ce în ce mai amplă a minereurilor cu conținut tot mai scăzut. Aceste evoluții înseamnă, pe de o parte, că trebuie să se extragă cantități din ce în ce mai mari de materii prime pentru a obține o unitate de metal și, pe de altă parte, că se vor agrava tot mai mult problemele legate de evacuarea deșeurilor. Și astfel, nu numai activitățile de extracție vor afecta un volum crescînd de teren, dar vor trebui evacuate cantități din ce în ce mai importante de reziduuri, în cea mai mare parte a lor sub formă solidă.

În ceea ce privește incidența extracției și transformării materiilor prime asupra apei și atmosferei, ea ridică, de asemenea, o serie de dificultăți. Este de așteptat ca, de îndată ce acordurile instituționale și internaționale vor fi elaborate, extracția pornind de la zona externă a platoului continental și fundurilor oceanelor va constitui o industrie mondială într-o rapidă expansiune. În acest caz, este de evident că dacă tehnologiile ce vor fi puse la punct și utilizate pentru extragerea, transportul și transformarea minereurilor din adîncurile marine nu vor fi compatibile cu un anumit număr de obiective ecologice, mediul înconjurător riscă să sufere grave pierderi.

În sfîrșit, dacă avem în vedere cantitățile în creștere de energie necesară fie pentru a asigura o extracție din ce în ce mai profundă, fie pentru a utiliza în mod progresiv minereuri cu un conținut mai slab, anumite aspecte ale politicii energetice sînt de asemenea de natură să afecteze aprovizionarea cu minereuri pe termen lung. De aceea, nu se poate exclude eventualitatea ca extracția și transformarea unui mare număr de materii prime să fie limitate nu numai de penuria resurselor dar, de asemenea — și pentru anumite țări, mai rapid — de penuria de energie.

Dimensiuni economice și politice

SE POATE SPUNE cu certitudine că, nîcînd în decursul anilor postbelici, materiile prime nu au concentrat, într-o măsură atît de mare ca în prezent, atenția și preocupările opiniei publice mondiale. Explicațiile — multiple — sînt, în esență, legate de faptul că actualmente materiile prime — sub toate aspectele complexe probleme pe care ele o constituie (tehnic, economic, poli-

	Materii prime	Ponderea primelor 3 țări în 1974	Ponderea primelor 5 țări în 1974	Rezerve 1975/76 Conținut metal	Resurse 1975/76 milioane tone	Rezerve în raport cu cererea în 1975, exprimate în ani	Rezerve în raport cu cererea cumulate 1974—2000
Metale de bază	Fier	59,4	76,0	195 000	90 500	177	4,5
	Cupru	44,7	58,0	1 500	408,2	62	1,3
	Plumb	58,0	71,9	300	150,0	49	1,2
	Cositor	50,8	69,0	37,0	10,2	44	1,3
	Zinc	55,0	68,5	245	135,0	41	1,1
Metale ușoare	Aluminiu	67,6	78,1	5 700	3 483	200	4,0
	Titan	93,0	98,2	1 234	340,1	300	4,4
Metale care intră în aliaje	Cromit	96,5	98,2	1 049	523,2	200	5,7
	Cobalt	69,0	91,1	4,3	2,4	78	2,1
	Columbium	39,7	96,4	14,6	10,0	800	10
	Magneziu	90,5	97,7	3 265	1 814	197	4,9
	Molibden	79,1	96,5	28,6	6,0	65	1,4
	Nichel	69,4	87,0	129,7	55,3	77	2,1
	Tantal	72,7	84,8	0,26	0,07	49	1,1
	Tungsten	74,6	87,1	5,2	1,8	46	1,2
Metale auxiliare	Vanadiu	94,8	97,3	56,2	9,7	300	7,5
	Bismut	58,4	69,7	0,13	0,06	22	0,5
Metale prețioase	Mercur	60,8	80,0	17 510	4 930	21	0,7
	Argint	65,0	86,7	0,70	0,19	16	0,4
Alte minerale	Platină	99,8	100,2	0,026	0,009	110	3,1
	Azbest	76,9	83,5	249,4	145,1	35	0,9

Sursa : Raportul „Interfutur s”, OCDE, 1979

tic) — traversează, la scară internațională, o perioadă de profunde mutații și transformări. În condițiile actuale, pe plan mondial, problema materiilor prime capătă un caracter tot mai acut.

Este evident că aceste aspecte esențiale ale problemei generale a dezvoltării prezintă deopotrivă un pronunțat caracter economic și politic. În același timp, dimensiunile lor sînt, prin ele însele internaționale.

Actualele stări de lucruri — relații și structuri internaționale — au generat și generează tendințe de risipă, manifestări de dezechilibru și criză în sfera materiilor prime care, în condițiile interdependenței crescînde între state, afectează — deși în măsură diferită — toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială. Structurile și relațiile inechitabile, generate de politica imperialistă, colonialistă și neocolonialistă în diviziunea mondială a muncii, și-au găsit reflectare directă și în comerțul internațional cu materii prime. Baza obiectivă a acestui comerț o constituie faptul că, în timp ce necesitățile de materii prime sînt generale, resursele sînt, în mod natural — așa cum s-a arătat pe larg — repartizate neuniform pe globul pămîntesc.

Toate acestea relevă cu putere necesitatea unor mutații profunde și urgente în domeniul utilizării și comercializării materiilor prime. Pe plan tehnico-economic se vedește tot mai mult cerința obiectivă ca, la scară mondială, să precumpănească o nouă concepție și practică în folosirea resurselor, implicînd asigurarea unui consum rațional, eliminarea risipei, judecarea atentă a priorităților în ce privește materiile prime, gospodărirea lor cu maximum de grijă, obținerea aceluiasi efect economic sau chiar a unuia mai mare cu un consum material scăzut.

Însăși evoluția fenomenelor internaționale determină, în mod obiectiv, crearea pe plan mondial a unor structuri și relații așezate pe temelia trainică a afirmării egalității în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, dreptul fiecărui popor de a fi deplin stăpîn pe destinele sale. Prezintă o semnificație deosebită faptul că realizarea acestor cerințe este amplu și ferm reclamată pe plan internațional, găsindu-și reflectarea și în documentele adoptate în foruri cu reprezentare largă, cum sînt organizațiile și organismele

din sistemul O.N.U. sau legate de acest sistem. În cadrul unor organisme și reuniuni internaționale, cu diferite alte prilejuri, țara noastră s-a pronunțat cu hotărîre și a sprijinit ferm stabilirea și aplicarea unor noi principii și norme internaționale, statornicirea unor mecanisme de natură să instaureze în lume o nouă ordine economică și politică. Este, totodată, o necesitate obiectivă ca noile structuri și raporturi internaționale să statueze dreptul de acces al tuturor țărilor la resursele de materii prime și energie.

De cea mai mare importanță este adoptarea unor măsuri concrete în direcția creării unor instrumente și mecanisme pe baze actuale, care să permită și să stimuleze procesul dezvoltării. În acest sens, fixarea unui raport just între prețurile materiilor prime și prețurile produselor industriale constituie un element esențial pentru destășurarea unui comerț internațional echitabil, stimulator al creșterii economice, al dezvoltării. Un preț echitabil pentru producătorul exportator, ca și pentru consumatorul importator al materiilor prime nu poate fi stabilit în sine, ci numai în corelație cu prețul produselor industriale. Un asemenea raport nu se poate realiza fără să se pornească de la realitățile obiective, de la legile economice, ținîndu-se seama atît de cheltuielile de producție, cît și de valoarea de întrebuințare a mărfurilor. Ceea ce, pe plan practic, înseamnă că prețurile la produsele industriale să fie stabilite plecînd de la prețurile materiilor prime principale (ele însele fixate în baza criteriilor arătate) și luînd în considerare, de asemenea, prelucrarea și industrializarea materiilor prime cu cheltuieli minime, precum și prețuri stabile la transportul mărfurilor, asigurîndu-se astfel atît rentabilitatea produselor industriale (și, ca atare, crearea condițiilor pentru continuarea desfășurării normale a activității economice), cît și condiții echitabile de acces pentru producătorii de materii prime la produsele industriale și pentru producătorii industriali la materii prime.

Acționînd ferm pentru instaurarea unor relații mai echitabile între state în cadrul unei noi ordini economice internaționale, România consideră că problema materiilor prime constituie un factor important în procesul lichidării subdezvoltării în lume.

În acest sens, Mesajul adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu celei de-a V-a sesiuni a UNCTAD sublinia că se impune „**trecerea fermă și urgentă la stabilirea unor raporturi juste între prețurile materiilor prime și ale produselor industrializate, între costurile combustibilului și energiei și ale celorlalte produse, pentru a se evita orice arbitrar în acest domeniu, crearea unor dificultăți economice, care afectează în ultimă instanță țările în curs de dezvoltare**”.

Rezolvarea în beneficiul tuturor a problemelor energiei, materiilor prime și deci a dezvoltării presupune participarea egală a tuturor statelor, singura cale pentru a se ajunge la soluții care să asigure luarea în considerare a intereselor fiecărui popor și ale comunității internaționale în ansamblu.

Narcis CRAIU

TENDINȚE-CONJUNCTURI

America Latină — conjunctura anului 1979 și perspective

DATELE preliminare publicate de CEPAL pentru întreaga regiune (mai puțin Cuba și țările din Caraibe) pot fi rezumate astfel: produsul intern brut a crescut cu 5,5 la sută față de 1978, rată mult superioară mediei pe perioadă 1975—1978 (4,2 la sută); deficitul în conturile curente ale balanței de plăți a crescut puternic — pentru al doilea an consecutiv — atingând 20 mrd. dolari; menținerea la nivel ridicat a importurilor de capital s-a reflectat într-un activ de 3,5 mrd. dolari în balanțele de plăți (această cifră fiind totuși jumătatea celei din 1978) și în creșterea considerabilă a datoriei externe; inflația s-a accelerat în majoritatea țărilor, iar pe ansamblul regiunii creșterea medie a prețurilor de consum a fost de 51 la sută față de 41 la sută în 1978.

În ce privește creșterea economică, ridicată, ea a fost influențată de menținerea unei rate înalte a creșterii în țări relativ mai dezvoltate ca Argentina, Brazilia și Mexic, precum și de evoluția dinamică din Chile, Columbia, Uruguay și în special Paraguay. Recesiunea lumii occidentale a avut cele mai evidente repercu-

siuni în special asupra țărilor mici și relativ mai sărace.

În comerțul exterior al regiunii, creșterea exporturilor (cu 30 la sută în valoare) este atribuită majorării — în medie cu 17 la sută — a valorii unitare a produselor în special la hidrocarburi și cărbune, precum și creșterii volumului livrărilor, atât în cazul țărilor exportatoare de petrol, cit și în cazul celorlalte țări latino-americane (în afară de Haiti, Panama, Nicaragua, Trinidad-Tobago). Creșterea importurilor (26 la sută valoric și 9 la sută în volum) a caracterizat comerțul tuturor țărilor latino-americane, iar majorarea valorii unitare (19 la sută) a afectat în special țările nepetrolifere. Raportul de schimb a rămas constant la nivelul regiunii, deși pe țări s-au înregistrat tendințe diferite: în țările exportatoare de petrol indicele raportului de schimb a urcat cu 12 la sută (atingând o valoare dublă față de cea de la începutul deceniului), iar în țările neexportatoare de petrol această cifră s-a diminuat cu 10 la sută (cel mai scăzut nivel în ultimii zece ani).

Deficitul în conturile curente ale balanței de plăți a constituit o ca-

racteristică pentru cea mai mare parte a țărilor latino-americane, cu excepția Venezuelei (care și-a redus deficitul de la 4,4 la 3,3 mrd. dolari), Argentina, Columbia (solduri active menținute timp de 4 ani consecutiv) și Peru (care obține pentru prima dată în ultimii zece ani un sold excedentar. Cele mai dificile situații s-au înregistrat în Mexic și Brazilia (deficite de 3,5 și, respectiv, 9,4 mrd. dolari). Intrările de capital extern, în special sub formă de credit, au generat surplusuri în balanțele de plăți ale unor țări, printre principalele beneficiare situându-se Argentina, Columbia, Chile și Peru.

Și rata inflației a avut evoluții diferite pe țări. În grupul format de Argentina, Brazilia, Chile, Columbia, Mexic, Peru, Uruguay (țări relativ mai dezvoltate în regiune) aceasta a atins 60 la sută în 1979 în medie față de circa 48 la sută în 1978, menținându-se în schimb la o medie de numai 14 la sută (față de 10,5 la sută în 1978) în celelalte țări.

PRIORITĂȚILE PE TERMEN SCURT sint îndreptate către menținerea ratei de creștere la nivelul anului 1979, deși această perspectivă apare puțin realizabilă specializatorilor de la C.E.P.A.L. datorită condițiilor interne și internaționale actuale dificile pentru țările cu economie de piață, cit și altor

probleme ca șomaj, practici protecționiste, creșteri continue ale prețurilor la combustibili etc.

America Latină va fi afectată și în viitor de criza energetică în condițiile în care, pe ansamblu este zona din „Lumea a treia” cu cel mai mare consum relativ de hidrocarburi, iar ponderea cărbunelui în balanța energetică este încă redusă. Țările latino-americane — apreciază studiul C.E.P.A.L. — vor trebui să facă eforturi deosebite în sensul economisirii și readaptării pentru a pregăti — în termen de 10—15 ani — trecerea la o nouă perioadă energetică nepetroliferă. În acest sens va trebui utilizat pe scară largă potențialul hidroenergetic încă insuficient pus în valoare, fiind de asemenea necesar să se treacă la aplicarea de noi tehnologii în exploatarea și folosirea cărbunelui, precum și a surselor energetice neconvenționale. Pe de altă parte, creșterea costului investițiilor în exploatarea petrolului va afecta în mod deosebit balanțele de plăți ale țărilor latino-americane care vor mai fi grevate și de majorarea previzibilă a prețurilor bunurilor de investiție, ale îngrășămintelor și produselor sintetice. C.E.P.A.L. apreciază că, în aceste

condiții evoluția țărilor latino-americane va fi influențată de măsurile ce se vor lua în direcția economisirii energiei, de sprijinul financiar extern în condiții avantajoase corelat cu eforturi de economisire pe plan intern, investiții substanțiale în domeniul energetic și creșterea exporturilor. Va trebui totodată să se țină cont și de fenomenul creșterii accentuate a datoriei externe: în prezent, serviciul datoriei externe curente absoarbe 40 la sută din intrările în valută străină de pe urma exporturilor de bunuri de servicii.

America Latină va avea, de asemenea, de făcut față în continuare inflației, a cărei rată este în continuă creștere pe fondul creșterii șomajului și a reducerii veniturilor reale ale populației. Măsurile ce se impun — arată C.E.P.A.L. — ar consta în reducerea controlată a creșterii fără a afecta situația masei de oameni ai muncii, corelarea controlului asupra inflației cu măsurile de corectare a prețurilor distorsionate de inflație, revizuirea modului de repartizare a produsului social între fondul de acumulare și de consum. Se impune, totodată, creșterea rolului planificării la nivel național, cu măsuri concrete în special în domeniul energiei.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 3—7.III.1980, continuarea tendinței de depreciere a dolarului S.U.A. față de majoritatea valurilor occidentale a constituit caracteristica principală a evoluției cursurilor principalelor monede pe piețele valutare.

Creșterea cu încă 1% a dobânzii preferențiale „prime rate” de către marile bănci nord-americane, care se situează în prezent la un nivel record de 17,75%, urmată, bineînțeles și de creșterea dobânzilor la depozitele în eurodolari, a determinat o conversie masivă de fonduri în dolari, în vederea obținerii unui beneficiu sporit.

Francul belgian s-a depreciat cel mai accentuat față de dolar — 29,15 franci/1 dolar pe 7.III, față de 28,60 franci/1 dolar pe 25.II, respectiv cu 1,9% — situându-se de altfel la limita inferioară de intervenție și în cadrul sistemului valutar vest-european. Lira sterlină a evoluat pe o linie permanent descendentă, astfel că la sfârșitul săptămânii era tranzacționată la 2,250 dolari/1 liră, respectiv cu 1,5% sub nivelul de referință de 2,26 dolari/1 liră. Lira italiană și francul francez s-au depreciat într-o proporție apropiată, respectiv cu 1,2% (834,50 lire/1 dolar, față de 824,50 lire/1 dolar) și 1% (4,21 franci/1 dolar, comparativ cu 4,1680 franci/1 dolar), în condițiile în care nivelul dobânzilor rămâne destul de ridicat. După o depreciere în prima parte a intervalului, anunțarea deficitului balanței contului curent pe luna ianuarie a.c. (2,13 miliarde mărci, față de 0,468 miliarde mărci în decembrie 1979) a influențat negativ situația mărcii vest-germane și în ciuda intervențiilor directe pe piață a Băncii Centrale (prin vânzarea de peste 300 milioane dolari), marca se situa pe 7.III la 1,7975 mărci/1 dolar, față de 1,79 mărci/1 dolar pe 29.II. Francul elvețian, în ciuda măsurilor luate de Banca Centrală a Elveției pe linia ridicării unor restricții monetar-valutare (creșterea limitelor la ope-

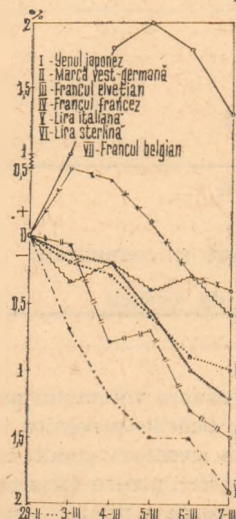
rațiunile de vânzare de dolari contra franci la termen pentru nerezidenți, dreptul băncilor centrale de a depozita franci elvețieni pe 6 luni la băncile elvețiene), se situa la sfârșitul perioadei analizate la 1,72 franci/1 dolar, respectiv cu 0,6% față de nivelul din 29.II de 1,71 franci/1 dolar.

Yenul japonez s-a reprecizat pe ansamblu față de dolar cu 1,3% (248,75 yeni/1 dolar, față de 252 yeni/1 dolar). Creșterea volumului intervențiilor Băncii centrale pe piață — numai în zilele de 3 și 4.III aceasta a vîndut peste 1,5 miliarde dolari — și măsurile tehnice luate pe linia încurajării investițiilor străine de yeni au determinat acest trend al monedei nipone.

Dobânzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au înregistrat o creștere spectaculoasă la eurodolari (de la 17,3125 la 18,75%), una mai redusă la eurofranc elvețieni (de la 6,0625 la 6,5%) și o menținere în jur de 9,75% la cele în euromărci vest-germane.

Prețul aurului la Londra, după o evoluție între 630—640 dolari/uncie în prima parte a intervalului, a suferit o scădere accentuată al doilea fixing din 7.III fiind de 609 dolari/uncie, față de cel corespunzător din 29.II de 637,00 dolari/uncie. De menționat că cele 444 000 unci oferite de F.M.I. la licitația lunară au fost vîndute la un preț mediu de 611,23 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 3—7.III.1980, luându-se ca bază cursurile din ziua de 29.II.1980

Zair: accente in domeniul creșterii economice

UNA din țările cele mai bogate în minerale din Africa, Zairul, poate constitui, prin potențialul său de export, unul din partenerii comerciali importanți pentru oricare din țările lumii. Exploatarea și prelucrarea cuprului domină economia țării și constituie principala sursă de devize. Prin mărimea producției de cupru (circa 500 000 tone/an) ocupă locul doi, după Zambia. Dar Zairul este, în același timp, în Africa primul producător de cobalt (circa 10 000 t), zinc (circa 90 000 t), cadmiu (160 000 t) și diamante industriale (17 mil. carate). Se adaugă producții importante de mangan, plumb, aur etc. Industria extractivă, împreună cu industria prelucrătoare — dominată de metalurgia neferoaselor — reprezintă principalul sector productiv al economiei (furnizând circa 30% din PIB).

Guvernul zairez a inițiat un program succesiv de măsuri vizând modificări structurale care să conducă la impulsivitatea activității economice, printre principalele sale obiective figurând dezvoltarea industriei metalurgice (în provincia minieră Shaba), a agriculturii (îndeosebi în zona Kisangani), a potențialului energetic (de pildă, prin construirea hidrocentralei de la Iuga) ș.a. Procesul îmbunătățirii eficienței fiecărui sector al economiei zaireze se bazează pe o mai mare mobilizare a tuturor resurselor interne, un rol important fiind atribuit totodată sprijinului financiar și cooperării economice externe.

Tirgul de primăvară de la Leipzig

SUB MOTTO-UL tradițional „Pentru comerț mondial neîngrădit și pentru progres tehnic” se desfășoară, în aceste zile, ediția de primăvară 1980 a Tirgului de la Leipzig — R.D. Germană. 9 000 de firme producătoare și de comerț exterior din 65 de țări expun în principal bunuri de investiții — mașini-unelte, utilaj metalurgic, pentru industria alimentară, mașini agricole, mașini de ridicat, transportat, ambalat, produse electrotehnice și electronice (în special de automatizare și tehnică de calcul) ș.a. — precum și unele grupe de bunuri de consum. Țara gazdă, al cărei volum al comerțului exterior a atins 100 miliarde de mărci valută, oferă peste 46 000 de produse, din care circa 6 000 noi și modernizate.

Întreprinderile românești participă

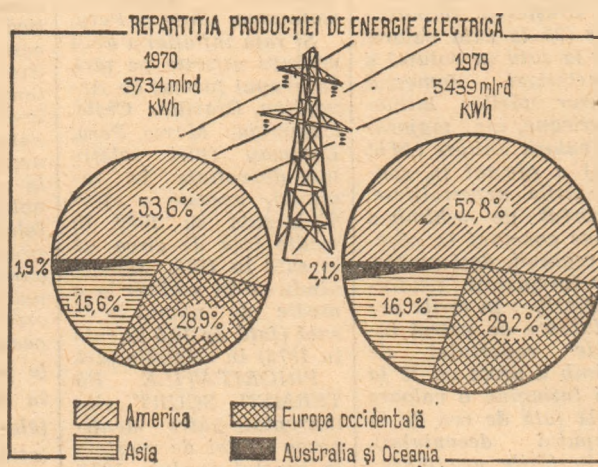
cu exponate care constituie o prezență competitivă în majoritatea grupelor de produse din profilul tirgului.

Interesul amplei oferte de mărfuri, know-how și servicii de la Leipzig este

accentuat prin organizarea unui program bogat de conferințe tehnice referitoare la performanțele exponatelor, tehnologiile noi și tendințele de dezvoltare în diferite ramuri ale economiei.

Producția de energie electrică: încetinirea creșterii

DATELE statistice privind evoluția producției de energie electrică în țările nesocialiste (fără cele africane) ilustrează o creștere continuă a acesteia în

cursul deceniului al optulea, cu aproape 46% în 1978 comparativ cu nivelul anului 1970. Se remarcă, totuși, o încetinire a ritmului de creștere sub influența „crizei” de energie și a recesiunii economice.

Pe ansamblul perioadei, evoluția producției de energie electrică a fost mai dinamică în țări europene mai puțin dezvoltate și într-o serie de țări în curs de dezvoltare (creșteri de 2,6 ori în Turcia, de 2,2 ori în Brazilia sau Grecia, de 2—2,1 ori în Peru, Portugalia sau Venezuela, de 1,8—1,9 ori în Columbia sau Mexic etc.), decât în S.U.A. și în majoritatea țărilor vest-europene (în Luxemburg s-a înregistrat chiar o reducere a producției respective). Cu toate acestea, după cum se vede din graficul alăturat repartiția teritorială a producției de energie electrică n-a suferit modificări esențiale, țările capitaliste dezvoltate furnizând în continuare cea mai mare parte a acesteia.

Ungaria: prognoza resurselor de muncă

UN STUDIU referitor la perspectivele utilizării resurselor de muncă în R.P. Ungară, publicat de revista *Gazdaság*, evidențiază influența exercitată de politica de ocupare a populației apte

zii, corelarea dezvoltării economiei cu resursele de muncă existente — toate acele măsuri sînt menite să asigure o dezvoltare economică echilibrată, un factor important constituindu-l prevenirea stagnării sau reducerii pe termen lung a efectivului persoanelor ocupate în economia națională.

Or, din prognoza publicată de revistă rezultă că, în condițiile menținerii actualului sistem de cointeresare materială a ocupării, acest efectiv va scădea ușor la orizontul anului 1990 (varianta

(în mii)

Ramura economiei	Efectivul persoanelor ocupate	
	în 1976	în 1990
		Varianta A Varianta B
Agricultură	1 137	750 800
Industrie	1 804	1 700—1 750 1 820—1 870
Construcții	422	450 470
Transporturi și comunicații	403	440 460
Comerț	467	580 610
Prestările de servicii	870	1 060 1 160
Total	5 103	4 980—5 030 5 320—5 370

de muncă asupra volumului acestor resurse, modificările survenite în ultima perioadă în structura populației active. Reglarea cererii pentru forța de muncă, creșterea rapidă a productivității mun-

A) iar în cazul perfecționării sistemului va crește întrucîtva (varianta B), cunoscînd totodată anumite deplasări structurale, îndeosebi din agricultură către alte ramuri de activitate, neindustriale.

GLOSAR

Cooperare financiar-monetară internațională [II]

CREAREA în 1944, prin acordul de la Bretton Woods, a Fondului Monetar Internațional (F.M.I.) și a Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (B.I.R.D.), ca instituții interstatuale de sprijinire și supraveghere financiar-monetară, a constituit o cotitură în acest domeniu, prima afirmare a unui spirit nou, de reală cooperare internațională. Facem abstracție de încercările făcute de unele state de a transforma aceste organisme într-un instrument al politicii lor de dominație: asemenea încercări au fost contracarate cu un succes crescând.

Spiritul nou al cooperării se reflectă în preambulul statutului F.M.I., în care se arată că scopul Fondului este „să promoveze cooperarea monetară internațională printr-o instituție permanentă care să furnizeze mecanismul de consultare și colaborare în problemele monetare internaționale”. Grija ca realizarea intereselor fiecărei țări să nu afecteze alte țări sau comunitatea internațională în ansamblu apare într-o serie de prevederi ale aceluiași statut, cum ar fi cele în care se accentuează necesitatea ca deprecierea monetară în scopuri competitive să fie evitate, sau ca restricțiile valutare care stănesc creșterea comerțului mondial să fie eliminate.

Perioada postbelică a dovedit multitudinea posibilităților de cooperare valutar-financiară. Traducerea în viață a acestor posibilități a avut la bază realități incontestabile ale epocii noastre, cum ar fi condiționarea progresului economic și social al fiecărei țări de participarea la diviziunea internațională a muncii, sau existența obligatorie a binomului efort propriu — efort colectiv pentru ducerea la bun sfârșit într-o perioadă istorică mai scurtă a procesului egalizării relative a nivelurilor de dezvoltare.

Numărul organismelor internaționale cu vocație mondială sau regională reflectă proporțiile pe care le-a luat cooperarea financiar-monetară în perioada postbelică, el trecând de la un singur între cele două războaie mondiale, la 12 în prezent. În timp ce înainte de război nu exista nici un organism cu vocație mondială, în prezent există patru: F.M.I., creat în 1944; B.I.R.D., creat de asemenea în 1944; Corporația Financiară Internațională, creată în 1956, și Asociația Internațională pentru Dezvoltare, creată în 1960 (ultimele două fiind afiliate la B.I.R.D. și formind împreună cu aceasta „Grupul Băncii Mondiale”).

Printre organismele cu vocație regională figurează: Banca Reglementelor Internaționale, înființată în 1930 cu sediul la Basel; cele patru bănci regionale de investiții: Banca Europeană de Investiții, înființată în 1958 cu sediul la Bruxelles; Banca Interamericană de Dezvoltare, înființată în 1960 cu sediul la Washington; Banca Africană de Dezvoltare, înființată în 1963 cu sediul la Abidjan, și Banca Asiatică de Dezvoltare, înființată în 1965 cu sediul la Manila; din aceeași categorie fac parte organismele C.A.E.R.: Banca Internațională de Colaborare Economică (1964) și Banca Internațională de Investiții (1971), ambele cu sediul la Moscova. În sfârșit, în 1976 s-a înființat Fondul Monetar Arab, cu sediul la Abu Dhabi.

Profund interesată în soluționarea echitabilă, în interesul și cu participarea tuturor statelor a marilor probleme ale contemporaneității, România se preocupă de dezvoltarea legăturilor cu diferite organisme economice și financiare internaționale, ca o componentă de bază a politicii sale externe realiste și constructive.

C. K.

Produse de bază

Petre C. Petre, București. — 1) Dintre cele 18 produse de bază făcând obiectul programului integrat al UNCTAD, există în prezent acorduri pe

produse numai pentru cacao, cafea, ulei de măsline, cauciuc, zahăr și cositor. Cauciucul este singurul produs care a făcut obiectul unui acord nou după adoptarea hotărârii privind crearea Fondului comun. Acordul internațional cu privire la cacao expiră la 31 martie a.c., iar negocierile

pentru încheierea unui nou acord s-au soldat până acum cu un eșec.

2) Fondul Monetar Internațional numără în prezent 140 de țări membre, în urma aderării la 28 decembrie 1979 a noului stat independent Saint Vincent-Grenadina.

Mările „fragile” ale globului

Sorin Letterescu, Brăila — Amenințate de o degradare lentă, dar ineluctabilă, chiar făcând abstracție de eventualitatea unor catastrofe ecologice, mai multe mări regionale se află în situația de a avea nevoie de o intervenție urgentă din partea statelor riverane pentru a fi salvate. Aceasta deoarece poluarea cronică pe care o suferă aceste mări din cauza activităților umane (exploata-

rea și transportul petrolului, deversarea unor deșuri industriale și municipale, turism etc.) a început să întreaacă cu mult capacitatea de autoepurare a apelor respective.

În cazul unora dintre mările regionale considerate ca cele mai fragile din punct de vedere ecologic (Marea Mediterană, Golful Arabo-Persic, Marea Roșie, Golful Guineei, Marea Caraibilor, mările din Estul Asiei și din sud-estul și sud-vestul Pacificului), țările riverane au început — sub egida Programului Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător, care a jucat rolul de catalizator — să depună eforturi pentru a ajunge la semnarea unor convenții sau tratate regionale antipoluare. Un prim succes a fost înregistrat în zona Mediteranei, unde 17 din cele 18 țări care o mărginesc s-au angajat prin convenția de la Barcelona să protejeze apele acestei mări care nu se reînnoiesc decât o dată la 90 de ani. În regiunea Golfului Ara-

bo-Persic, 8 țări au încheiat Convenția de la Kuwait pentru protecția resurselor piscicole și coordonarea gospodăririi resurselor de apă dulce. Preocupări similare există și în zona altor mări fragile ale globului. Astfel, 19 state din zona Golfului Guineei, între Senegal și Namibia, se străduiesc în prezent să elaboreze un program care să favorizeze pescuitul și maricultura, combătând poluarea provocată de petrolierele care ocolesc Capul Bunei Speranțe.

Franța 2000

Maria Sandu, București — Jacques Lesourne, coordonatorul grupului de cercetări prospective din cadrul Comisariatului general al planului, care a elaborat studiul „Alegerea viitorului într-o lume a interdependențelor: Franța în fața perspectivelor pe termen lung ale mediului său internațional”, este același cercetător care a condus timp de doi ani echipa de experți autoare a raportului „Interfuturs” sub egida O.C.D.E.

Studiul referitor la Franța include mai multe scenarii, cuprinse între „continuitate” și „ruptură”; cel mai mare risc de ruptură este considerat ca putând surveni în domeniul aprovizionării cu energie a economiei mondiale. Autorii consideră prea simplistă schema potrivit căreia o constrângere exterioară trebuie prezentată ca o dată intangibilă, care nu poate fi influențată în nici un fel. De aceea ei se pronunță pentru sporirea contribuției Franței la eforturile pentru menținerea păcii în lume, la soluționarea problemelor energetice și ale sistemului monetar internațional.

Proprietate industrială

Vladimir Șerdan, Sighișoara — 1) Convenția de la Paris privind protecția proprietății industriale — convenție a cărei modificare a făcut obiectul conferinței diplomatice inaugurate la 4 februarie a.c. la Geneva — reglementează relațiile internaționale în domeniul brevetelor și mărcilor înregistrate. Încheiată în anul 1883, această conven-

ție, la care sînt în prezent parte 88 de state, dintre care circa 50 în curs de dezvoltare, a fost revizuită în mai multe rânduri, ultima dată cu ocazia conferinței de la Stockholm din anul 1967.

Unul din principalele puncte de pe ordinea de zi a ultimei Conferințe de la Geneva a fost cererea țărilor în curs de dezvoltare de a obține din partea țărilor dezvoltate un tratament preferențial în materie de brevete.

2) Gamani Corea, secretarul executiv al Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare este cetățean al Republicii Sri Lanka. El a fost reales în această funcție pentru un nou mandat de trei ani, pe perioada 1 aprilie 1980—31 martie 1983.

Țările cele mai sărace

Marian Nicoară, Ploiești — 1) Situația țărilor cele mai sărace din lume, categorie în care UNCTAD include actualmente 30 de țări slab dezvoltate, s-a îmbunătățit doar în măsură cu totul nesemnificativă în cursul ultimelor două decenii. Produsul intern brut al acestor țări (pe ansamblul grupului amintit), a sporit de la 123 dolari pe locuitor în 1960 la 140 dolari în 1978, adică cu mai puțin de un dolar pe an. Dacă tendința actuală nu se va modifica, produsul intern brut pe locuitor al acestor țări nu va depăși, în medie, 152 dolari în anul 1990, față de 732 dolari pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare.

În intenția de a contribui la accelerarea dezvoltării economico-sociale a țărilor cel mai puțin avansate, Adunarea generală a O.N.U. și-a exprimat intenția, la ultima sa sesiune, de a convoca pentru anul 1981 o conferință a Națiunilor Unite consacrată problematicii speciale a acestora.

2) Turcia a anunțat că urmează să depună în mod oficial cererea de aderare la Piața comună vest-europeană în luna iunie sau iulie a acestui an. Tratatul de asociere a Turciei la C.E.E. datează din anul 1963.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 11 din 14 martie 1980

ROMANIA — PROGRES — BUNA- STARE — PACE

- Expresie a adeziunii depline la politica partidului de înflorire multilaterală a patriei (N. Ionescu) 1
- O concepție științifică asupra dezvoltării economico-sociale (prof. dr. Constantin A. Olah) 3
- Orientare consecventă spre extinderea relațiilor economice internaționale (prof. dr. Al. Puiu) 5

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Cerințe ale realizării sarcinilor de plan. Scurtarea duratelor de execuție pe șantierele de investiții (B. Pădure) 8
- Reciclarea complexă a resurselor materiale re folosibile 9
- Reflecții. Roboții industriali și productivitatea (II) (I. Crișan) 11
- Elemente ale unui sistem integrat de conducere a sectoarelor unice de chimizare în agricultură (dr. Ioan Davidovici, dr. Dan D. Stegăroiu, mat. Cornelia Scutaru) 12
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență. Pirghii în procesul creșterii calitative a economiei (Constantin Ciocan) 13
- Note. O practică neeconomică: transferul nejustificat al fabricației unor produse de la o întreprindere la alta (P. Dan) 14
- Cititorii au cuvântul 15

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Dimensiuni ale întreprinderilor model. Valorificarea gândirii colective (Cristea Ioniță) 16

TEORII • IDEI

- Stimulentele și pirghiile economice, ca elemente ale mecanismului economic perfecționat (Nicolae Florescu) 18
- Școli • curente • economiști. Ipoteze ale inflației în literatura economică burgheză (II) (prof. dr. Alexandru D. Albu) 20

IN AJUTORUL CELOR CARE SIUDIAZĂ IN ÎNVĂȚĂMINTUL POLITICO-IDEOLOGIC

- Dezvoltarea și îmbunătățirea activității în domeniul transporturilor (Paul Teodoru) 23

IN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMINTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Productivitatea muncii (lector univ. dr. I. Gavrilă) 25

ECONOMIE MONDIALĂ

- Materiile prime industriale — realități și oportunități (Narcis Craiu) 27
- Tendințe-conjuncturi 29

IN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI: Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice. Organizarea eficientă a întreținerii și reparațiilor utilajelor

IN THIS ISSUE

- An expression of the complete adhesion to the party policy of the country's multilateral flourishing (N. Ionescu) 1
- A scientific conception on economic and social development (Prof. Dr. Constantin A. Olah) 3
- A consistent orientation towards extending international economic relations (Prof. Dr. Al. Puiu) 5
- Incentives and economic levers, elements of the improved economic mechanism (Nicolae Florescu) 18
- Schools — trends — economists. Hypostasis of the inflation in the bourgeois economic literature (II) (Prof. Dr. Alexandru D. Albu) 20
- Industrial raw materials — realities and opportunities (Narcis Craiu) 27

DANS LE NUMERO

- Une expression de l'adhésion totale à la politique du parti de florissement multilatérale de la patrie (N. Ionescu) 1
- Une conception scientifique sur le développement économique et social (prof. dr. Constantin A. Olah) 3
- Une orientation conséquente vers l'extension des relations économiques internationales (prof. dr. Al. Puiu) 5
- Les stimulants et les leviers économiques, comme éléments du mécanisme économique perfectionné (Nicolae Florescu) 18
- Ecoles — courants — économistes. Hypostases de l'inflation dans la littérature économique bourgeoise (II) (prof. dr. Alexandru D. Albu) 20
- Les matières premières industrielles — réalités et opportunités (Narcis Craiu) 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Выражение полной поддержки, оказанной политике партии для многогранного расцвета родины (Н. Ионеску) 1
- Научная концепция об экономико-социальном развитии (проф. др. Константин А. Олах) 3
- Последовательная ориентация на расширение международных экономических связей (проф. др. Ал. Пuiu) 5
- Экономические стимулы и рычаги — элементы усовершенствованного экономического механизма (Николае Флореску) 18
- Школы • течения • экономисты. Представления об инфляции в буржуазной экономической литературе (II) (проф. др. Александру Д. Албу) 20
- Промышленное сырье — действительность и желательность (Нарчис Краiu) 27

Abonamentele se incheie la oficiile postale, factorii postali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptăminal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25. 71131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P.: nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1. București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Senteii”.

ASIGURAREA DE ACCIDENTE ȘI VARIANTELE ACESTEIA

Asigurarea de accidente poate fi contractată de orice persoană în vîrstă de 16 ani împliniți, indiferent de profesie și de locul de muncă. Dintre evenimentele neprevăzute pentru urmările cărora se plătesc sumele asigurate corespunzătoare, amintim: lovirea, căderea, alunecarea, prăbușirea de teren, explozia, trăsnetul, acțiunea curentului electric, inecul, degerarea, intoxicația subită, arsura, accidentele produse de funcționarea sau folosirea mașinilor, instrumentelor, sculelor sau armelor, cele întimplale ca urmare a circulației mijloacelor de transport sau din cauza accidentelor întimplale acestora etc.

Această asigurare se practică în următoarele variante:

- Asigurarea de accidente pentru sume fixe, totale, de 19 000 de lei, se contractează pe durata de 3 luni, sau pe durate constituind multiplul acesteia, pînă la 2 ani. Pe aceeași perioadă se pot încheia una, două sau trei asigurări pentru sume fixe.

- Asigurarea de accidente pentru sume convenite se contractează pe durate de la 1 an la 5 ani. La această asigurare primele se pot achita și în rate.

Primele de plată, la ambele variante, se stabilesc în funcție de mărimea sumei pentru care solicitantul dorește să se asigure, precum și de durata contractului (de exemplu: la asigurarea pentru sume fixe, prima de plată este de 15 lei pe 3 luni, iar la asigurarea pentru sume convenite prima de plată este de 3,20 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei din sumele asigurate prevăzute în poliță).

- Asigurarea familială de accidente cuprinde, pe lângă asiguratul principal, pe soția acestuia și pe toți copiii, în vîrstă de 5 pînă la 16 ani, la sume totale de 15 000 de lei pentru fiecare persoană.

Prima de plată, pentru o durată a asigurării de 3 luni, este de 25 de lei, pentru toate persoanele cuprinse în asigurare.

- Asigurarea de accidente „Turistic” se recomandă a se contracta cu ocazia efectuării unor deplasări. Această asigurare cuprinde atît cazurile de accidente ale asiguratului, cît și cele de deteriorare sau distrugere a bunurilor casnice și gospodărești ale acestuia lăsate la domiciliu sau luate în deplasare.

Sumele asigurate sînt între 15 000 de lei și 40 000 de lei pentru cazurile de vătămări corporale (în funcție de natura accidentului) și de 20 000 de lei pentru pagubele la bunurile casnice și gospodărești.

La această asigurare, prima de plată este de 15 lei pentru o lună.

Asigurările de accidente pentru sume fixe, pentru sume convenite și cele familiale, cuprind și pagubele la bunurile casnice și gospodărești, pentru o sumă asigurată de 5 000 de lei de fiecare poliță.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

- APETISANT
- NUTRITIV
- PRACTIC
- RAPID

DOAR 4 CALITĂȚI ȘI NU NUMAI A CELOR 4 PRODUSE PREZENTATE GRAFIC, CI A TUTUROR SORTIMENTELOR NOI :

- Stavrid în sos de smântină cu legume
- Stavrid în ulei
- Sardinele în sos de legume
- Sardinele în sos picant de legume cu verdeață
- Sardinele în sos special
- Sardinele în sos „Siret“
- Stavrid în ulei aromatizat cu fum
- „Fregata“ — sardină afumată cu fasole boabe și legume
- Sardinele în sos à la grec
- „Albatros“ — stavrid în suc propriu cu adaos de legume

- „Albatros“ — sardinele în suc propriu cu adaos de legume
  - Sardinele în ulei picant cu legume „Pic-Nic“
  - Ostropel de sardinele
  - „Saturn“ — sardinele în ulei și sos de muștar
  - Sardinele în ulei cu lămâie și măslină
  - Sardinele în ulei și sos tip „Delta“
  - Macrou în sos alb
  - Macrou în sos de smântină cu legume
  - Macrou în sos de smântină
  - „Fregata“ — macrou afumat cu fasole boabe
  - „Albatros“ — macrou în suc propriu cu adaos de legume
  - Macrou în sos special
- PE CARE VI LE RECOMANDĂ
CENTRALA
INDUSTRIALIZĂRII PEȘTELUI
BUCUREȘTI — ROMÂNIA

